

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ
ΝΕΠΩΤΟΣ ΒΙΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

Ε΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
786

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1970

ΣΤ'

89.

ΣΧΒ

Νερος (Cornelius)

ΠΑΤΗΡΙΚΑ Ε/Γ 135

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΟΡΥΜΑΚΙΟΥ ΚΕΡΕΤΟΣ

10101

ΔΡΑΤΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Νεπος (Cognelium)

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

ΒΙΟΙ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Ε' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΛΩΡΗΣ ΑΤΟ

Υφ. Καθ. Διδ. Βιβλίου

887

1971

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1970

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
KΛΣ
ΣΤ2B
786

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος, οὐτινος εἶναι ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς τὸ πρῶτον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 100/99 π.Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν Ἀλπεων Γαλατία. Ἦτο πρόσοικος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Ρο), ἀλλ' ἐν τίνι ἀκριβῶς πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν. Κατ' ἄλλους πατρίς του ἦτο ἡ Hostilia (ἢ νῦν Ostiglia), κατ' ἄλλους τὸ Ticinum (ἢ νῦν Pavia). Ἀπὸ τοῦ ἔτους 64 π.Χ. διέμενον ἐν Ῥώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὸν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς ἀξείως τῶν ἱππέων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἤρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἵτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ὁ Νέπωτος κατ' ἰδίαν ἐσχολήθη ἐν τῇ ἀσκήσει ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προσφύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἦδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν Ῥώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἦτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ Ἀττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ὁ Κορνήλιος Νέπωτος φαίνεται, ὅτι ἐζήσεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π.Χ., ὅποτε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ Ἀττικοῦ. Ἦτο τότε γέρον καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ὁ Νέπωτος συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμά τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἠθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἱστορικῆς σπουδαιότητος, καθότι ὁ Νέπωσ δὲν εἶναι ἱστορικός μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτῆς ἠθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωματίων.

Α) Ἀπολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικά (Chroniḗcōn libri ἢ Chroniḗca) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς Ἰταλικῆς ἱστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἄλλους λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τοῦλάχιστον βιβλία, ἤτοι: συλλογὴ ἀνεκδότων (ἠθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἴσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π.Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπωσ τὰ ἤθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγχρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπωσ φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σφῆζομένη ἐπιτομή (ἰδ. κατωτ. σελ. 7, P 1.) δὲν πρέπει νὰ συγγέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π.Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπωσ μετεφύτευσε εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινήθει βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνοιστικὴν ἰδίαν φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλοῦσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ξένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ῥητόρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἱστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἕξ τοῦλάχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἓνα περίπου αἰῶνα ὁ Πλούταρχος μετ' ἀπειρώς μεγαλυτέρας καλλιτεχνικῆς καὶ ῥητορικῆς ἐμπειρίας καὶ μετ' εὐρυτέρας ἀνέσεως.

Ἐκ πάντων τούτων σφῆζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἐξῆς :

B) Σφζόμενα έργα :

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Το βιβλίον τούτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὧν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅπως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κύρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὠμαῖτο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπωτος εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν Ῥώμῃ τὸν M.T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὀλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σφζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομή τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος, οὐχὶ ὀρθῶς, ἂν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου Πρόβου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἄκρας ὀρθοεπειας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Νέπωτος τὸν Θουκυδίδην, τὸν Ξενοφῶντα γράψαντα τὸ Ἀγησιλάου ἐγκώμιον, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π.Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

* Ὁ Νέπωτος ἴσως ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὁποίους ὅμως δὲν

* Ὁ Νέπωτος ἔκρινεν ἐπιωφελὲς νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατὰ τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἐξέχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινώνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

αναφέρει, οἷον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἠδύνατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπωσ εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συγνάκις περιπίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι πρῶτος ἐκ τῶν Ῥωμαίων ἱστορικῶν ἐπραγματεύθη ἱστορίαν ξένων ἔθνων.

Ὡς πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπωσ διηγεῖται ὅ,τι εἶχεν ἴδει καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (Α 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ *

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien- 1
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius ad- 2
ventum et mari et terra male res gererentur Karthaginensium,
ipse, ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacessivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni amis-
sent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non vide- 243
retur. interim Karthaginenses classe apud insulas Aegates a C. 3
Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt belli facere finem 241
eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris. Ille etsi flagra-
bat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum putavit, quod pa-
triam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non
posse intellegebat, sed ita ut statim mente agitaret, si paulum mo- 4
do res essent reffectae, bellum renovare Romanosque armis per-
sequi, donecum aut virtute vicissent aut victi manus dedissent.
hoc consilio pacem conciliavit, in quo tanta fuit ferocia, cum Ca- 5
tulus negaret bellum compositurum, nisi ille cum suis, qui Erycem
tenerent, armis relictis Sicilia decederent, ut succumbente patria
ipse periturum se potius dixerit, quam cum tanto flagitio domum
rediret: non enim suae esse virtutis arma a patria accepta ad-
versus hostes adversariis tradere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen.
Αἱ σημειούμεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν ταῖς ἀντι-
στοίχοις γραμμαῖς τοῦ κειμένου ἱστορικά γεγονότα.

- 2 At ille, ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 1/38 publican se habentem cognovit. namque diuturnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in* pari pe-
 2riculo fuerit Karthago, nisi cum deleta est. primo mercennarii mi-
 lites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quorum
 numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Africam, ip-
 3sam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt Poeni
 perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque impetra-
 runt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem pervenissent,
 239 4 Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum hostes a muris
 238 Karthaginis removit, cum amplius centum milia facta essent ar-
 matorum, sed etiam eo compulit, ut locorum angustiis clausi plu-
 res fame quam ferro interirent. omnia oppida abalienata, in eis
 5 Uticam atque Hipponem, valentissima totius Africae, restituit
 patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propa-
 gavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum
 videretur multis annis fuisse.
- 3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
 2 filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lescens illustris, formosus, Hasdrubal: huic ille filiam suam in ma-
 3trimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamil-
 229 care occiso ille exercitui praefuit resque magnas gessit et princeps
 largitione vetustos pervertit mores Karthaginensium eiusdem-
 221 que post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.
- 4 At Hamilcar, posteaquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
 2pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medicaretur,
 nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio pugnans
 219 3 adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium erga Ro-
 manos maxime concitasse videtur secundum bellum Poenicum.
 namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationibus eo
 est perductus, ut interire quam Romanos non experiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilcaris filius, Karthaginiensis. si verum est, 1247/
 quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
 superarit, non est infitiandum Hannibalem tanto praestitisse ce-
 teros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
 cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum eo 2
 congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi-
 civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur supe-
 rare potuisse, sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem.

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
 Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposuerit,
 qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum indige-
 ret, numquam destiterit animo bellare cum Romanis. nam ut o- 2
 mittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, om- 245-
 nium iis temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc
 tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192
 conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2
 ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consiliis
 clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
 tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
 frustra fecissent idque Hannibal comperisset seque ab interiori-
 bus consiliis segregari vidisset, tempore dato adiit ad regem, eique 3
 cum multa de fide sua et odio in Romanos commemorasset, hoc
 adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me, utpote non
 amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens
 Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit. quae divina 237
 res dum conficiebatur, quaesivit a me vellemne secum in castra 4
 proficisci. id cum libenter accepissem atque ab eo petere coepis-
 sem ne dubitaret ducere, tum ille, faciam, inquit, si mihi fidem
 quam postulo dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sa-
 crificare instituerat, eamque ceteris remotis tenentem iurare ius-
 sit numquam me in amicitia cum Romanis fore. id ego iusiuran- 5
 dum patri datum usque ad hanc aetatem ita conservavi, ut ne-
 mini dubium esse debeat, quin reliquo tempore eadem mente sim
 futurus. quare, si quid amice de Romanis cogitabis, non impru- 6

denter feceris, si me celaris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me in eo principem posueris'.

- 3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam profectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto, 228
221 equitatu omni praefuit. hoc quoque interfecto exercitus sum-
219 man imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice
2 comprobatum est. sic Hannibal, minor quinque et viginti annis
219 natus, imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit,
3 tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in Africam misit,
218 alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit. *ut* saltum Pyrenaeum transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi vic-
4 tum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is hodie saltus Graius appellatur), Alpico conantes prohibere transitu conceidit, loca patrefecit, itinera muniit, effecit ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat reperere. hac copias tra-
duxit in Italiamque pervenit.
- 4 Confluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
218 2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Scipio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit. cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. inde per Ligures
217 3 Appenninum transiit, petens Etruriam. hoc *in* itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro aequae bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminius consulem apud Trasumennum cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus occupantem. hinc in
216 4 Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot praeterea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore anno fuerat consul.
- 5 Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in

propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies castra habuisset et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus, dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit. hic clausus locorum angustis noctu sine ullo detrimento exercitus se expedit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque obducta nocte sarmenta in cornibus iuvenorum deligata incendit eiusque generis multitudinem magnam dispalatum immisit, quo repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitui Romanorum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proelium fugavit. Ti Sempronium Gracchum, iterum consulem, in Lucanis absens in insidias inductum sustulit. M. Claudium Marcellum, quinquies consulem, apud Venusiam pari modo interfecit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quamdiu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post Cannensem pugnam in campo castra posuit.

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea congregaretur. inde colloquium convenit, condiciones non convenerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem confligit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus Hadrumetum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia passuum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilectibus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthaginenses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius exercitui postea praefuit resque in Arica gessit [itemque Mago, frater eius], usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his enim magistratibus legati Karthaginienses Romam venerunt, qui se-

- natui populoque Romano gratias agerent, quod cum iis pacem
 fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent simulque
 peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique redderentur. his ex senatus consulto responsum est: munus eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent, futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, etiamnum cum imperio apud exercitum habent itemque fratrem eius Magonem.
- 4 hoc responso Karthaginienses cognito Hannibalem domum et
 199 Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vicesimo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis annui bini reges creabantur. in eo magistratu pari diligentia se Hannibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effectit ex novis vectigalibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario reponeretur. deinde [anno post praeturam]
- 196 M. Claudio L. Furio consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal ratus sui exproscendi gratia missos, priusquam iis senatus daretur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum perfugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publicarunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudicarunt.
- 8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat, L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque [navibus Africam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad bellum inducere posset Antiochi spe fiduciaque, cui iam persuaserat ut cum exercitibus in Italiam proficisceretur. huc Magonem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem, qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum cum scriptum reliquerunt. Antiochus autem, si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluisset, quam in suscipiendo instituerat,
- 192
 191 propius Tiberi quam in Thermopylis de summa imperii dimi-

casset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat 4
in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pam-
phylio mari conflixit. *in* quo cum multitudine adversariorum 190
sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio acci- 9 190
disset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut
ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium cal- 2
lidissimus *in* magno se fore periculo, nisi quid providisset, pro-
pter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam por-
tabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. 3
amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et
argento. has praesentibus principibus deponit in templo Dianae,
simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem in-
ductis statuas aëneas, quas secum portabat, omni sua pecunia
complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum mag- 4
na cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne
ille inscientibus iis. tolleret *sua* secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illis Cretensi- 10
bus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo
fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem arma-
vit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret domesticis 2
opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiun-
gebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eu- 184
menes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et
mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Ro- 3
manorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal op-
primi, quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur.
ad hunc interficiendum talem inivit rationem. classe paucis die- 4
bus erant decreturi. superabatur navium multitudine: dolo erat
pugnandum, cum par non esset armis. imperavit quam plurimas
venenatas serpentes vivas colligi easque in vasa fictilia conici.
harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo fac- 5
turus erat navale proelium, classarios convocat iisque praeci-
pit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, a ceteris
tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium mul- 6

titudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut sci-
 rent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno
 11 iis pollicetur praemio fore. tali cohortatione militum facta classis
 ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, prius-
 quam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis
 2 quo loco Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mit-
 tit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque osten-
 dens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deduc-
 tus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum.
 tabellarius ducis nave declarata suis eodem, unde erat egressus,
 3 se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit, nisi
 quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mi-
 rabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyjni Hannibalis praecepto
 universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sus-
 tinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non
 esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in proximo litore
 5 erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios pre-
 merent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra men-
 tionem fecimus, conici coepta sunt. quae iacta initio risum pug-
 6 nantibus concitarunt, neque quare id fieret poterat intellegi. post-
 quam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re
 perterriti, eum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes
 7 verterunt seque ad sua castra nautica rettulerunt. sic Hannibal
 consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed
 saepe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios.
 12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae
 Romae apud T. Quintium Flaminium consularem cenarent,
 atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
 2 in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatui detulit.
 189 patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis
 futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis Fla-
 minium, qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum secum
 3 haberet sibi que dederet. his Prusia negare ausus non est; illud
 recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius hospitii
 esset: ipsi, si possent, comprehenderent: locum, ubi esset, facile

inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat, ut in omnibus partibus aedificiū exitus haberet, scilicet verens ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venissent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificiū circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset omnesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito factum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam. quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinā virtutem venenum, quod semper secum habere consuevit, sumpsit

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non convenit. namque Atticus M. Claudio Marcello Q. Fabio Labeone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo Sulpicius autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in Asia rebus gestis. huius belligēta multi memoriae prodiderunt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylo Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graecarum usus est doctore.

- 234/149 **1** M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in foroque esse
- 217 **2** coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque.
- 214 Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique
- 207 opera eius existimata est in proelio apud Senam, quo cecidit Has-
- 204 **3** drubal, frater Hannibalis. quaestor obtigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei factus est cum C. Helvio. prae-
- 199 **4** tor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens Q. Ennium poetam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam quemlibet amplissimum Sardinensem triumphum.
- 199 **2** Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
- 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum cuius
- 194 in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum efficere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obtineret, quod tum non potentia, sed iure res publica administrabatur. qua ex re iratus
- 184 **3** senatui *consulatu* peracto privatus in urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertit et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria reprimeretur, quae iam tum
- 184 **4** incipiebat pullulare. circiter annos octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tentatus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed, quoad vixit, virtutum laude crevit.
- 3** In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et probabilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium

etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit, ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adolescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem, primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines viderur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad praeturam Ser. Galbae, qui diripuit Lusitanos: atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda: in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligente et, ut tum erant tempora, diti inprimisque studioso litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus pueri aetas impertiri debet filium erudivit. erat autem in puero praeter docilitatem ingenii summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. quae ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clariusque exsplendescibat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero, quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expers fuit illius periculi: namque Anicia, Pomponii consobrina, nupsit Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio postea quam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam neque

taret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

- 13** Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non inprimis bene habitavit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate relictam, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutavit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisequus quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni.
- 4** neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non mediocri est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam nonnullis leve visum iri putem, cum inprimis lautus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitum. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuimus.
- 14** Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anagnosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non minus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos vocabat, quorum mores a suis non abhorrent. cum tanta pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,

nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixerit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna. nullos 3 habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sumptuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomentanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae reditus constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione meriti solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius 15 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate, ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vererentur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut omnia 3 Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, multorum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae procuracionem

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, 16 quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus, senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hortensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut ne frater 2 quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei sunt in 3 dicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem, qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum: quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, muta- 4 tionibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt,

est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeter quam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducaeam. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfeci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini.'

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius taciturna sua obstinatione depressit. sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius peregit, itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Sosio consulibus decessit. elatus est in lecticula ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentia. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibalis] τοῦ πάππου τοῦ περιωνύμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι τυγχάνεις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ἐνν. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adolescentulus = peradolescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique)· τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἤδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἐνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες, ἐὰν ἀπεκαλύπτετο μέρος τοῦ σώματός των, παρουσίαζον οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἣν οὗτοι ἠδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione datā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἕνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ἐνν. esse). Ὑπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἕκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεχείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο ὅτι διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio...superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἐνν. esse serviundum =serviendum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit, quod... intellegebat] διότι... κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita...ut] συμπλήρωσον sed p a c i s e r v i u n d u m p u t a v i t... ita ut...] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν ὥστε) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedissent...] ὑποκείμε. Romani. manus] ἢ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλήφθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα δείξωσιν ὅτι ἠττήθησαν.

5. hoc consilio] = hac mente. in quo] = in qua re (= ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει). tanta... ferocia] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi]=si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Sicilia] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (= cum suis δηλ. ille et sui). ut... (dixerit)] ὥστε... εἶπεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta.. ferocia, ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret. armis relictis... succumbente patriā] ἀφαιρετικά ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νά τεθῆ καὶ ipsum, διὰ νά συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολουθοῦσαν αἰτιατ. se.— potius... quam rediret]=quam ut. cum tanto flagitio] δημοῖ τρόπον. domum] οἶκαδε. non suae virtutis esse] ὑπον. τὸ ῥ. dixit. (εἶπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτῆρός του. pertinaciae] δοτικῆ. cessit] ὑπεχώρησε παρασχὼν ἄρους ὀλιγότερον σκληροῦς καὶ ἐπιτρέψας νά ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ ὅπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... venit] ὡς... ἦλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικῆ ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (= vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini mali] = belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ « ἄσπονδος » οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut... fuerit] (πρkm. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε nisi cum]... εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν Ἰβηρες, Γαλάται, Λίγυες, Ἕλληνες, erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς... ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. -quibus (ἀφαιρ.) =his a u t e m. etiam] καὶ, ἔτι.. ut.. petierint] ὥστε ἐζήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατὸν, ἀλλὰ σῆτον καὶ τὸ δικαίωμα νά στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταπε

κρίνεται εἰς τὸ προηγούμενον primo (§ 2). cum... pervenissent] ἀφοῦ περιῆλθον. imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καί. cum] = εἰ καί, καίτοι. milia] ἦσαν 20000 μισθοφόροι καὶ 8 0000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἀκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] = angustis locis clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρσόμενοι. in eis] μεταξύ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] = ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) = hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. tota Africa] (ἀφαιρ.) δέν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] = pacem. reddidit] = restituit (= ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἰδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. Ὑπερβολικῶς ἐλέχθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις ex δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene = εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] = ut eo, ἴνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. eoque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ, παρ' αὐτῶ. illustris] = illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] = de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = post mortem Homilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφρονεῦθη εἰς τινὰ μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. Ille] = Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. magnas] ὑπέταξε πολλοὺς Ἰσπανικοὺς λαοὺς εἰς τοὺς Καρχηδονίους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (νῦν Καρθαγένην). princeps] (= primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὁποῖος... largitione] αἱ γενναιοδωρίαι αὐταὶ προήρχοντο ἐξ Ἰσπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] = fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων (τὸ νῦν στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secunda fortuna] ἀφαιρ. ἀπόλ.

equis, armis, viris, pecunia] αφαιρετικά ὀργανικά. viris] ἐξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδόνιους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam] 8 ἔτη μετὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς τὴν Ἰσπανίαν. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ ὧν λέγεται ὅτι συχνάκις τὰ ἀνέτρεφεν ὡς λεοντιδεῖς διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] = in, adversus. odium] ὑποκείμεν. concitasse] = concitavisse ἔνεκα τοῦ μίσους, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ ὅρκου, τὸν ἵπσιον παρ' αὐτοῦ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμεν. assiduis] περὶ τούτου ἰδ. Ἄνν. 2, 3 - 6. patris] γεν. ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ANNIBAS

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. ἰδ. Ἄμικ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus.. superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. Ἡ διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου = (τὸ) ὅτι... quod] = de qua, de qua re. non est infitiandum] οὐδεὶς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἢ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedat] ἢ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρσφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστὸς τῆς ὀριστικῆς.

2. cum eo] = cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμενον Hannibal. semper] κυρίως f e r e semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν = ἐὰν δὲ δέν... domi] οἶκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ Ἄννωνος κατεπολέμηε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν Ἄννιβαν ἄνευ βοηθείας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidia] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse] = potuisset. Ἡ ἔννοια : πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς Ῥωμαίους.

3. hereditate relictum] = hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἰδ. Ἀμίλκ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωκε (κατέλιπε). quam] ἤ. id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem = γε, πράγματι)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ. = cum... is. cum] σύνδ. ἐνδ. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν (animo διὰ τῶν διανοητικῶν του δυνάμεων) ἐξεγείρων τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπόν, μακρόθεν. Εὐρίσκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατόρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε

2. ad quem] = et ad eum. cum...] cum... venissent... fecissent comperisset... vidisset] ἀφοῦ... ἤλθον... ἐπραξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π.Χ. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ἦθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ἀντίβαν ὑποπτον εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ὡς ἐάν, ὥσει' συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ ἄτιον alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιάθη πλέον μὲ τοὺς Ῥωμαίους sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent = et (cum) non. id] τὴν ἄριζον αὐτῶν. idque] = et (cum) id. seque] = et (cum) se tempore dato] ἀφαιρητικὴ ἀπόλυτος = occasione data.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ῥῆμα τῆς ὅλης προσηγουμένης § 2. eum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμε.) = πολλὰς ἀναμνήσεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὄντος ἐμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo) = ἅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ. ὡς στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα = (profecturus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἰεσείας καὶ τὰς θυσίας) ἰδ. Πίνακα ἱστορικὸν καὶ γεωγραφ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e e... con-

ficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώσ, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἰδ. Λεξιλ. λ. quaero. vellem] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne = ἐὰν ἦθελον. in castra] = ab bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καὶ... ἤρχισα. ab eo] ἰδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. m e s e c u m. dederis] τετελ. μέλλ., ὅστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem eam (a r a m) iurare ὡς νῦν ὀρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat] = cooperat.

5. usque ad] τότε ἤγε τὸ 55^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat] = ut nemo dubitare debeat = ὥστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θά... quin... sim futurus] (ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse) = ὅτι θὰ εἶμαι τῶν αὐτῶν ἐχθρικών διαθέσεων, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] = si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες. celaris = celaveris. cum...] (ἀλλ' ἐπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα, διὰ νὰ ἐξάσῃ τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἴδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.) = in ea re, δηλ. in bello parando. principem] (κατηγορ. (= ducem, imperatorem στρατηγὸν [ἐπὶ κεφαλῆς])).

Κεφάλαιον 3.

1. qua] ἀντὶ quam. Ἐγίνεν ἔλξις πρὸς τὸ hae aetate. post obitum] = post mortem. ἰδὲ Ἀμύλκ. 3, 3 imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto) = ὡς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.) = ἡ ἐκλογή τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum] = eum delatum esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ τοῦ συνηθεστ. annos... natus. ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἐτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουτον κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους συνθήκην, ἥτις ἠσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροσθέντος ἀντὶ horum. Μετὰ τὸ unus τίθεται ἐκτὸς τῆς γενικῆς διαιρετικῆς καὶ αἱ προθέσεις ex, de καὶ inter. tertium] τὸ μεγαλύτερον ὄλων τμημάτων. ut] εὐθὺς ὡς.

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν Ῥοδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται πολλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῖ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὗ ἕνεκα. is] καθ' ἔλξιν

πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (= τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἔνν. se. ut] ὥστε. ea] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. via. quā] (ἀφ.) ἔνν. viā. reperere] τὸ ῥῆμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων μερῶν. copias] ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50.000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππεῖς, πάντας παλαιμάχους. Ὑπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35.000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῶα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiamque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ἂν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτο οὐχὶ σημαντικὴ. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῆ τὸν ποταμὸν Ῥοδανόν, ἀλλ' ὑστέρησε, διότι ἤδη ὁ Ἀννίβας εὕρισκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. repulerat] κατ' ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (κυρίως ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.). apud Padum] Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἐγένετο ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸ Τίκινον, μεθ' ἧν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν μνημονευομένην πόλιν. discernit... dimittit] ἱστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. manum] ἰδ. Λεξ. ῥ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τῶν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διαρκούσης τῆς πορείας διὰ τῆς κοιλάδος τῆς μεταξὺ Ἀρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἐξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἔνν. oculo. aequē] ἔνν. atque sinistro. usus sit] ἐχρησιμοποίησε, ἰδ. Ἀμ. 1,5. quā] = et eā. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] (ἔνν. o c c i d i t) κυρίως ἦτο legatus pro praetore. Οὗτος σταλεῖς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὀμβρικὴν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὄχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Φλαμινίου.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπωσ νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utrius-

que] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἰτ. πληθουντ. uno proelio [δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.). Paulum] = L. Paulum Aemilium. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. pugnā pugnātā] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). pugnā pugnare (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίον τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. nullo (= nemine) resistente] ἄνευ ἀντιστάσεως. urbi] = Romae (δοτ.). in propinquis] πλησίον τοῦ Ἀνιωνος (νῦν T e r e r o n e). Ὁ Ἀννίβας διαβὰς τὸν Ἀνιωνα ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἤτοι δύο περίπου ὥρων ὄδον ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. aliquot dies] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. hic] ἐνταῦθα. clausus] ὑποκείμε. Hannibal. locorum angustiiis] ἰδ. Ἀμίλκ. 2,4. exercitus] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ detrimento. dedit verba] = fefellit ἐξηπάτησεν (ἐκφρ. τῶν λατίνων κωμικῶν). obducta] ἰδ. Λεξιλ. obducō. incendit... immisit... κυρίως incendi (παθητ. ἀπαρμφ.) et immitti (παθητ. ἀπαρμφ.) iussit. eiusque generis] δηλ. iuvenorum ἐχόντων sarmenta in cornibus. vallum] δηλ. castrorum. ut... nemo sit ausus] ὥστε... οὐδεὶς ἐτόλμησε.

3. post] ἡ σύνταξις : non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ἰτα περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. pari ac dictatorem imperio] μετὰ δικτατορικῆς ἐξουσίας. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαιρέσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη Cunctator = Μελλητής). productum fugavit] = produxit et fugavit. iterum] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ bis consulem. in Lucanis] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. absens] ἀπὸν ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἄνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. inductum sustulit] induxit et sustulit. quinquiens] κυρίως διαρκούσης τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἔπρεπε νὰ τεθῆ quintum consulem (= τὸ πέμπτον ὑπατον ἔντα). pari modo] ὁμοίως, δηλ. in insidias inducitur. ἠρσιωποιήθη ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

4. longum est] θὰ ἦτο μακρὸν (= longum esset «μακρὸν ἂν εἶη»). hoc unum] τοῦτο (καὶ) μόνον. ex quo] = u t e x e o . . . possit. quantus ille fuerit] παρακείμε. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλάγια ἐρώτησις = ὅπως μὲγας. . . ὑπῆρξε. quamdiu] περὶ τὰ 16 ἔτη. nemo] τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀ π έ ν α ν τ ι α ὑ τ ο ῦ), κατ' αὐτοῦ. in campo] δηλ. in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδῖον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. Hinc] (ἐντεῦθεν· χρονικῶς). invictus] τοῦτο δὲν ἀληθεύει ὅμως, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἦττας καὶ ἰδίᾳ παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπτιον ἀ' πρὸς δῆλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲ τελικὴν μετοχὴν τῆς ἑλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲ τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugarat] ὑπερσυντέλικος = fugaverat.

2. cum hoc] δηλ. Scipione. exhaustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. quo] = u t e o ἴνα... congrederetur] συμπλήρ. cum Romanis. convenerunt] ἰδὲ Λεξιλ. convenio.

3. post id factum] (οὐσ.) = quo facto ἰδ. Ἀμύλκ. 1,2. paucis diebus] = non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὄχι μακρὰν τῆς Σίγκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ἦτοι εἰς τὸ Hadrumentum pervenit. Hadrumentum] τοῦτο ἀπέϋχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100.000 ῥωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἢ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι ὀρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta] = 444000 μέτρα] ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου). Ὁ ὑπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

4. quos] = s e d e o s ἀλλὰ τούτους. effūgit] πρκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga] ἀνήκει εἰς τὸ collegit. reliquos] = τοὺς ὑπολοίπους (= reliquias τὰ λείψανα).

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ τοῦ copias (= in apparatu belli = εἰς τὴν... ἢ περὶ τὴν παρασκευὴν

τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Suplicii (et) C. Aurelii.

2. his...magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) = his consuli bus. qui (ut i i) agerent... donarent... peterent = ἵνα οὗτοι... cum iis] δηλ. Karthaginensibus : cum iis καὶ οὐχὶ secum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν· προβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. coronā aureā] (ἀφαιρ. ὄργαν. ἰ. Τοῦτο ἦτο ἐνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δηλ. senatum populumque Romanum. eorum] ἀντὶ suos, δηλ. τῶν Καρχηδονίων. Fregellis] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπω στάσεως) = ἐν Φρεγγέλαις. essent] (ἵνα) μείνουν, κρατηθῶν ἐν...

3. his] = legatis Karthaginiensibus (δοτ. ἰ. ex] ἡ προθ. δηλοῖ συμφωνίαν· ἰδὲ Ἀμ. 3,1. quo loco rogarent, futuros] ἦτοι = eo loco futuros (esse) quo (loco) rogarent (ut essent). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δηλ. Romani responderunt). quod... haberent] διότι οἱ K... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἢ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso... cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἶκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocārent] = revocaverunt. huc] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὥς. Ἡ σύνταξις : anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est (δηλ. 221 π. X.-199 π. X. = 22 ἔτη)· περὶ τοῦ rex ἰδ. Λεξιλόγιον. ut] ὥσπερ. Romae] ἐν Ῥώμῃ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se pariter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καὶ... (ἰδὲ Λεξιλόγιον λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις : effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= ut ea ἵνα...) penderetur (πρὸς πληρωμὴν) sed etiam superesset, quae... (= ut ea) reponeretur (πρὸς ἀποταμίευσιν). ex vectigalibus] ἡ προθ. δηλοῖ τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς προέρχεται τι. esset] (ἵνα ἰ ὑπάρχη. ex foedere] συμφώνως πρὸς τὴν συνθήκην. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.) ὑπάτων (ὄντων). Roma] ἀφαιρ., ἐκ τῆς Ῥώμης. Karthaginem] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatos) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μετ. πρkm. με σημασίαν ἐνεστώτος φημι ἠφ' ἧσθε ἀπὸ τοῦ νότου ἐκείνη ἰσχυρὰ καὶ τῶ γερουδίου

πρὸ τοῦ gratiā ἢ causā δηλοῦ τὸ τελικὸν αἷτιον. prius quam... daretur] πρὶν ἢ... δοθῆ. senatus daretur] ἰδ. Λεξιλ. ῥ. do. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ἢ nuntiātā. Τὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehenderent] = eius generis ut (ἵνα) eae comprehenderent. si possent consequi] (ἐνν. e u m), ἐὰν θὰ ἠδύνατο νὰ προφθάσουν (αὐτόν). publicarunt] (πρkm.) = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] ἰδ. Ἀττ. 22, 3. Africam] ἀντὶ in Afr. si forte] εἴ ποτε (ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως ὅτι θά... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ὁ Ἀννίβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον ὅτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοί, 1000 ἵππεῖς καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. huc] = in fines Cyrenaeorum. spe fiduciaque] ἐξ ἐλπίδος καὶ ἐμπιστοσύνης πρὸς τόν...

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα ὅθεν ἐρῆμη γ. illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζευγμα τὸ periisse (ῥ. pereō). a servulis] ποιητικὸν αἷτιον. ipsius] ἀντὶ suis ἢ suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. esse. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt, ἰδ. Λεξιλόγ. λ. relinquo.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello = κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis eius]. Ὁ Ἀννίβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ Ἀννίβα. instituerat] (συμπλήρ. p a r ē r e consiliis). Ὁ Ἀντίοχος εἶτε ἄλλοθεν πεισθεὶς εἶτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἑλλάδι νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π.Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ Ἀχιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἢ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς) = propius Romae (δοτ.) δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] = dimicavisset. Ὁ ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῦ τὸ ἀπραγματοποιήτον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum) = (ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam] = εἰς τὴν (Μικρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὐρυμέδοντος. in quo] = in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὄργαν. = eo cornu in quo. rem gessit] = pugnavit ἐπολέμησε. Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἕνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ῥοδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἠττηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὄρων νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μὴ (πως), μὴ θέλων νά... dederetur] δηλ. Romanis, quod] ὄπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. sui] ἰδ. Λεξιλ. λ. potestas. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα ἡ σύνταξις : ut ibi consideraret quo (= quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ καταφύγιον.

2. nisi [= si non. quid] = aliquid. de qua] δηλαδή pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὕλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s) = τὴν ἐπιφάνειαν, « τὸ ἄνω μέρος ». praesentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) = παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua, διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφοτέρω ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ in propatulo, ἔπρεπε νὰ θεῖται ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis ὁρθότερον = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἤτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι πάλαι οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς οἱ Κρηῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τοὺτους ἔθεσεν εἰς πρᾶξιν τὴν παροιμίαν « πρὸς Κρητὰ κρητίζειν ». pervēnit] παρκμ. exaevit] ἐντο-

νώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἢ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύνανται καὶ νὰ παραλειφθῇ· πρβλ. τὸ « οὐδὲν ἄλλο ἢ ».

2. quem] = sed eum. eum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. εἰ ἢ illi (=Prusiae)· παρατ. ἀποπείρας = προσεπάθει (ἐπέζητει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλτατος. utrobique] ἐπαλάψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = quia ἢ nam eum (δηλ. Eumenem). removisset] = sustulisset ἢ θελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad...] ἢ πρόθεσις ad δηλοῦ σκοπόν. classe] ἰδὲ Ἀμίλκ. 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. erant decreturi) ἔμελλον νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene). cum] (σύνδ. αἰτιολογ.). par] συμπλήρ. E u m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas = ὡς, ὅσον τὸ δυνατόν, πλείστους. vivas] (κατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso, quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habent. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classiariorios) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἢ λέξις αὐτῆ χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἢ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] = futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (id) fore magno praemio (praemio = δοτ. τοῦ σκοποῦ = θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἀμοιβὴν ἢ μεγάλη ἀμοιβή). iis (qui aut cepissent aut interfecissent).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἰδὲ 4, 2 quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἰδὲ 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] = is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quaerere. quod] διότι.

3. solutā epistulā] άφαιρ. άπόλυτος. Tò ρ. solvo άρμόζει κάλλι-
στα. Κατά τήν τότε συνήθειαν αί επιστολαί, και μάλιστα αί μυστικάί,
οὔσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ανά δύο και περιεδένοντο διά
ταινίας (linum) διασταυρουμένης, ἥς τὰ άκρα συνενούμενα έσφραγι-
ζοντο διά κηροῦ. quae... pertinent] έτέθη ύποτακτική, διότι ἡ πρό-
τασις είναι άποτελεσματική = πράγματα ταιαῦτα, ώστε... eum] τόν
Ευμένη. cuius rei] ἡ όνομαστ. quae res. neque reperiebat] άλ-
λά δέν άνεύρισκε (χωρίς ὅμως νά...).

4. Hannibalis] γεν. ύποκειμενική. universi] ιδέ 10,5 : omnes.
quorum] = horum a u t e m. fuga] άφαιρ. όργαν. praesidia] = cas-
tra nautica (ιδέ κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αίτιολ.

5. in] εις, εναντίον. conici coepta sunt] (ύπό τῶν άνθρώπων του
’Αννίβα) νά ρίπτονται ἤρχισαν. ’Ο τύπος coeptus sum τίθεται, έταν
τό άπαρέμφ. έχη (έδω τὸ conici) παθητικήν σημασίαν. iacta] =
cum iacerentur, ενῶ έρίπτοντο. neque... poterat] αλλά δέν... ἦτο
δυνατόν. quare... fieret] διά τί... intelligi] (άπροσώπως). Πρέπει
έκ του pugnantis νά νοηθῆ τὸ a pugnantis.

6. oppletas] ένν. esse. serpentibus] άφαιρ. τῆς ὕλης. Συνάπτε-
ται με τὸ oppletas. cum] σύνδ. αίτιολ. vitarent] έπρεπεν, ώφειλεν
νά... ιδέ 9,1 : conferret. puppes] επί στρατιωτῶν θά έτίθετο
t erga.

7. consilio] = dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι άριθμητικῶς
ἦτο κατώτερος ιδέ 10,4 : superabatur. arma] = exercitum. ’Η λέ-
ξις έτέθη έπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ύπεροχῆς του έχθροῦ όχι μόνον
εις άριθμόν άνδρῶν, αλλά και εις πολεμικήν παρασκευήν. alias] επίρρ.
pedestribus] = terrestribus. Ταῦτα εις αντίθεσιν πρὸς τοὺς classia-
rios ιδέ 10,5. prudentiā] άφαιρ.

Κεφάλαιον. 12.

1. dum geruntur] έν φ χρόνω έπράττοντο. accidit] πρην.
legati] αναμφιβόλως οὐχι οί πρέσβεις του Προυσίου, αλλά οί πρέσβεις
του Ευμένουσ έλθόντες εις ’Ρώμην έπεισαν τήν Σύγκλητον νά ζητήσῃ τήν
έκδοσιν του ’Αννίβα. Romae] = έν ’Ρώμη. apud] εις τήν οικίαν του.
consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā]
μετοχή άπόλυτος = μνείας γενομένης. eum] = Hannibalem. in Pru-
siae regno] τουτο έγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ με ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἰτιατ. πληθ.) ὑποκείμε. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἄνευ (ἐκτός) ἐπιβουλήs, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἄννιβαν, καίπερ ὄντα γέροντα καὶ ἐξόριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui] q u i p r e qui διότι οὗτοι. inimicissimum suum] τὸν ἑαυτῶν ἐχθιστον, τὸν μεγαλύτερον ἐχθρὸν τῶν Ῥωμαίων. secum] παρ' ἑαυτῶ (τῷ Προυσίας). Ἡ se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχές ὑποκείμενον, ἦτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi que] = sed Romanis. Tò que = ἀλλά. dederet] ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου u t, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = ut que sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀπολύτως = νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δηλ. ne... postulant. recusavit] κατ' ἄλλους ὁμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἰκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (= ut fieret). a se] ποιητ. αἰτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην του) ἦτο. ipsi] = l e g a t i. comprehenderent] ὑποτ. προτρεπτικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς προστακτ. τοῦ εὐθέος λόγου. Ὁ εὐθύς λόγος : comprehendite, si potestis. inventuros] (e s s e). Tò ὑποκείμε. eos ἢ (illos). Tò locum... inventuros ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου dixit. Ὁ Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκριτής, in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον· ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἰτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτά ὑπογείους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμε. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui)· ἰδ. Λεξιλ. λ. usus.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μετὰ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = e t i s, t u n e i s (δηλ. Hannibal). ei] δηλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν = ἄρα γε, εἰάν.

5. cum... renuntiasset... ostendisset...] ἀφοῦ... (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. se] ὑποκ. τοῦ peti. Ἐτέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque... esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν αὐτὸς νά... (καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτὸς νά...). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωικῶν ἔργων. Ὁ πληθυντ. ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἐξεδηλώθη. secum] μεθ' ἑαυτοῦ. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριο ἐφε-

ρεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του. consuērat] = consueverat] = Ἰδ. consuesco

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquevit] δηλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη, δηλ. ἀπέθανε). septuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3 καὶ Hm 3,1) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐτῶν. mortuum] ἐνν. e u m esse... in annali suo] ἐνν. l i b r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π.Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἱστορίαν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (ἰδὲ β. Ἀττικῶ 18,1. 2) scriptum] ἰδὲ 8,2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως, καὶ μάλιστα. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο... καίπερ ὢν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετικῆ. litteris] (δοτ.) εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν συγγραφικὴν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = s c r i p t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibalis. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ belli gesta (= res gestas). memoriae] δοτικῆ. ex eis] ἐκ τούτων, duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. c u m H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π.Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἢ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τοῦσκλου, Τουσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ὢν). in Sabinis] = in f i n i b u s Sabinorum ἢ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἰδὲ καὶ 11,4 : in concursu. censuraque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro] τὸ -que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. Ἄνν. 3,4 : Italiamque. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρέιβῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικανικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν).

2. annorum] γεν. τῆς ιδιότητος (ἰδὲ Ἀμίλκ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὢν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλι-

κία αὕτη ἦτο νόμιμος διὰ τὴν ἑναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.
consulibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... *ut*] σύνδ. χρον.
 (εὐθύς) ὡς. *magni*] μεγάλως. *apud Senam*] ἡ μάχη παρὰ τὴν Σή-
 νην εἶναι γνωστοτέραν ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π.Χ.).

3. *P. Africano*] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν
 τοῦ Ἀφρικανοῦ. *consuli*] κυρίως ἀνθυπάτῳ μετὰ ὑπατικῆς ἐξουσίας
 (204 π.Χ.). *cum quo*] = *quocum, cum e o t a m e n. pro*] ἀνα-
 λόγως πρὸς. *perpetua... vitā*] ἀφαιρ. χρον. *dissensit*] ὡς λόγος τῆς
 διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν ὁ
 Σκιπίων δὲν ἠγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν.
plebei] (γεν. τοῦ *plebes*) ἀντὶ *plebis* (οὗ ἡ ὄνομ. *plebs*). Κατὰ τοὺς
 χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο *aediles curules* καὶ δύο *aediles plebei*
 (γεν. ἡ (κατὰ συναίρεσιν τοῦ *plebei*) *plebi*).

4. *praetor*] ὡς στρατηγός, στρατηγός (ὦν). *ex qua*] σύνδεσμον
 μὲ τὸ *deduxerat* (ἐνν. *R o m a m*). *quod*] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ
 προηγούμενα. *minoris*] ἡ ἀφίξις τοῦ Ἐννίου εἰς τὴν Ῥώμην ὠφεί-
 λετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν
 ποίησιν, ἣν καὶ περιεφρόνει. Ὁ Ἐννιος ἔγινεν αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ
 Ῥωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὥραϊον. *quam*] ἡ. *amplissimum*]
 ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν θριαύ-
 βων. *Sardiniensem*] Ἡ πλήρης καθυπόταξις τῆς Σαρδηνίας συνετελέ-
 σθη τῷ 238 π.Χ.

Κεφάλαιον 2.

1. *sorte*] ἰδ. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκούντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους
 καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. *provinciam*] ὡς ἐπαρχίαν. *nac-*
tus] = *potsquam nactus est*. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας
 αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2,2 : *consulatu peracto*). *ex*] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν
 αἰτίαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τι.

2. *cum*] σύνδεσμος αἰτιολογ. *diutius*] μακρότερον χρόνον (ἢ
 ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε). *cuius*] ἀναφέρεται εἰς τὸ *consulatu* καὶ εἰς τὸ
quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. *neque*] = *s e d non* (ἀλλὰ δέν). *per*
senatum] = κωλυούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις κατὰ κανόνα ἀπεφάσιζε
 περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. *cum quidem*] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ
 ἀληθῶς). *quod*] τὸ *quod* αἰτιολογεῖ τὸ *neque efficere potuit. qua*

ex re] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον· ἀντί δηλ. νὰ μεταβῆ ὡς ἀνὸς-
πατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentiā... iure) ἀφαίρ. ὄργαν. in urbe]
κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ 'Ρώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἱεραρχικῶς
μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ
τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρως πολιτείας (τ.ἔ. τῆς προαι-
τοκρατορικῆς 'Ρώμης). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Cen-
sorius· ἰδὲ 1, 1. in... nobiles] ἐξεδιώξε τινὰς τούτων ἐκ τῆς Συγ-
κλήτου. novas] ἐνῶ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ
τῆς τρυφῆς μέτρα, τὸναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγγειρε
πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲ ὠραίαν ἐπιγραφὴν. in] ἐναντίον. ani-
madverit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἢ nota
censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus) = ut eā re luxuria]
αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσπρέσαντα εἰς 'Ρώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν
ἐξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ὁ Κάτων ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν.
Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ
διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam ae-
tatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ.
αἰτίων· λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις
ἠθωφόθη. non modo nullum... sed] οὐ μόνον· οὐδεμίαν... ἀλλὰ τού-
ναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντί, εἰς ὅλα. singulari industriā]
ἀφαίρ. ιδιότητος. et-et-et-et-et-] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρα-
σθῇ μόνον τὸ τελευταῖον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἐξ ἑλληνικῶν
πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἢ de agri cultura
(περὶ γεωργίας), ὅπερ μόνον ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφί-
ζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peri-
tus iurisconsultus] = iuris peritissimus. Διέπρεψεν ὡς
δικανικὸς ρήτωρ. imperator] στρατηγός. Ὁ Κάτων ὑπατος ὢν ἐκυ-
ρίευσεν μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἑλλά-
δα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαβρίωνα, φανεῖς εἰς
αὐτὸν χρησιμώτατος (ἰδὲ καὶ Hn 8,3 : Thermopylis). probabilis ora-
tor] ὁ Κάτων διὰ τὴν ἐποχὴν του ἤτο ρήτωρ δόκιμος, ἀξιὸς ἐκτιμη-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σεως. cupidissimus litterarum] (γενική ἀντικείμεν.) = ἔνθερμος φίλος τῶν γραμμάτων.

2. senior] ἀρκετὰ γέρον, γέρον πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς χεῖρας βιβλίον, καθότι ἐθεώρει τὴν Ἑλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβὴ εἰς τὰ ῥωμαϊκὰ ἦθη. possit] ἀντὶ posset. Ἐδῶ ὁ ἐνεστώδης τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. Ὡς ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας, εἰς ὃ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π.χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam) quod ei fuerit incognitum = quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἐκεῖνος δὲν ἠρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσεν πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα λόγους ῥητορικοὺς, ἕνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἐξεφώνησεν πολιτικοὺς καὶ δικανικοὺς λόγους, ὧν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφίζονται. historias] ἱστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἔνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις». omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». Ἐκλήθησαν οὕτω, εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἦτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἴδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἱστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότερον λατινικὸν ἱστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφίζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. reliqua bella] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυθηεῖς (τῷ 150 π.Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάζουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεῖς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἠθρώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δὴ. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ.τ.τ.). res] αἰτ. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. libris. viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit)· ἀναφέρεται εἰς πᾶν

ὅ,τι ἦτο ἀξιοθέατον (π.χ. τόποι, μνημεῖα, κτλ.) admiranda] ἀξιαθαυμασμοῦ. Διηγεῖται π.χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶς παχέων χοίρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὄρους ἐξ ἀλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ.τ.τ. in quibus] ἐνν. *libris*.

5.

Α Τ Τ Ι Κ Ο Σ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῖ τὴν ἀπωτέραν καταγωγὴν. Ἰσχυρίζοντο ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομᾶ. perpetuo] συνάπτεται μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἠδύνατο νὰ γίνῃ συγκλητικὸς, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἰδὲ Ἄνγ. 13,3 τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του. filium erudit] δηλ. *erudieudum curavit* (= ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ.).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tradebantur] (ἀντικείμε. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret) = πᾶν τὸ παραδιδόμενον, διδασκόμενον. suavitas oris (ὄνομαστ. os) atque vocis] τῆς προφορᾶς καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς. Ἀμφότερα εἶχον ἀποτέλεσμα τὴν καλὴν ἀπαγγελίαν (excellenter pronuntiare). clarior... quam... possent] = λαμπρότερον ἢ ὅσον (θὰ) ἠδύνατο νὰ υποφέρωσι...

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρατηγοῦ Γάτου Μαρίου. quos] = καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi. fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adolescentulus] νεανίας (23 ἐτῶν). plebei tribunus] (ὢν) δήμαρχος. Περὶ τοῦ plebei ἰδ. Κάτων. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὸ affinitatem.

2. interfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον. = μετὰ τὸν φόνον τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin] = χωρὶς νά... dissociatis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογικὴ, ἐπειδὴ... cum] χρον. ἐν ᾧ. studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὗται εἶχον ἤδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας ἀπὸ

του 86 - 65 προσέλαβε την έπωνυμίαν Ἀττικός. iuvit] ή ύποστήριξις έν τούτοις έγινε δύο έτη πρό της εις Ἀθήνας άφιξεως αὐτου. adulescentem Marium] τόν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ένν. patriae. Παράθεσις με ένδοτικην σημασίαν. cuius] ου = διότι τούτου. fugam] την φυγήν (ένεκα της προγραφής αὐτου). pecuniā] άφαιρ. του όργάνου.

3. aliquod] τó aliquod μετά τó ne είναι έντονώτερον του quod. eodem] εις τás Ἀθήνας (άλλά και άλλαχοϋ, π.χ. εις την Ἡπειρον). hic] ένταϋθα. ita... ut... esset] οϋτως... ώστε νά είναι.

4. adulescentulo] ουσ. opibus... inopiam (λογοπαίγνιον)] δια των χρημάτων αὐτου την άχρηματίαν των Ἀθηναίων. cum] = όσάκις, έάν. eius] δηλ. versurae faciendae. se interposuit] παρενεβλήθη. atque ita] και οϋτως. acceperit] (πρkm. ύποτ.) έδέχθη. quam dictum esset] ύποτακτ. καθ' έλξιν της έγκλίσεως και διότι δηλοϋ άόριστόν τι = ή όσον (εκάστοτε) ώρίζετο ή άπόδοσις του δανείου. passus sit] παρεδέχθη, υπέμεινε. debere] όφείλγειν, όφειλέτας είναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι έβοήθει έξ ιδίων χρηματικων μέσων.

5. indulgendo] άφαιρ. γερουνδίου πρός δήλωσιν του όργάνου = indulgentiā suā. neque] ένν. patiebatur. multiplicandis usuris] = multiplicando (άφαιρ. όργ.) usuras δια της επισωρεύσεως τόκων. Ὁ κανονικός τόκος ήτο τότε 1% τόν μήνα (ήτοι 12% έτησίως)].

6. alia] σύναψον με τó liberalitate. singulis] εις έκαστον. seni άντι sex έξ. Athenis] (άφαιρ. τοπ.) έν Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1, hic] έν ταίς Ἀθήναις. gerebat] ύποκείμ. Atticus. communis... par] ένν. esse. quo] = e o i g i t u r. honores quos possent] έτέθη ύποτακτική, διότι δηλοϋται σκέψις άλλοτρία (έδω των Ἀθηναίων) = πάσας τás δυνατάς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] έξαρτάται εκ του ρήμ. restitit (resisto). ne... qua] = aliqua. sibi] δοτ. ήθική. absens] άφοϋ ανεχώρησε, μετά την αναχώρησίν του. aliquot] δηλ. effigies, statuas. ipsi] = Attico. Phidiae] (δοτ.) ποίον Φειδιάν έννοεί ό συγγραφεύς άγνωστον. Ἰσως πρόκειται περι Ἀθηναίου τινός, όστις θά

-είχε και οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. locis] ἀφαιρ. το
πικῆ. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοουμένου est ἢ fuit. quod natus est]
ἐπεξηγήσεις τοῦ illud. quod] ὅτι δηλ. in ea... urbe] = in tali urbe
(δηλ. Romae ἐν τῇ Ῥώμῃ). in qua esset] = tali ut in eā...esset =
ἐν τοιαύτῃ πόλει ἐν ἣ ἤδρευεν ἢ παγκόσμιος ἐξουσία. orbis terrarum]
ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ domicilium.
eandem] δηλ. urbem. Ἀντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum]
κατηγορ. Ἡ ἐν Ἀθήναις διαμονὴ του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή,
διὰ τοῦτο ὁ Ἀττικὸς παρέμεινε Ῥωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc
(ἐνν. est ἢ fuit) specimen prudentiae ὅτι δηλ. contulisset] ἰδ. con-
fero. doctrinā] ἀφαιρ. Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā ἰδὲ 17, 3.
omnes] ἢ omnibus (δοτ.) unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑ-
περθετικοῦ carissimus] = μόνος, ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (= civi-
tati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ carissimus: ἰδὲ καὶ 2,3: carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consuli-
bus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ
dolorem) = τὴν λύπην τοῦ μέλλοντος πόνου των ἐκ τῆς ἀπουσίας
αὐτοῦ.

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. cuius] = sed eius ἀλλὰ τού-
του. ut] Ἡ σύντ.: ut benivolentiam huius, quem nemo ferre
posset (ἠδύνατο) ad summan senectutem (δηλ. Caecilii) sine of-
fensione (ἐνν. huius γεν. ἀντικ.) retinuerit (διετήρησε). quem
(= etsi eum). posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἐξαρτᾶται ἐξ ἄλλης
ὑποτακτ. (retinuerit). quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. ὄργαν. adoptavit] ἔκτοτε (ἀπὸ τοῦ 58
π.Χ.) ὠνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. dodrante
— sestertium] ἰδ. Λεξιλ. soror Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ῥήτορος. easque]

(= και μάλιστα κατά λέξιν = και τουτον τον γάμον. conciliarat] = conciliaverat. cum quo] αντί quocum. etiam] ἔτι, ακόμη. ut] = ita ut εις τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως) = να κρίνη (να ἴδῃ) τις. possit] ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἴσχυε και ὅτε ἔγραφεν ὁ συγγραφεύς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἤτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ... autem] δέ, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ.) = να κατανοηθῆ, να κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos μεταξύ ἐκείνων ἐν οἷς ὑπῆρχε τὸσον μέγας ἀνταγωνισμὸς δόξης. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικὸς). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publica] εις τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις να... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus) Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἐαυτῶν, εις κατάστασιν να πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. eum] εἰ και (= quamvis). capi... geri] = ἀπόκτησις... διαχειρίσις. more maiorum] ἐντίμως (ὡς οἱ παλαιότεροι), ἀνευ δηλ. τεχνασμάτων και δωροδοκιῶν κατά τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων και ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores). Ἡ ὑποτακτικὴ, διότι δηλοῖ τὸ ὑποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἀνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει και εις τὸ neque peti more maiorum] = ἐν μέσφ... ἀφειδῶν δεκασμῶν... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς πολιτείας... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῖ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἰτιολογικὴ).

3. praes - manceps] ὁ μισθωτῆς ἢ ἐργολάβος (manceps) ὤφειλε να καταβάλλῃ χρηματικὴν τινα ἐγγύησιν ἢ τοῦλάχιστον να παράσῃ ἀξιοχρεῶν ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιπόρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἦσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη, ὥστε οὐδένα ἠκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ.=ὅστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἠθέλησε. Cicerone]. 'Ο Κόιντος Κικέρων (ιδὲ 5, 3) ἐχρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 - 59 π.Χ. διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἂν καὶ (ἠδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἠρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς ὁλόκληρον τὴν § 4. cum] αἰτιολ. criminum] αἰτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). 'Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἠπειλήθη κατ' ἀρχὴν διὰ παράνομον ἀργυρολογίαν. quo fiebat ut] τούτου ἕνεκα. cum] αἰτιολ. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους του. spei] εἰς ἐλπίδα καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] ὅτι ἀπεδίδοτο, ἐγίνετο, ὠφείλετο. Τὰ Κεφ. 7 - 12 παραλείπονται.

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δέν... ὀλιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαϊκὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐνικοῦ. cum] ἂν καὶ (=quamvis). illo] β' ὄρος συγκρ.=quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ et δηλοῖ ἰσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατώκησε (εἶχεν ὠραῖο σπίτι).

2. ab avunculo] ιδὲ 5, 1 καὶ 2. cuius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silva] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸ τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis—sumptūs] γεν. διαίρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familia... optima] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀρίστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἐθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate - forma] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δούλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset

τοιούτος, ὥστε νὰ μή. . . *utrumque horum*] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντι-
γραφὴν. *artifices*] ἔνν. *in eā erant*.

4. *horum*] γεν. διαίρ. *domi*] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. *natum*]
γνωστὸν εἶναι ὅτι ὡς δοῦλοι ἐθεωροῦντο καὶ τὰ τέχνα τῶν δούλων.
concupiscere] ὑποκ. τοῦ *debet duci. quod*] = *id quod* (ἀντικειμ-
τοῦ *concup*). *a plurimis* συμπληρ. *fieri* τ.ἔ. *concupisci. videas*]
ὑποτακτ. δυνητικῆ. Ἐπὶ ἀορίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἔν. πρόσω-
πον = *videre aliquis potest* δύνανται τις νὰ ἴδῃ. *continentis*] = *pro-*
prium (=ἴδιον) *continentis* (=ἐγκρατοῦς). *iudustriā*] ἀφαιρ.
pretio] (ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. *parare*] συμπλ. *aliquid*
non mediocris] = *magnae. est diligentiae*] τὸ *est* κεῖται ἔλλειπτι-
κῶς ἄνευ οὐσιαστικοῦ τινος ἀντὶ *est signum* (σημεῖον) *dili-*
gentiae = προδίδει οἰκονομίαν.

5. *elegans* — *magnificus* — *splendidus* — *sumptuosus*] συμ-
πλήρωσον *erat*.

6. *nec praeteribo*] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον
solitum (ἔνν. *esse*), τὸ ὁποῖον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου = ὅτι
συνήθως ἐδαπάνα. *quamquam*] μὲ ὑποτακτικὴν δὲν εἶναι κλασσικόν.
visum iri] σπάνιος τύπος. *putem*] ὑποτακτ. δυνητικῆ = *putare pos-*
sum. cum] μολονότι. *lautus*] = *splendidus. domum suam*] εἰς
τὸν οἶκόν του. *terna milia*] ἔνν. *sestertium* = 3000 σηστερτίων (ιδ.
Λεξιλόγ.). *expensum ferre*] ἡ λέξις *expensum* μένει ἀμετάβλητος (ιδ.
Λεξιλόγ. λ. *expendo*). *sumptui*] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. *hoc*] (οὐσιαστικῶς) = τὸ γεγονός τοῦτο. *audītum*] ἐξ ἀκοῆς,
ἐκ φήμης. *cognitum*] — ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως (ιδ. Λεξιλ. *cognosco*).
praedicamus — *interfuimus*] ἀντὶ α' ἔν. προσ. *familiaritatem*] δηλ.
cum eo (= *Attico*). *rebus*] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. *acroāma*] εἶδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ *audivit*. Εἰς τὸ
προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῦ
τὸ ἐπόμενον *quam anagnosten* = *praeter anagnosten. nos*
quidem] = *ego quidem* ἐγὼ τοῦλάχιστον. *aliquā*] οὐχὶ *ullā*, διότι τὸ
non umquam sine ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ *semper cum. apud eum*] παρ'
αὐτῷ (σπίτι του). *cenatum est*] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν.
animō] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος, πνευματικῶς.

2. eos... quorum] = tales ut eorum. abhorrērent] υποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ moribus. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit — vixerit — steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων = ὥστε... — in sestertio viciens] = in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens] = in centiens centenis milibus sestertium = 10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat] = solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρετική. iu utrāque fortuna] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) καὶ πολυτελεῖς ἐξοχικὰς οἰκίας ἐφιλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι Ῥωμαῖοι. aut] (ἐνταῦθα =) καί, eius] = Attici. omnis] σύναψον πρὸς τὸ reditūs. urbanis] δηλ. τῆς Ῥώμης. possessionibus] δηλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἄτινα οὗτος ἐξεμίσθου. Ὁ Ἀττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα κτήματα εἰς τὴν Ἠπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χαονικῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἢ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν, καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν Ἀττικόν· σύναψον πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). Ἐκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ἀττικοῦ δύνανται τις νὰ συμπεράνη πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ιδιότης αὕτη εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pari] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur = si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἄνευ ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμεν. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ υποτακτικὴ, διότι quod = tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἐάν τι, ὁσάκις τι. adnuisset] ἡ υποτακτικὴ δηλοῖ τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ιδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμεν. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντι γεν. ἀντικει. sui = τὴν γνώ-

μην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δηλ. τὴν ὑπόληψίν του. qua] δηλ. existimatione (β' ὄρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἰδέ, 6,5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis ἰδέ 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inentia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμε. ἐν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adolescens] νέος (ὦ ν). Ὁ μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἐτῶν, ὁ δὲ Ἄττικὸς 27 ἐτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὁμοίως. senex] ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adolescens = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ Ἄττικὸς ἡλικίαν 66 ἐτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἐτῶν. cui aetati] (δοτ. ἡθικῆ) δηλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὁμηλικῶν. fuerit aptissimus] = προσηρμόσθη (συνεφώνησε) τὰ μάλιστα.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσεως χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγηματικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρησιν εἰς τὰ προηγούμενα = ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἄττικόν. ei] τῷ Μ. Κικέρωνι. ut] = tam praecipue ut... fuerit τόσον... ὥστε.. ὑπῆρξε.

3. ei rei] δηλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἄττικόν. iudicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ Κικέρωνος, ἅπερ ἐπιγράφονται de amicitia (= περὶ φιλίας) καὶ de senectute (= περὶ γῆρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]. Ἡ «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Ἄττικόν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διεσώθη μέχρις ἡμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π.Χ. Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68 - 64 καὶ 61 - 54 π.Χ. eius] = Ciceronis. ad extremum tempus] ἐνν. vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π.Χ., ἥτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν (ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν : γραφεισῶν). quae] δηλ. volumina. qui legat] = si quis ea legat εἰάν τις ἤθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλλειψιν συνεχοῦς ἱστουρίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δηλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀντωνίου, τοῦ Ὀκταβίου, vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἰδίᾳ τὰ πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἐγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν μεταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ voluminibus. nihil.. non] = πᾶν. appareat — possit] τίθεται ἐνεστῶς, διότι ἡ ἐνέργεια

παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ'ὄν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ Νέπωρ.
prudentialiam] δηλ. *Cicero* *divinationem*] τέχνην τοῦ μαν-
 τεύειν τὸ μέλλον. *vino se*] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.) *Tò se* ἀντι *eo. futura*]
 συμπλ. *esse*, ὅτι θὰ συμβοῦν. *usu*] (δοτ. ἢ ἀφαιρ.)· ἰδὲ 'Ανν. 12, 3 καὶ
 Λεξιλόγιον. *cecinit*] τὸ ῥῆμα *cano* κυριολεκτεῖται ἐπὶ προφητειῶν,
 ἀς οἱ μάντιες (*vates*) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

1. *quid*] (= *cur*) τί, διατί ; *plura*] σύστοιχ. ἀντικείμε. *comme-
 morem*] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ, *cum*] αἰτιολ. *hoc*] (σύστοιχ.
 ἀντικείμε. τοῦ *gloriantem*) = τοῦτο ἢ μὲ τοῦτο (δηλ. *se numquam...
 redisse... fuisse*). *ipsum*] = *Atticum. redisse*] = *redisse. aequa-
 lem*] ἔνν. *sibi. ipse*] δηλ. *Atticus. gloriantem*] μτχ. κατηγορημα-
 τικὴ (ἀντι τοῦ ἀπαρεμφάτου *gloriar*) πρὸς ἑξαρσιν τῆς πράξεως. *extulit*
 (ῥ. *effero*) = *sepeliendam curavit. annorum*] γεν. τῆς ιδιότητος.

2. *hunc*] = *Atticum. ea indulgentia*] ἀφαιρ. ἰδιότ. ἐπέχουσα
 θέσιν κατηγορουμένου = τοιαύτης... *in*] (= *erga*) ἐπὶ φιλικῆς ἐν-
 νοίας. *ut*] ἢ σύνταξις : *ut duceret nefas irasci eis quos amare de-
 beret...* (τίθεται ὑποτακτ. *deberet*, διότι ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτι-
 κῆς *duceret...*, καὶ δηλοῖ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικῆ). *nefas*] ὡς ἐξωτε-
 ρίκευσις τῆς *impietas*.

3. *neque id*] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... *naturā — doctrinā*] ἀφαιρ.
 αἰτίου = ἐκ φύσεως, ἐξ ἀγωγῆς. *quamquam...*] μολοντί (τοῦτο
 δέν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούομεν εἰς αὐτὴν (τὴν φύ-
 σιν). *ei*] δηλ. *naturae. iis*] (ἀφαιρ.) δηλ. *praeceptis. ad ostenta-
 tionem*] δηλ. *scientiae* = πρὸς ἔπαρσιν, πρὸς ματαίαν ἐπί-
 δεξιὴν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. *moris*] ἀντι *morum. summus*] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέ-
 γιστον βαθμόν. *antiquitatis*] γεν. ἀντικείμε. Ὁ χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν
 ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἦτο καθ' ὅλοκληρίαν ἀφιερω-
 μένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἱστορίαν (ἰδὲ κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλ-
 ληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν (ἰδὲ καὶ 3,3 3. ἐν τέλει).
in volumine] ἰδὲ 'Ανν. 13, 1 : *in annali suo. exposuerit*] ἐξέθηκε.
magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἔνν. *curules* τοὺς τῆς περιποφύρου

έσθητος άξιωθέντας, τ.έ. τούς ύπάτους, τούς στρατηγούς. 'Ο a n n a - l i s τού 'Αττικοῦ έφθανεν άπ' άρχής μέχρι του 54 π.Χ.

2. est] ύπάρχει. quae] = ut ea. in eo] δηλ. volumine, l i b r o. suo tempore] έν τῷ χρόνῳ καθ' όν συνέβαινε (έν χρονολογικῇ τάξει). ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o. possimus] ιδ άνωτ. 16, 4 possit.

3. hoc idem] αυτό τουτο, έντελῶς, τὸ αυτό, δηλ. τήν έρευναν περι τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς 'Ρώμης οικογενειῶν. ut] (οὔτως) ὡστε. M. Bruti] Marci Iunii Bruti. rogātū] ιδ. 'Ανν. 11,4. Iuniam familiam] εις ταύτην άνῆκεν ό Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ή λέξις αύτη άναπτύσσεται δια τῶν έπομένων=έν (χρο- νολογικῇ) τάξει. ιδέ § 1 : ordinavit. quis...] πλαγία έρώτησις. 'Εννοεῖ τούς έχοντας άξιώματα. ('Η άντων. άναφέρεται εις τὸ ὄνομα=τίς ; πῶς ὠνομάζετο ;). a quo... quibusque] = a quo... et a quibus. ιδέ λε- ξιλόγ. λ. orior. ortus] ιδέ Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καί κατά τίνας χρόνους, καί πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς έξῆς: pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (f a m i l i ā). Scipionis Corn... et F. Max.] (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὄρ. τῆς συγρ. εις τὸ dulcius=iis igitur libris. iis] δοτ. ήθικῇ. notitiae virorum] virorum γεν. άντικ.=noscendi claros viros.

5. quoque] ὡσαύτως, καί. credimus] άντι credo εγὼ ό Κορνή- λιος Νέπως (δια τουτο τὸ ῥῆμα έτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] (όλους) τούς άλλους : 'Η δοτικῇ συνηθεστέρα. ιδ. Hn. 1,1. A. 3,3.

6. exposuit] ένν. eos ἡ e o r u m v i t a m. singulorum] έναστου sub... imaginibus] αί εικόνες αύται, καθῶς καί οί στίχοι, εύρίσκοντο εις τὸ 'Αμάλθειον (= τὸ ίερόν τῆς Νύμφης 'Αμάλθειας) εις τὸ τῆς 'Η- πείρου κτῆμα αυτού (ιδέ 'Αττ. 14,3). facta magistratūsque] τὰ δημό- σια ύπουργήματα έν ειρήνῃ καί έν πολέμῳ. quaternis quinisve] quinis καί -ve) δι' ὄχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε (στίχων). descripserit] (ύποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ άναφορικόν συνάπτει τήν φράσιν πρὸς τήν προηγούμενην καί προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς άκολουθούσης συμπληρωματικῆς προτάσεως. credendum sit] (ύπο- τακτικῇ δυνητικῇ). tantas res] τσαούτην (ἡ τόσον) σπουδαίαν ὕλην.

declarari] τὸ ἀπρμφ. εἶναι ἐπεξηγήσεις τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως quod vix credendum sit (= credibile sit) = τοῦτο δὲ μόλις δύναται νὰ γίνη πιστευτὸν ὅτι κατέστη σαφές. tam breviter] τόσον βραχέως, μετὰ τόσης βραχυλογίας. est] ὑπάρχει, ἔχομεν. Ἐδημοσιεύθη τῷ 60 π.Χ. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est μὲ τὸ confectus (= scriptus). liber] βιβλίον, « ὑπόμνημα ».

Κεφάλαιον 19.

1. haec haecenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1ου-19ου κεφ.) vivo] ἀφαιρ. (ἰδὲ 16,4). edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικῶ. nunc] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικῶ. ei] = Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19ου κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22ου. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγράφη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π.Χ. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐννοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μὲθ' ὀριστικῆς. potuerimus] (τετελ. μέλ. Οἱ Λατῖνοι ἦσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν χρόνων τοῦ ῥήματος) = κατὰ τὸ δυνατόν, ὅσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὶ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικῶ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἦθη διαπλάττουν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἕκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἰδ. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π.Χ. divi filii] divi Caesaris filii = υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἤδη πρότερον. quam] ἢ. elegantia] (ἀφαιρ.) μὲ τρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτοὺς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἰδιότ. = οἵτινες ἦσαν ἴσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι. humiliores] ἦττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον quam Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἦσαν dignitate pari ἀλλὰ non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τοῦτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παρομιώδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὐγούστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντωνίου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὀκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἐκαλεῖτο Caesar Augustus. est con-

secuta] = tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅτι. ei] δηλ. Caesari. quod... detulerit] (ἢ ὑποτακτ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ tribuerit) = detulit. 'Ομοίως τὸ conciliārit = conciliavit. quivit] ὄριστ. (θὰ ἠδύνατο νὰ τεθῆ non quierit). conciliārit] (= conciliaverit) ἐνν. nihil ei non... quod... quod nemo... consequi. τ.ἔ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἠθικὴ. neptis] ἡ 'Αγριππίνα (κατ' ἄλλους Βεψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταύτης ἡ ὁμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μήτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. 'Η λέξις virgo δηλοῖ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ 'Αττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20.

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiore. Τὸ ὑποκειμ. γενικῶς εἶναι ὁ 'Οκταβιονός. ante] (ἦδη) πρό. cum] (ἰδὲ 2,4) ὁσάκις, ἐάν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νὰ ἰδέ, 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. I i t t e r a s. quid ageret... et quamdiu esset moraturus] (πλαγ. ἐρώτ.) τί ἐπραττε (πῶς ἦτο, πῶς εἶχε)... πόσον ἐμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe] ἰδὲ § 1 = Romae. quam vellet] ἡ ὅσον ἤθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως) = facile (= εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (= ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὁσάκις. quaestionem poëticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἑλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκὴν).

3. ex quo] ἐξ οὗ, κατ' ἀκολουθίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. 'Η σύντ.: accidit ut... curaret. cum prolaberetur, vetustate... incuriā] συναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διώκει τότε ἐν τῇ 'Ανατολῇ, ἐνῶ ὁ 'Οκταβιονός ἐν τῇ Δύσει. 'Ο 'Αντώνιος ἐπέζησε τοῦ 'Αττικοῦ. minus] συναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὰν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου' (ἰδὲ 3,2 καὶ 'Ανν. 5,3). 'Ο 'Αττικὸς διέτριβε τότε ἐν 'Ρώμῃ, ὁ δὲ 'Αντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accu-

rate] σύναψον πρὸς τὸ certiore facere. sibi] πλεονάζον ἐξαιρεῖ ἐτι μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiore facere Atticum quid ageret (ὁ Ἄντ.)

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὁποῖας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῦ, τί ἀξίζει, (τί θέλει νὰ ᾤη). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ιδεῖ 13,4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικὴ (τοῦ Αὐγουστου καὶ τοῦ Ἄντωνίου). usum] τὰς φιλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. incidere. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complisset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἦτο συνήθεια ἐν Ῥώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλοῦσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διαθήκης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοθήειαν, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς Ῥώμης. ad] = usque ad. ut... non indigisset] ὡστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta] (ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἐτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν, αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἑλλην. καταλήξεως (-on = -ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτικὴ ἠθικὴ μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀπαλλαγῆς) = χάριν τοῦ ὁποῖου καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὁποῖου νοσήματος. facilia] (εὐκόλα), ἀνώδυνα. proponebantur] προτείνοντο (γενικῶς ὑπὸ τῶν ἰατρῶν).

3. in hoc] δηλ. morbo. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos. ex] ιδ. Κάτ. 2,1. tanta vis morbi] = morbus tantā vi. fistulae puris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ ὀρθοῦ ἢ εὐθέως ἐντέρου) παρουσιάσθησαν πυώδη συρίγγια. ut... eruperint] ὡστε ἐξέσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συριγγίων (= ut per lumbos fistulae puris erumperent). ei] = Attico. priusquam... accideret] πρὶν... συμβῆ.

5. ut] (εὐθύς) ὡς. innixus — inquit] στηριχθεὶς — εἶπεν : ἐστηρίχθη καὶ εἶπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον

καιρόν. cum] αἰτιολ. testes] κατηγο. nihil] ἔντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ. καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (= et quoniam vobis). ut spero] παρενθετικῶς = ὡς ἐλπίζω... satisfēci] ἱκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεύσετε (= persuasi). me nihil reliqui fecisse] = me nihil reliquisse, nihil praetermisisse (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρημέλησα). quod... pertinēret] = tale ut pertineret. ut mihi consulam] περὶ ἑμαυτοῦ νὰ λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ τῶν βασάνων, τὰ ὁποῖα ὑπέστην μέχρι τοῦδε, ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἠθέλησα νὰ ἀγνοῆτε) = ἐπιθυμῶ νὰ μάθετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταίως. quidquid] = si quidquid. cibi] γενικὴ διαιρητικὴ. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ἡῤῥησα. deinde] ἔπειτα (ἐὰν δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ conemini. dehortando] (ἀφαιρ.) impedire] διὰ τοῦ ἀποτρέπειν (μετὰ τὸ νὰ προσπαθῆτε νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου.

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.)... depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὥστε. ex vitā] ἐννόησον πάλιν τὸ migrare (= discedere ἢ excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ὡς ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῶ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῶ. quod] ἀντικείμεν. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = et (= ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse] = superstitem (= ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae.. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὕπερσ. τοῦ ῥ. in eo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π.Χ. Ἐγεννήθη τῷ 109 π.Χ. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (ὄντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖον δηλοῦ ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς

ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὡσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ Ῥωμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης, ὡς ἡ Ἀππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὐγούστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ῥώμης (forum), ἐνθα ὑπῆρχεν ὁ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

- Aegātes, Ἰνυμ, θηλ. Αἴγουσαι. Ἦσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ. τῆς Σικελίας.
- Aemilius (L. Aem. Paulus), Λεύκιος Αἰμιλίος Παῦλος. 1) ῥωμαῖος ὕπατος, ὅστις ἐφρονεῦθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π.Χ., Ην 4,4. — 2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 182 π.Χ.) Ην 13,1.
- Aemiliū, ὄνυμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεάν τῶν Αἰμιλίων Α 18, 4.
- Africa, ae, θηλ., Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Ημ 2,2.
- Africanus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιῶνων· ἰδ. Scipio.
- Agrippa (Marcus Vipsanius), Μάρκος Οὐίψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικὸς. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π.Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ἰουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.
- Alpes. Ἰνυμ, θηλ., Ἀλπεις, ὄρη τῆς Β. Ἰταλίας.
- Anicia, ae, Ἀνικία, ἐξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ· ἰδὲ καὶ Sulpicius.
- Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223 - 187 π.Χ.).
- Antonius (Marcus), Μάρκος Ἀντώνιος, εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Appenninus, i, ἄ., τὰ Ἀπέννινα ὄρη.
- Appia (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἧς τὴν κατασκευὴν ἤρχεισε (τῷ 312 π.Χ.) ὁ τιμητής (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καῖκος. Ἦτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν τῆς Ῥώμης καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regina viarum) καὶ ἐφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύης, βραδύτερον ὅμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενθησίου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ, ἐφ' ἱκανὸν διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης, ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὧν σφίζονται ἐτι λείψανα.

- Apulīa, ae, θηλ., Ἀπουλία, χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ. πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας, ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς Ἐτρουρίας (νῦν Arrezzo).
- Asīa, ae, θηλ., (Ἀσία). 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ.Χ. αἰῶνος καλουμένη Μ. Ἀσία (Ἀνατολή) Hn 8,4 - 2) ἡ ῥωμ. ἐπαρχία (ἀπὸ τοῦ 130 π.Χ.) Ἀσία, A 6,4.
- Athēnae, ārum, θηλ., Ἀθῆναι.
- Attīcus, (T. Pomponius Atticus), ἰδ. C. 3,5, Hn 13,1 καὶ βίον Ἀττικοῦ
- Aurēlius Cotta (C.), Γάιος Αὐρήλιος Κόττας, ῥωμαῖος ὑπάτος μετὰ τοῦ Σολπικίου (200 π.Χ.) Hn 7,1.
- Baebius, Βαίβιος, ὄνομα ῥωμ. οἰκογενείας ἰδ. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornelius), Βάλβος (ὑπάτος τῷ 40 π.Χ.) ἄλλοτε φίλος τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barea, ae, ἄ., Βάρκας (λ. Φοινικική, ἰδ. λ. Hamilcar, ἐν τέλει). Προσωνυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithyni, ōrum, ἄ., Βιθυνοί, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ., Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, ἰδ. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βρούτος, υἱὸς τοῦ Μ. Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συναμοσίας ἐναντίον τοῦ Καίσαρος.
- Caecilīus (Quintus), πλούσιος ῥωμαῖος ἱππεύς, θεῖος τοῦ Ἀττικοῦ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ. C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς (ἐγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π.Χ., ἐδόλοφονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π.Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη αὐτῷ ὁ τίτλος divus (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους ἐδίδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2). Caesar (C. Octavius) : Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π.Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ. Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ imperator τῷ 29 π.Χ. καὶ κατόπιν τὴν προσωνυμίαν Augustus. Ἦτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γάτου Ἰουλίου Καίσαρος. Ὑιοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πόλιγγος τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannensis, ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.

Capitolium, ἴι, οὐ., Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου, A 20,3.

Capua, ae, θηλ., Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ōnis. 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος ἢ Censorius· ἰδ. βιογρ. Κάτωνος. — 2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑτίκης Uticensis (Ὑτικαῖος), διότι ἠτύοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π.Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγουμένου A 15,3.

Catulus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμ. ὑπατος (242 π.Χ.).

Centenius (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἦτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβιλίου Hn 4,3.

Cethegus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορνήλιος Κέθηγος, ῥωμ. ὑπατος (181 π.Χ.) Hn 13,1.

Cicero, ōnis. 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστός ῥωμ. πολιτικός, ῥήτωρ, καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π.Χ., ἐφονεύθη τῇ 7 Δεκεμβρίου τοῦ 43 π.Χ.) A1, 4.5, 4. 16,6,1,3.— 2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγουμένου, γαμβρὸς (τῷ 68 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.— Πληθ. Cicerones = M. καὶ G. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίνα. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος Κίνας, ἐμβληθεὶς ἐκ Ῥώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidium, ἴι, οὐ., Κλαστίδιον (νῦν Casteggio)· πόλις τῆς ἐντὸς τῶν Ἀλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόας (τῆς νῦν Genova).

Claudius. 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελλος, ῥωμ. ὑπατος (196 π.Χ.) Hn 7,6.— 2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (τὸ β' ὑπατος τῷ 207 π.Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβου παρὰ τὴν Σήνην C 1,2.— 3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (υἱὸς τῆς Διβίας Δρουσίλλης συζευχθεὶς εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14-37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19,4.

Cornēlius (C.), Γάιος Κορνήλιος, ῥωμ. ὑπατος (193 μ.Χ.) Hn 8, 1· ἰδὲ Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ῥωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4,5.

- Crēta, ae, θηλ., Κρήτη· Cretenses, ἴμ, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρήτες.
- Cyrēnaei, ὄrum, ἀ., κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι.
- Diāna, ae, θ., Ἄρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐπιμᾶτο ὡς θεὰ τῆς θήρας. Ταυτίζεται μετὰ τὴν Ἄρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.
- Domitius (Cn.=Γναῖος), Δομίτιος, ῥωμ. ὑπάτος (32 π.Χ.).
- Drussilia, ae, θ., ἰδ. Claudius ἀρ. 3.
- Ennius (Q.=Quintus), Κόντιος Ἐννίος, ὁ δημιουργὸς τῆς ῥωμ. λογοτεχνίας. Ἐγενήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugge) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν ποίημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.
- Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου καίμενος.
- Eryx, ἦcis, ἀ., Ἐρυξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν] M o n t e] San Giuliano).
- Etruria, ae, θ., Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.
- Eumēnes, is, Εὐμένης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197 - 159 π.Χ.).
- Fabius. 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator =Μελλητής), ὑπάτος τῷ 214 π.Χ., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἐξῆς. C 1,2. Πληθυντ. Fabii, ὄrum, ἀ., τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων, A 18, 4.—2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1.
- Falernus (ager), ὁ Φαλερνὸς ἀγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.
- Feretrius, Iuppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, ὁ Ὑπέρμαχος, Ζεὺς ὁ νικητῆς (κυρίως=ὁ θεὸς τῶν σκύλων καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.
- Flaccus, ἰδ. Valerius.
- Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοῖντιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 198 π.Χ.), νικητῆς τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλᾶς (197 π.Χ.), ἐλευθερωτῆς τῶν Ἑλλήνων.
- Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ῥωμαῖος ὑπάτος (217 π.Χ.).

- Fregellae, ārum, θ., Φρεγγέλλαι (νῦν C e r r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ. τῆς Ῥώμης.
- Furius (C.), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπατος (196 π.Χ.).
- Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π.Χ.).
- Gallia, ae, θ., Γαλατία. Αὕτη ἦτο διηρημένη εἰς δύο μέρη α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3,4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).
- Gortynii, ōrum, ἄ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ. Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.
- Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράγχος (Γράχχος), ῥωμαῖος ὑπατος τῶ 215 καὶ 213 π.Χ. Ἐφονεύθη τῶ 212 π.Χ. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα.
- Graecus, ἑλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. C 3,2.
- Grāius (προφ. Grajus) saltus, «Γραίγαι Ἀλπεῖς» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig = φαῖος βράχος), Γραίκαὶ Ἀλπεῖς. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἢ κλεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὑψ. 2188 μ.), κατ' ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὑψ. 1860 μ.). Ὅτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ.ἔ. Γραίαι Ἀλπεῖς ἐκ τοῦ graius = graecus) ἀπὸ τοῦ ἑλλήνος Ἡρακλέους εἶναι μῦθος.
- Hadrumētum, i, οὐ., Ἀδρῦμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνας (νῦν S u s a).
- Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα, στρατηγός (ἀπὸ τοῦ 247 — +229 π.Χ.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. Ὄνομα πολλῶν ὀνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικικὴ καὶ δηλοῖ τὸν ὑπὸν ἡτῆν ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο (Barag Barak ἢ Barca = ἀστραπή, τὸ ἀστράπττον ξίφος).
- Hannibal, ālis, Ἀννίβας (περ. 247 - 183 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Ἀμίλκα Βάρκα. Ὄνομα πολλῶν Καρχηδον. στρατηγῶν. (Ἡ λ. εἶναι φοινικικὴ = τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ Baal (Βάαλ = Βῆλος) ἰδ. Iuppiter.
- Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας : 1) γαμβρός ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228 - 221 π.Χ.) Hm 3,2. Hn 3, 1. — 2) νεώτερος ἀδελφός τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π.Χ.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3,3. C 1,2.

- Helvīus (C.), Γάιος Ἐλβίος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π.Χ.).
- Hercūles, is, Ἡρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀκλμήνης, ὀνομαστὸς ἔθνικὸς ἥρωας τῶν Ἑλλήνων. Hercules Grāius (= Graecus ?) ἡ ἱστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μῦθος.
- Hippo, ōnis, ἄ., Ἰππῶν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν B o n a , γαλλ. Bône).
- Hispanīa, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3,4) αἱ δύο Ἰσπανίαι, τ.ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν Ebro) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐντεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.
- Hortensīus (Quintus Hortensius Hortālus), Κόντος Ὀρτή(ν)σιος Ὀρταλος (114 - 50 π.Χ.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ῥήτωρ τῆς Ῥώμης (ἀπὸ τοῦ 89 - 68 π.Χ.).
- Italia, ae, θηλ., Ἰταλία. Italicus, ἰταλικός.
- Iuppīter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ῥέας, ὁ μέγιστος καὶ ἰσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20,3. — Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= Ἥλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2,3. ἰδ. Feretrius.
- Karthaginiensis, e, καὶ Carthaginiensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.) Hn 1,1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι Hn 1,3. 2,3. Hn 7,1 ἐξ.
- Karthāgo (καὶ Carthāgo), γῆνις, θηλ., Καρχηδών. Ὀνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφάζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίζηλος τῆς Ῥώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Πομπηίου Κορνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.
- Labō, ἰδ. Fabius ἄρ. 2.
- Lacedaemonīus, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαίμονος (Σπάρτης).
- Ligūres, um, ἄ., Λίγυρες, Λιγυστῖνοι, λαὸς ἐπὶ τῆς ΒΔ. ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς Ν. τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόαν (νῦν G e n o v a).
- Longus (Tiberīus Sempronīus), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὑπατος τῷ 218 π.Χ. καὶ 194 π.Χ.).
- Lucellus (Lucīus Licinīus), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, Ῥωμαῖος

ὑπατος (74 π.Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77 - 66 π.Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλοῦτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν A 5,4.

Lusitāni, ὄρουμ, ἀ., οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοὶ ἰδ. Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάκιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 242 π.Χ.) Hn 1,3. 5.

Mago, ὄνις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀνίβια.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus)

1) ῥωμ. ὑπατος (τῷ 212 π.Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, παρθητῆς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2. — 2) ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π.Χ.) Hn 13,1. — 3) γαμβρὸς τοῦ Ὀκταβιανοῦ, ὑπατος (τῷ 50 π.Χ.). Ἀπέθανεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π.Χ. — Πληθ. Marcelli, ὄρουμ, ἀ., ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων A 18, 4.

Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 82 π.Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρτίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἰδ. Sulla]), νικητῆς τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1, 4. 2,2. 15,3.

Maximus, ἰδ. Fabius.

Minucius : 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὑπατος (193 π.Χ.) Hn 8,1. — 2) Marcus Minucius Rufus, Ἰππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτορα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἰδ. Claudius ἀριθ. 2 καὶ 3.

Nomentanus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mentana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ. τῆς Ῥώμης. — Nomentanum (praedium), κτήμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numidae, ἄρουμ, ἀ., Νομάδες, λαὸς τῆς Β. Ἀφρικῆς.

Octavius, ἰδ. Caesar 2.

Padus, ἰ, ἀ., Πάδος, ποταμὸς τῆς Β. Ἰταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylium mare, οὐ., Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἰδ. Aemilius.

Peduceus (Sextus), Σέξτος Πεδουκαῖος, παλαιὸς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικῶ.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a), ἡ ὁποία ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10,2. 11,5. Pergamēni, ὄrum, ἄ., οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11,7.
- Perpenna, ae, (Marcus), Μᾶρκος Περπένας, ἐπιφανῆς ῥωμαῖος ὑπάτος (τῶ 92 π.Χ.), τιμητῆς (τῶ 86 π.Χ.).
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3,2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε΄, υἱὸς Δημητρίου τοῦ Β΄, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221 - 179 π.Χ., πατὴρ τοῦ Περσέως Hn 2,1.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, ὄrum, ἄ., Φοίνικες = Καρχηδόνιοι (ὡς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1,2. 2,3. Hn 1,1. Poenus (= Hannibal) Hn 10,1. Poenīcus, a, um, Καρχηδονι(α)κός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prusīa (καὶ Prusīas), ae, Προυσίας ὁ Α΄, βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε΄ (ἀποθανὼν ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα).
- Pyrenaeus saltus, ἄ., τὰ Πυρηναῖα : σειρὰ ὄρεων μεταξὺ τῆς σημερινῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἄ., ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότερος τῶν ἑπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e e a v a l l o). Ἐπὶ τοῦτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίνου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥωμύλου).
- Rhodānus, i, ἄ., Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhodīi, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.
- Roma, ae, θ., Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ῥωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥωμαῖος οὐσ. Romāni, ὄrum, ἄ., οἱ Ῥωμαῖοι.
- Romūlus, Ῥωμύλος, πρῶτος ἰδρυτῆς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὐ., ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni, ὄrum, ἄ., Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α. τοῦ Λατίου in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων, C 1,1
- Saguntum, i, οὐ., Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

- lencia (νῦν ἐρείπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π.Χ.) Hn 3,2.
- Sardinia, ae, θ., Σαρδώ, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ. τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν (εἰς) τὴν Σαρδηνίαν.
- Scipio, ōnis : 1) P. Cornēlius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὕπατος (τῷ 218 π.Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Hn 4,1.—2) P. Cornelius Scipio Africānus maior (235 - 184 π.Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π.Χ.) Hn 6,1. 3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γαίου Μετέλλου Πίου υἰοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὕπατος τῷ 52 π.Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπηίου A 18,4.
- Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικής ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον C 1,2.
- Servilius (τὸ πλῆρες Cn[aeus] Servilius Geminus), Γναῖος Σεργίλιος Γέμινος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 216 π.Χ.).
- Sicilia, ae, θ., Σικελία.
- Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (= ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἱστορικῶν Hn 13,3.
- Sosius (C.), Γάιος Σόσιος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 32 π.Χ.).
- Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἴλιος ἦ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαιμόνου (Σπάρτης), Ἕλλην ἱστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα Hn 13,3.
- Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ῥωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π.Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλα ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.
- Sulpicius : 1) Sulpicius Gaiba, Πόπλιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 200 π.Χ.) Hn 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δήμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus ἦτο ὀνομαστὸς ῥήτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὕπατος (τῷ 51 π.Χ.), A 2,1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ῥωμαῖος χρονογράφος Hn 13,1.
- Syria, ae, θ., Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ Tamphiliāna (domus) θ., οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ιδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνήκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὁμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphilus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ῥωμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π.Χ.) Hn 13,1.
- Terentiŭs (τὸ πλήρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ῥωμαῖος ὑπάτος τῷ 216 π.Χ.
- Thermopylae, ārum, θ., Θερμοπύλαι Hn 8,3.
- Tiberis, is (αἰτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi), ἄ., Τίβερις (νῦν Tevere). ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ῥώμης.
- Torquātus: 1) Manlĭus Torquatus. Λεύκιος Μάνλιος Τορκουᾶτος. ὀνομαστὸς ῥωμ. ῥήτωρ, ὑπάτος (τῷ 65 π.Χ.) A 1,4. 4,5.— 2) Aulus Manlius Torquatus Αὔλος Μάνλιος Τορκουᾶτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15,3.
- Trasumēnnus, i, ἄ., (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ. = λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουρίας (νῦν lago di Perugia).
- Trebbĭa, ae, ἄ., Τρεβίας (νῦν Trebbia), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν Piacenza).
- Tullĭus, Τύλλιος ἰδ. Cicero.
- Tuscŭlum, i, οὐ., Τοῦσκλον (νῦν Frascati), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλμ. μακρὰν τῆς Ῥώμης.
- Utĭca, ae, θ., Ὑτική (Οὐτική), πόλις τῆς Β. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerĭus (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 199 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π.Χ.) C 1,1. 2,1.
- Venusĭa, ae, θ., Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς Ν. Ἰταλίας (Ἀπουλίας), πατρίς τοῦ ῥωμαίου ποιητοῦ Ὀρατίου.
- Vettōnes, um, ἄ., οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ. Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanĭus, ἰδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis), Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ῥωμαῖος ὑπάτος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς Μ. Ἀσίας Hn 13,2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Καρχηδόνος Hn 6,3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

Α

ā ἢ āb (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσις μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἀπό, ἐκ, Hm 2,4. Hn 2,1. 2,2. 6,3. 7,7. A 20,1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἡμεῖς λέγομεν: ἐναντίον τινός) Hm 9,4. 10,5. 2) χρονικῶς: ἀπό, ἐκ C 2,4. 3,2. A 5,3. 16,3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δῆλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A1,1. 18,3 (a quoque ortus = et a quo ortus). 4) πρὸς δῆλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας: a patriā, a maioribus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου: = ὑπό, παρὰ (+ γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 κ.ά. A 13,2. 19,1. 20,4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρὸν Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποσκιρτήσασαι Hm 2,4. ab-est, ἰδ. absum. ab - horrēo, ūi, —, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω. ab-īcīo (πρόφερε ab - jicio ἐκ τῆς ab καὶ īcīo), iēcī, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὐτελοῦς ἀξίας [ἀποθέτω]). abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinūi, —, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.) ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab-sens, ἰδ. absum. ab-sum, afūi, abesse, εἶμαι ἀπόν, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω A 20,1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὧν δὲν σημειῖται τὸ γένος, εἶναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us, -a -um ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ. — Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἑκάστου ῥήμα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. — Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ῥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς. Τῶν ῥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστ. — Ἐκάστης λέξεως ἢ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἂν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἐνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἢ χάριν τοῦ ὀρθοῦ τοισμοῦ.

Hm = Hamilcar, Hn = Hannibal, C = Cato, A = Atticus.

χω, εἶμαι μακρὰν Hn 6,2. absens ἀπὼν Hn 2,1. 8,2. A 3,2. 20,4.—
2) ἀπὼν (ἀνευ συνδρομῆς, συμ-
πράξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h)
ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως
πρὸ συμφ.) καί, καὶ δῆ. multo
aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque
antea ἄλλα (διαφορητικὰ) ἢ πρό-
τερον (ἄλλα καὶ πρότερον). atque
hic tantus vir καὶ μάλιστα ὁ μέγας
οὗτος ἀνὴρ Hn 13,2.

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι, ad has-
tam publicam προσέρχομαι εἰς
δημοσίαν πράξιν (εἰς δημοπρα-
σίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμ-
βάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ιδ.
hasta). 2) Africam (= ad A-
fricam) προσορμίζομαι εἰς τὴν
Ἀφρικὴν Hn 8,1. 3) παρουσιάζομαι,
ἐμφανίζομαι A 21,4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπισπεύδω.

accēpi, ιδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessio, ὄνις, (ἐπ)αὔξησις.

ac-cido (ad καὶ cado), accīdi,—
3. (προσπίπτω). 2) accidit συμ-
βαίνει νά. . . Hn 12,1.

ac-cipio (ad καὶ cāpio), accēpi,
acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέ-
χομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A
2,4 3) λέγω ναί, συγκατανεύω,
παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμ-
βάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A
1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω
τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14,2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -ομαι.

accuratē, ἐπίρρ. ἀκριβῶς, ἐπιμε-
λῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινά
(ὡς ἐνοχον δημοσίου ἀδικήματος).
in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ
δίκῃ ιδ. suus.

acīēs, eī (τάξεις μάχης), παράταξις,
μάχη Hn 6,4. 2) ναυτική παρά-
ταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ
στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4.

acquiēvi, ιδ. asquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀνα-
παύομαι). 2) (κατ' εὐφημισμὸν)
ἀποθνήσκω, (ἀνα)παύομαι).

acriter, ἐπίρρ. (ὀξέως). 2) δρα-
στηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρ.
acrius, ὑπερθ. ἐπίρρ. accerrime

(acer, acris, acre δριμύς, ὀξύς).

acroāma, ātis, οὐ. (πληθ. āta,
δοτ. ἀφαιρ. ātis), ἀκρόαμα (ἐκ
τοῦ ἀκροᾶσθαι) = πᾶν τὸ μετὰ
τέρψεως ἀκούμενον (εἴτε τοῦτο

ἀναγινώσκειται, εἴτε ἀπαγγέλλε-
ται, εἴτε κρούεται καὶ ἄδεται), ὡς

π.χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παρά-
στασις, ἀπαγγελία, μέλος, ᾄσμα.

3) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀνα-
γινώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγ-
γέλλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δεῖ-
πνοις]), ὁ ἀναγινώσκων, ὁ ἀπαγ-
γέλλων, ὁ μουσικός, ὁ αἰδός.

actor, ōris, ἄ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτε-
λῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής,

ὁ ἔργω ὑποστηρικτῆς ιδ. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸς, εἰς Hn

2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν. scriptus γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ῥοδίους, ἀφιερωμένον τοῖς Ῥοδίοις A 22,4. — 2) χρονικῶς μέχρι A 5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn 2,3. 7,1. C 2,4. — 3) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ A 17,3.

addīdi, ἰδ. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addēdi), additum (ἐκ τοῦ ad-dātum), 3. προστίθῃμι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὀδηγῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicionem καθίστημί τινα εἰς ὑπόψιν, καθιστῶ τινα ὑποπτον.

1. ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσέρχομαι.

2. adēo, ἐπίρρ., εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦτο. 2) οὔτω, (τόσον).

ad-hībēo (ἐκ τοῦ ad-hābeo), būi, bītum, 2. (προσέχω). curam χρῶμαι θεραπείᾳ (κάνω κούρα).

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, ἰδὲ ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστίθῃμι, συνάπτω.

adiunxi, ἰδ. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, οὐ., τὸ θαυμάσιον (τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοσημείωτον).

admōdum (ἐκ τοῦ ad mōdum = μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου) πάνυ, μάλα, λίαν.

admonītus, ūs, ἄ. (admōnēo παραι-

νῶ) παραίνεσις. admonitū (μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσει (τιός), ad-opto, 1. υἰοθετῶ.

ad-orior, adortus sum, adorīri, 4. ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affūi (ad-fui), adesse, παραγίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἄ. (κυρίως μετ. ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco ἀυξάνομαι), ὁ νέος ἀνῆρ (ἀπὸ 17-42 ἐτῶν) Hm 3,2. A 16,1.—2) ἐπιθετικῶς, νέος ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentūlus, i, ἄ., μεῖραξ, νεανίας, (νέος ἀνῆρ) A 2,1. 2,4 (ἐνθα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος) ἡλικίαν 23 περίπου ἐτῶν). 2) ἐπίθ. admodum adulescentūlus πολὺ νεαρὸς Hm 1,1.

adventus, ūs, ἄ., ἄφιξις.

adversariūs (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2) οὐσ. ἄ. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adversus εἶναι μετοχὴ = ἐστραμμένος πρὸς τι), ἀπέναντι, ἀντικρῦ. 2) τοπικῶς ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς ἐναντίον, παρὰ + αἰτ.

aedēs (ἀρχαιοτ. τύπος aedis), is, ναός.

aedificāram = aedificavēram.

aedificātor, ōris, ἄ., (ὁ οἰκοδόμος). 2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ οἰκοδομῇ ὥραίας καὶ μεγαλοπρεπεῖς κατοικίας.

aedificiūm, īi, οὐ., οἰκοδόμημα Hn 12,3.

aedifico, 1. οικοδομῶ, κατασκευάζω
aedilis, is, ἄ., ὁ ἀγορανόμος. ae-
dilis plebei (plebei εἶναι γεν.
[= plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.

aedis, id. aedes.

aemulatio, ōnis, ἀνταγωνισμός, ἄ-
μιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.

āenēs (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός); χαλκοῦς.

aequālis, e, (ὀμῆλιξ). 2) οὐσ. ἄ.,
ὁ ὀμῆλιξ.

aequē, ἐπίρρ., ἐπίσης, ὡσαύτως.
aequus, ὀμαλός, ἴσος. 2) ἀπαθής.
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεχτός, δίκαιος (λογικὸς, συμ-
φέρων) ὄρος (ἐπὶ τόκου).

aerarium, ii, οὐ., ταμειῖον, ταμειῖον
(τοῦ κράτους).

aes, aeris, οὐ., χαλκός. 2) χρῆμα.
aes aliēnum τὸ χρῆμα (κατὰ λέξιν
= χρῆμα ξένον).

aestimo, 1. (τιμῶ). 2) magni aes-
timo μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.

aetas, ātis (αἰών). 2) ἡλικία,
ἔτος, βίος. puerilis aetas παιδική
ἡλικία. extrēma aetas ἐσχάτη
ἡλικία, βαθὺ γῆρας. haec aetas
οὗτος ὁ χρόνος, ὁ παρῶν χρόνος
Hm , 25.

affēci, id. afficio.

affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω.

af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,

afferre (προσφέρω) 2) testimo-
nium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπίδει-
ξιν (τεκμήριον).

af-ficio (ad καὶ fācio), fēci,

fectum, 3. οὕτω διατίθημι τινα

2) aliquem poenā τιμωρῶ τινα.

afficio morbo (ἀφαιρ.) περιπί-
πτω νόσῳ, νοσῶ. afficio morbo

oculorum περιπίπτω νόσῳ τῶν

ὀφθαλμῶν, περιπίπτω ὀφθαλμῶν.

affinitas, ātis, κληδεστία, συγγέ-
νεια ἐκ γάμου.

affuit, id. adsum.

affluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φθονία). 2) περίσσεια μετὰ πο-
λυτελείας, περιττὴ πολυτέλεια.

affluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσώτερο λουῖσσο).

ager, agri, ἄ., ἀγρός, χώρα.

agito, 1. (ἐλάυνω). 2) mente ἐν τῷ

νοῦ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.

ago, ēgi, āctum, 3. (ἄγω). 2) ἐπι-
τελῶ, κατορθῶ. Hn 10, 1. 3) πρᾶτ-
τω A 20, 1. 20, 4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσιν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγῶ), πολεμῶ. gra-
tias χάριτας ὀμολογῶ, εὐχαριστῶ.

ad vitam agendam πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἢ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παίζεται) A 15, 2.

agricola, ae, ἄ., (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

alīas, ἐπίρρ., ἄλλοτε.
 aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.
 alīquis, alīqua, alīquod, ἄντων.
 ἄορ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2,3. 14,1.
 18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
 qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἄντων.
 ἄορ. τιθεμένη ὡς οὖσ. aliquis,
 aliquid τις, τι Hn 11,2. A 20,2
 Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
 Hn 2,6. 9,2.
 alīquot, ἄκλ. πληθουντ. τινές, τινά.
 alīter, ἐπίρρ., ἄλλως. aliter ac ἄλ-
 λως ἤ.
 alīus, alīa, alīud, (γεν. alīus, δοτ.)
 alīi) ἄλλος, διάφορος alīi - alīi
 οἱ μὲν—οἱ δέ.
 alo, alūi, altum, 3. (τρέφω). 2)
 morbum τρέφω, παρατείνω. ὑ-
 ποθάλλω τὴν νόσον.
 alter, altēra, altērum, (ὁ ἕτερος).
 2) ὁ δεύτερος.
 alterūter, ūtra, ūtrum ὁ ἕτερος.
 alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο
 κόμμα (μερίς).
 amātor, ōris, ἄ. (ἔραστής). 2)
 φίλος, θαυμαστής, λάτρης, ἔραστής.
 ambītus, ūs, ἄ. (ἐκλογικὴ περιο-
 δεία). 2) παράνομος σπουδαρ-
 χία (ἐκλογικαὶ παραβάσεις).
 amīcē, ἐπίρρ. φιλικῶς.
 amīcītia, ae, φιλία.
 amīcus, ἐπίθ. φίλος.
 amīssissem, ιδ. amitto.
 a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
 λυμι [χάνω], ἀποβάλλω.
 amo, 1. ἀγαπῶ.

amoenitas, tātis, (χάρις), 2) τερ-
 πνότης (εὐμορφία).
 amphōra, ae, ἀμφορεύς. (εἶδος ὑ-
 δρίας μετὰ στενοῦ λαίμοῦ καὶ δύο
 λαβῶν ἢ ὠτίων).
 amplitūdo, īnis, (εὐρύτης). 2) λαμ-
 πρότης, σπουδαιότης.
 ampliūs, ἐπίρρ., πλέον (θετ. amplē
 ἀφθόνως). ampliūs centum mi-
 lia ἄντι ampliūs q u a m centum
 milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδης.
 non ampliūs novem annos οὐχὶ
 πλέον ἢ ἑννέα ἔτη.
 amplus, (ἄφθονος). 2) μέγας κα-
 τὰ τὴν ἐξωτερικὴν ὕψιν ἢ ἀξίαν,
 μεγαλοπρεπής.
 an, μόρ., ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
 πλαγίας ἐρωτήσεως).
 anagnostes, ae, (ἀντ. ἐν. anagnos-
 tem καὶ anagnosten), ἀ., ἀνα-
 γνώστης. Πληθ. — ae. Οἱ ἀναγνώ-
 σται ἦσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι,
 Ἕλληνες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀ-
 νεγίνωσκον ἐν ὄρα ἀναπαύσεως
 τῶν Ῥωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ
 δειπνοῦ. Ἡ ἀντίστοιχος λατ. λέξις
 εἶναι lector (= ἀναγνώστης).
 angustīae, ārum, πληθ. (τά στενά).
 angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
 στενὸν πέρασμα ἢ στενοχωρία, τὸ
 στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.
 anīma, ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
 2) ψυχή, ζωή.
 animadverto (animum adverto),
 verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
 2.οῦν).) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in

aliquem ἐπιτιμῶ τινι. τιμωρῶ. anīmus, i, ἄ., (ψυχή). 2) νοῦς, φρόνημα, διάθεσις. animo aequo πράως (ἄνευ ἀντιδράσεως). animo fidenti atque infesto φρονήματι θαρροῦντι καὶ ἐχθρικῶ (μετ' αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). animo. . . ventre πνευματικῶς. . . διὰ σωματικῶν ἀπολαύσεων ἰδ. bello. annālīs, is, ἄ., (ἐνν. liber καὶ συνηθέστ. κατὰ πληθ.) βίβλος χρονική, τὰ χρονικά, ἡ ἱστορία. annicūlus, ἔτειος, ἐνὸς ἔτους. an-nuo (ad-nuo), nūi, —, 3. (κατάνεύω), ὑπισχνοῦμαι, συγκατανεύω. annus, i, ἄ., ἔτος. multis annis ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Hm 2,5. anno quarto (nono) postquam τρία (ὀκτώ) ἔτη ἀφοῦ. . . Hn 8,1. Hm 4,2. annūus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν ἔτος. ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ. πρὸ A 3,3. 2) χρον. Hn 1,2. A 20,1. ante eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρ. χρονικόν, πρότερον A 19,2. 3. antēā, (ante+eā), ἐπίρρ., πρότερον. ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προέχω, ὑπερέχω (εἶμαι ἀνώτερος). antiquitas, ātis, ἀρχαιότης, ἀρχαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ ἀφορῶν (εἰς) τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν, (ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων), ἀρχαιολογία A 18,1. 20,2. antiquitus, ἐπίρρ., ἀρχαίῳθεν.

ap-pārēo, ūi, ūtum, 2. ἀναφαίνομαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανερός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι A 16,4. ap-pāro (ad-pāro), 1. παρασκευάζω. appellasse = appellavisse. appello, 1. καλῶ, ὀνομάζω. ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρ., μετ' ἐπιθετ. θετικῶ βαθμοῦ, ἐν πρώτοις, πρώτιστα (ὄλως ἰδιαιτέρως). artus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος. apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα, παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10,1. apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ Hn 7,3. ara, ae, θ. βωμός. arbitrium, ūi, οὐ. (διαίτησις). 2) κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βούλησις, αὐθαϊρεσία (ἀπεριόριστος ἰσχὺς) Hn 12,5. arbitror, 1. ἀποθ. (ὠτακουστῶ). 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω, φρονῶ A 15,1. arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἰδ. arcesso. arcesso, īvi, ūtum, 3. μεταπέμπομαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ). argentum, i, οὐ. (ἄργυρος). 2) νομίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον, χρήματα = pecunia. arma, ōrum, οὐ. πληθ. (ὄπλα). 2) ὄπλα, ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἡ πολεμικὴ ἰσχὺς Hn, 10,4. αἱ ναυτικαὶ μονάδες, ἐξοπλισμός Hn 11,7. πόλεμος. armo, 1. (ὀπλίζω). 2) παρέχω ἕνον πλον δύναμιν Hn 10,1. — 2) ὡς

ούσ. armāti, ōrum, ἀ., οἱ ἔνοπλοι.
ar-rīpio (ad-rāpio), ripūi, rep-
tum, 3. (ἀναρπάζω). 2) ali-
quid μετὰ ζήλου ἐπιλαμβάνομαι,
ἀφοσιούμαι εἰς τι.

arripūi, ἰδ. arripio.

artīfex, artīfīcis, ἀ. (ὁ μετερχόμε-
νος τέχνην τινά), τεχνίτης.

a-scendo (ad καὶ scando), ndi,
nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) navem
ἐπιβαίνω νεώς.

ascītus, ἰδ. ascisco.

a-scisco (ad-scisco), īvi, ītum,
3. (δέχομαι). 1) civitatem δέ-
χομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δι-
καίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).

asperitas, ātis, (τραχύτης). 2)
τραχύτης, δυστροπία.

assēcla, ae, ἀ., (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ
τοῦ assequor), ὁ ἀκολουθῶν τινα,
ὁ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τινος ὢν (ὡς
ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ
ἀκολουθοῦ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ῥω-
μαίου στρατηγοῦ).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ., ἀλλά, δέ.

atque, ἰδ. ac.

at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum
3. (ἐράπτωμαι). 2) ἄπτομαι, ἀσχο-
λούμαι (ἐρασιτεχνικῶς) περὶ τι.

āctor, ōris, ἀ. (ὁ αἴτιος [ἐπὶ κα-
λοῦ]), ὁ συμβουλῇ ὑποστηρικτής,
ὁ σύμβουλος ἰδ. actor.

ādeō, āsus sum, 2. (ἡμιαποθετι-
κὸν) τολμῶ. negare ausus non
sum δὲν τολμῶ νὰ εἶπω (τὸ) ὄχι.

āudio, īvi, ītum. 4. ἀκούω. 2) ἐξ
ἀκοῆς ἢ ἐκ φήμης γινώσκω A13,7.
āugēō, āuxi, āuctum, 2. αὐξῶ, αὐ-
ξάνω. augeo officium αὐξάνω τὴν
ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην.
āurēus, χρυσοῦς.

āurum, i, οὐ., (χρυσός). 2) χρυσᾶ
νομίσματα, χρυσίον.

āusus, ἰδ. ādeō.

aut, σύνδ., ἢ (ἐν A 14,3 = καί).
autem, σύνδ., δέ.

auxīlium, īi, οὐ. (ἐπικουρία). 2)
πληθυντικός : auxilia, ōrum, οὐ.,
βοήθεια, ἐπικουρικά στρατεύματα
Hm 2,3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἀ., θεῖος (πρὸς μη-
τρός), μητράδελφος (ἀδελφὸς τῆς
μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare
μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.

bellum, i, οὐ., πόλεμος.

bene, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὐμα-
ρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμοδα).

beneficīum, īi, οὐ., (εὐεργεσία).
2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benevolentīa, ae, εὐνοία, εὐμένεια
usus benevolentiaque αἰ καλαὶ
φιλικαὶ σχέσεις, ἢ ἐκ τῆς φιλίας
εὐνοία.

bīdūum, i, οὐ., (χρόνος δύο ἡμερῶν
bis καὶ dies). 2 αἰτ. biduum

ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἄφαιρ. biduo με-
τὰ δύο ἡμέρας ἢ ἐντὸς δύο ἡμερῶν.
hini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.).
ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior ἀ-
μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος)
καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
στήριος, ἐπιτήδειος A 13,3. Πληθ.
boni, ōrum, ἀ., αἱ ἀγαθοί, οἱ
ἄριστοι αἱ optimātes (ἐν ἀν-
τιθέσει πρὸς τὸ vulgus), ἡ καλὴ
κοινωνία, (οἱ καθὼς πρὲ πει
πολιται [ἀπὸ ἀπόψεως γένους καὶ
ἀρχῶν]) A 22,4.— Οὐσ. bonum,
i, οὐ. καὶ πληθ. bona, ōrum, πε-
ριουσία (τὰ καλὰ).

breviter, ἐπίρρ., βραχέως, διὰ βρα-
χέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ
προφέρεται Gaius) Γάιος.

cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

caducēus, i, ἀ., κηρύκειον. Σύμ-
βολον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
κων εἰς ἐνδειξιν προτάσεων καὶ
συμβιβασμοῦ. Ἦτο ῥάβδος (ἐ-
λαίας), εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας
περιελίσσοντο δύο ὄφεις (πρβλ.
τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν
νεωτέρων στρατῶν).

calamitas, ātis, φθορά.

callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος Hn

5,2. 9,2.

campus, i, ἀ., τὸ πεδῖον, πεδιάς
(κάμπος).

cāno, cecīni, —, 3. (ἄδω). 2)
προφητεύω, προμηντεύω.

cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλγη-
δόνας ἕνεκα τῆς θεραπευτικῆς διαί-
της). honores καθίσταμαι εἰς ἀρ-
χὴν τιμητικὴν, καταλαμβάνω (ἐπι-
τυγχάνω ἀρχάς (τιμάς). 2) συλ-
λαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατακτῶ,
κερδίζω, θέλω, (τραυῶ) A
19,2.

capitulātim, ἐπίρρ., κεφαλαιωδῶς.
dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκθέτω.

captivus, i, ἀ., ὁ ἐν πολέμῳ ἄλλους,
ὁ αἰχμάλωτος (πολέμου).

carior, συγκρ. τοῦ carus.

carus, προσφιλέως, ἀγαπητός.

castellum, i, οὐ., φρούριον.

castrum, i, οὐ. (ὄχυρά θέσις, φρού-
ριον). 2) πληθ. castra, ōrum, οὐ.,
στρατόπεδον Hn 5,4. C1,2. cas-
tra nautica ναυτικὸν στρατόπε-
δον, ναύσταθμος (χαράκιμα πρὸς
προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
ἀνελκυσμένων νεῶν) Hn 11,6. 3)
πόλεμος, στρατεία Hn 2,4. 13,3.
casus, ūs, ἀ., (πτῶσις) 2) σύμπτωμα
casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
causa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.
ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἀφαιρ.
ῆς προτάσσεται πτῶσις γενικῆ) ἔ-
νεκα. rei publicae causā τῆς πο-
λιτείας ἕνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι

τῆς πολιτείας.
 cecidi, ιδ. cado.
 cecini, ιδ. cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρῶ). 2) ἀναχωρῶ, καταλείπω. hosti ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ.ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην.
 celāris = celavēris, ιδ. celo.
 celer, celēris, celēre (ταχύς). 2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα ιδ. facilis.
 celerīter, ἐπίρρ., ταχέως.
 cēlo, 1. (ἀπο)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).
 cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδείπνησαν.
 censor, ōris, ἄ., ὁ τιμητής.
 censorīus, īi, ἄ., ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.
 censūra, ae, τιμητεία.
 centīens, ἀριθμ. ἐπίρρ., ἑκατοντάκις.
 centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἑκατόν. amplius centum milia = amplius quam centum milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ.
 certus, (βέβαιος). 2) συγκριτ. certior. certiozem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημί τινα, πληροφοροῦν τινά (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, ιδ. cedo.

(cetērus ἕτερος), cetēra, cetērum. ('Αντὶ τοῦ ceterus λέγεται reliquus). 2) ἐπίθ. : λοιπὸς Hn 1,1 A 13,3. 3) οὐσ. ceteri, ἄ., οἱ ἄλλοι Hn 9,4. 10,3. Μετὰ γενικῆς διααιρετικῆς A 15,1.

cibus, i, ἄ., τροφή, τρόφιμα.

circīter, ἐπίρρ., περὶ + αἰτ., περιῖπου.

circumdēdi, πρkm. τοῦ circumdo.

circum - do, 1. περιβάλλω.

circum-ēo, īi, ītum, circumīre, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ.

circumīrem, ιδ. circumeo,

circum-vēñō, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνεδραις.

citerīor, ἄ., καὶ θ., īus, οὐ. (γεν. -ōris), ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν.

citerīor Hispania ιδ. Πίν. Ἱστορ.

civīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

civis, is, ἄ., πολίτης.

civitas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλω) (κράτος C 3,3. 2) πόλις Hn 3,

2. 3) πολιτεία, πόλις A 3,3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4,5.

clam, ἐπίρρ., κρύφα.

clandenstīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.

clārīus, συγκριτ. τοῦ clarus.

clārus, ἔνδοξος.

classiarius (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2)

- ουσ. πληθ. classiarīi, ἄ., οἱ ναυ-
 τικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται».
 classis, is, στόλος. classe κατὰ θά-
 λασσαν.
- cláudo, cláusi, cláusum, 3. (πε-
 ρι)κλείω.
- cláusus, ἰδ. claudio.
- coactus, ἰδ. cogo.
- coepi, coepisse, (ῥ. ἔλλειπτικόν),
 ἤρξάμην. morbus levior esse coe-
 pit ἢ νόσος ἤρχισε νὰ εἶναι ἔλα-
 φροτέρα (μᾶλλον ὑποφερτή), ἤρ-
 χισε νὰ ἐνδίδῃ (νὰ δεικνύῃ ση-
 μεῖα ὑποχωρήσεως). conici (πρόφ.
 conjici) coepta sunt νὰ ῥίπτων-
 ται (νὰ ῥίπτωσιν) ἤρχισαν.
- cogito, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. ami-
 ce cogito ἔχω φιλικὰς διαθέσεις.
- cognitus. ἰδ. cognosco,
- cognōmen, īnis, οὐ., ἐπωνυμία, ἐ-
 πωνύμιον, ἐπώνυμον.
- cognosco, nōvi, nītum, 3. γινώ-
 σκω. 2) γινώσκω ἐξ ἰδίας ἀντι-
 λήψεως, μανθάνω A 13,7. 18,1. 3)
 εὐρίσκω, βλέπω (διὰ πιστώ-
 νω) Hm 2,1.
- cognomīne, ἀφαίρ. τοῦ cognomen.
- cognōvi; ἰδ. cognosco.
- cogo, (ἐκ τοῦ eo [ὃ ἐν συνθέσει =
 cum πρόθ.] καὶ ago), cōēgi, cōac-
 tum, 3. (συνάγω). 2) ἀναγκάζω.
- cohortatīo, ōnis, (παραίνεσις). 2)
 διαταγή, ὁδηγία (= praecepta)
 Hn 11,1.
- collēga, ae, ἄ., συνάρχων.
- eol-līgo (cum καὶ lēgo), lēgi, lec-
 tum, 3 (συνδέω). 2) συνάπτω,
 συναθροίζω.
- collis, is, ἄ., λόφος.
- col-lūco, 1. (con ἀντὶ com [=cum]
 καὶ lūco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθί-
 στημι, τοποθετῶ Hn 11,4. 3) δί-
 δω τινὶ γυναῖκα (= in matri-
 monium do) A 19,4.
- colloquium, īi, οὐ., συνδιάλεξις.
- colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι.
 2) color litteris (ἀφαίρ.) τι-
 μῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω
 γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμή-
 σεως).
- comitas, ātis, εὐπροσηγορία.
- comitor, 1. ἀποθ. (συνοδεύω). 2)
 προπέμπω (εἰς τὸν τάφον). comi-
 tantibus omnibus bonis προπεμ-
 πόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνο-
 δεῖα πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
- com-memōro, 1. ἀναμνησκῶ Hn
 2,3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκ-
 θέτω, A 21,5.
- com-mitto, 3. συνάπτω. (ἀρχίζω)
 Hn 11,3. 2) me fluctibus civi-
 libus (δοτ.) ἐμπιστεύω (δίδωμι)
 ἑμαυτὸν τῇ πολιτικῇ δίνῃ, (ἀφίνω
 τὸν ἑαυτὸν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς
 τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
- commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροση-
 γορος, προσηγής, καταδεκτικός.
- com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
- com-pārēo, rūi, —, 2. (κατα)φαί-
 νομαι, (κατα)δεικνύομαι).
- com-pāro, 1. παρασκευάζω.
- com-pello, pūli, pulsum, 2. συν-

ωθῶ. 2) ὠθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-pĕrĭo, pĕrĭ, pertum, 4. μαν-
 θάνω, πληροφοροῦμι.
 complĕo, ĕvĭ, ĕtum, 2. πληρῶ
 Hn 9,3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμ-
 πληρῶ ἐν ζωῇ) A 21,1.
 complēssem, ἰδ. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra (γεν.
 complurĭum, πλείονες). 2) ἀρκε-
 τοὶ (ὄχι ὀλίγοι, κάμποσοι).
 compōno, 3. (συντίθημι). bellum
 τὸν πόλεμον καταπαύω (τελειώ-
 νω) Hm 1,5. Hn 6,2. bellum
 εἰρήνην ποιῶμαι Hn 7,1.
 compositūrus, ἰδ. compōno.
 comprehendo, prehendi, prehē-
 sum, 3. συλλαμβάνω.
 com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω
 ἀποδέχομαι. publice camproba-
 tum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κρά-
 τος) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρί-
 θη).
 compūli, ἰδ. compello.
 conātus, ἰδ. conor.
 con-cīdo (con καὶ caedo), cīdi,
 cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατα-
 σφάζω, φονεύω.
 conciliātor, ōris, ἄ., ὁ πρωταίτιος
 (γάμου), ὁ μεσίτης, ὁ προξενητής.
 concillĭo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας,
 (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν
 συμμαχίαν) Hn 10,2. 2) pacem
 εἰρήνην ποιῶ (ὡς μεσίτης). nup-
 tias συνάπτω γάμον. fortunam
 δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμε-

λιῶ) τὴν τύχην (τὴν εὐτυχίαν). 3)
 ἐπιδαψιλεύω A 19,3.
 concitasse = concitavisse, ἰδ. con-
 cito.
 concĭto, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ,
 διεγείρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, pĭvĭ, —, 3. (ἐ ν α ρ κ τ .
 con- καὶ cupĭo) ἐπίεμαι, ἐπιθυμῶ.
 non intemperanter concupiscere
 quod a plurimis (ἐνν. concu-
 pisci) videas (= videat alĭquis)
 τὸ μὴ ἀμέτρως ἐπιθυμεῖν, ὅπερ
 ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται)
 δύνασαι νὰ ἴδῃς (δύναται τις νὰ
 ἴδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συν-
 θέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσ-
 βάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, ūs, ἄ., συμπλοκή, προσ-
 βολή.
 condicĭo, ōnis, (κατάστασις). 2)
 ὄρος, ὄροι Hn 6,2. A 2,4. ἰδ. ae-
 quus. 4
 condiscipulātus, ūs, ἄ., συμμαθη-
 τεία.
 condiscipūlus, i, ἄ., συμμαθητής.
 confectum, ἰδ. conficio.
 con-fĕro, contūli, collātum, con-
 ferre, (συγχομίζω). 2) confero
 me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύ-
 γω Hn 9,1. μεταβαίνω A 2,2. 3,2.
 conferrem, ἰδ. confero.
 con-fĭcĭo (con-fācio), fĕci, fec-
 tum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τε-
 λῶ Hn 2,4. 3) librum (oratio-
 nes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργά-

- ζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flīxi, flictum, 3. συμ-
 πλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflīxi, ιδ. confliġo.
 congrēdiōr (con-grādīōr), con-
 gressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ.
 (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖ-
 ρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 congressus, ιδ. congradiōr.
 con-īciō (πρόφερε conjicio), iēcī,
 iectum, 3. (con-καὶ iācio), ῥί-
 πτω (ἐντός).
 coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).
 2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Ὑπερθ.
 coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δε-
 σμῷ.
 coniunctiō, ōnis, (σύνδεσμος), ὁ
 διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγα-
 μία, συγγένεια.
 conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa
 stulte conor πολλά ἀνοήτως ἐπι-
 χειρῶ, κάμνω πολλές ἀνοήτους ἀ-
 ποπείρας.
 con-scendo (con- καὶ scando),
 scendi, scensum, 3. navem εἰσ-
 βαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεῶς.
 conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ con-
 scribō, ἐγγράφω) = ἐγγεγραμμέ-
 νος. patres conscripti = Senato-
 res (οἱ Συγκλητικοί).
 consecutūrus, ιδ. consequor.
 con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολου-
 θῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προ-
 φθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι) τυγχάνω
 Hn 10,5. A 19,2. 21,1.
 con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω).
 2) manum συνάπτω μάχην.
 con-servo, 1. διασφῶζω, φυλάττω.
 res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα
 (τὴν ἰδιωτικὴν μου περιουσίαν).
 Hn 10,1. odium διατηρῶ τὸ μῆ-
 σος. iusiurandum διατηρῶ (σέ-
 βομαι) τὸν ὅρκον, δὲν παραβρίνω
 τὸν ὅρκον.
 con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας πα-
 ρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.
 consiliūm, īi, οὔ., συμβούλιον. con-
 silia interiora τὰ ἐνδότερα συμ-
 βούλια (τὰ ἰδιαιτέρα καὶ ἐμπι-
 στευτικά [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμ-
 βούλια). consilia clandestīna μυσ-
 τικά συμβούλια, κρύφια συνεν-
 νοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn
 1,5. 3) ἀπόφασις A 21,6. 22,3.
 4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης,
 (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.
 consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς
 μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.
 conspexi, ιδ. conspicio.
 con-spīciō (con- καὶ τὸ ἄχρ. spe-
 cio), spexi, spectum, 3. καθο-
 ρῶ. conspīci in neutram par-
 tem οὔτε εἰς τὸ ἐν μέρος οὔτε εἰς
 τὸ ἄλλο νὰ διακρίνεται (νὰ μὴ κά-
 μνη ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυ-
 τελείας ἢ ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).
 constantīa, ae, (εὐστάθεια). const-
 antiā vocis atque vultūs (γεν.)
 μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ
 τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιω-
 ση τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).
 con-stitūo (con- καὶ statūo), tūi,

tūtum, 2. καθίστημι, ιδρύω, ἐ-
γείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.

con-sto, stīti, —, 1. (συνέστηκα).

2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevērā, ιδ.

consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἴ-
ωθα, συνηθίζω.

consuetūdo, īnis, ἔθος, ἕξις τοῦ
βίου A 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλη-
τικότης, θέλγητρον τῆς συνανα-
στροφῆς (ώραῖοι τρόποι) A 1,4.

consul, ūlis, ἄ., ὑπάτος. consule ἢ
consulibus (ἀφαίρ. ἀπόλυτος = γεν
ἀπολύτῳ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης)
ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων,
ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ. . . ἢ τῶν. . .

consulāris, is, ἄ., ὁ διατελέσας ὑ-
πατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.

consulātus, ūs, ἄ., ὑπατεία.

consūlo, lūi, Itum. 3. (βουλευόμαι)

2) mihi consūlo, φροντίζω λαμ-
βάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ
ἐμὲ αὐτὸν A 21,5.

consultum, i, οῦ., ἀπόφασις, δό-
γμα. senatūs consultum Συγκλή-
του δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iu-
ris consultus, ἄ., ὁ νομομαθής.

con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπα-
νῶ. consūmor φθίνω, ἐκτῆχομαι.

con-temno, mpsi, mptum, 3. (κα-
ταφρονῶ). 2) morbum καταφρο-
νῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω
τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρὰν ἐπόψιν
(δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. con-
tentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐ-
χαριστημένος.

contextus, (συνεχῆς ὡς τὸ ὑφα-
σμα). 2) συνεχής, ὀλόκληρος (ἄνευ
χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.

contīnens, ntis, (συνέχων). 2)
συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτὸν, με-
μετρημένος, (οἰκονόμος).

continentia, ae, (ἐγκράτεια), τὸ
μεμετρημένον, οἰκονομία.

con-tīnēo (con- καὶ tenēo), tinūi,
tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω
περιλαμβάνω.

contra, ἐπίρρ., ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συ-
σπῶ). 2) συναθροίζω.

contrariūs, (ἀντίος). 2) e contra-
rio τοῦναντίον.

contūli, ιδ. confero.

con-venīo, 4. συνέρχομαι. 2) non

convēnit (ἐνν. inter scrip-
tores) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία
[μεταξὺ τῶν συγγραφέων], οἱ συγ-
γραφεῖς διαφωνοῦσι, (δὲν γνωρίζο-
μεν ἐπακριβῶς). colloquium con-

venīit (πρkm.) συνέντευξις συνεφω-
νήθη, συνεφώνησαν (ὄρισαν) συν-
έντευξιν. condiciones non con-

venērunt (ἐνν. inter eos) οἱ
ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν

ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν
ἐπῆλθε συμφωνία μεταξὺ των.

convinā, ae, ἄ., (ὁ συμβιβῶν). 2) ὁ
συμπότης, ὁ συνδικτυμῶν, ὁ σύν-
δειπνος.

conviniſum, ſi, οὖ., (ἡ συμβίωσις).
 2) ἐστίασις, συμπόσιον.
 con-ſūco, 1. ſυγκαλῶ.
 corſa, ae, (ἀφθονία). 2) corſiae
 (πληθ.) ſτρατός, (ſτρατιωτ. δύ-
 ναμις).
 corſula, ae, ſύνδεſμος, ἐνωτικὸς
 κρίκος, δεſμός (φιλίας).
 cornu, ſis, οὖ., κέρας, κέρατον
 (ζώου) Hn 5,2. 2) κέρας (πτέρυξ
 ſτόλου) Hn 8,4.
 corōna, ae, (κορώνη). 2) ſτέφανος.
 cor-rupto (con-καὶ rupto), rū-
 pi, ruptum, 3. (φθείρω). 2) δια-
 φθείρω (χρήμασι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.
 cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθη-
 μερινός, ſυνήθης.
 credo, dīdi, dītum, 3. ἐπιſτεύω
 Hn 8,3. 2) πιſτεύω, quod vix
 credendum (=credibile) ſiſt ὅ-
 περ (=καὶ τοῦτο) μόλις ἤθελεν εἶ-
 ναι πιſτευτόν. 3) παρενθετικῶς:
 νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πι-
 θανότητα A 18,5.
 creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδεί-
 κνυμι, ἐκλέγω.
 cresco, crēvi, crētum, 3. αὐξάνω.
 2) crēvit virtutum laude ἠϋξήσε
 (ἠϋξήθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐ-
 παίνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτο-
 μικῆς ἀξίας.
 crēvi, id. cresco.
 crimen, īnis, οὖ., (κῆμα, ἔγκλη-
 μα). 2) πληθ. αἰ αἰτιάσεις, αἰ
 ἐνοχοποιήσεις.

cubitus, i, ſ., (καὶ cubitum, i, οὖ.,
 κύβιτον), ἀγκών.
 cūius, γεν τοῦ qui.
 cultus, ſis, ſ., (περιποίησης τοῦ
 σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cul-
 tus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἐξυ-
 πηρέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν
 τῷ οἴκῳ, ἄρτος, εἶδη ἐνδυμασίας
 καὶ ὑποδήσεως). cultus cotti-
 dianus ὁ καθημερινός (ſυνήθης)
 βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινός
 τρόπος τοῦ ζῆν.
 cum, I. πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς,
 μετὰ (+γεν.), ſύν. Τοπικῶς: 1)
 πρὸς δῆλωσιν τοῦ ὁμοῦ Hm 1,5.
 4,2. Hn 8,1 ὅθεν erat cum eo
 ἦτο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐ-
 τὸν) Hm 3,2. 2) πρὸς δῆλωσιν
 ἐχθρικῆς διαθέσεως=ἐναντίον Hn
 4,1. 3) πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ
 τις εἶναι ἐφοδιασμένος Hn 7,5.
 11,1. 12,5.
 cum, II. ſύνδ. 1) χρον.: (τότε) ὅτε,
 ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰ-
 τιολ. ἅμα) A 20,2. 3) (χρον. καὶ
 ὑποθ. ἅμα) ὅταν, ἐάν Hn 2,6.
 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐν-
 φ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. ὀριſτ.=cum
 historicum). 5) αἰτιολογ. ἐπειδὴ
 Hn 10,4. 11,6. C 2,2 (cum mo-
 raretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3.
 20,5. 21,2. 6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἂν
 καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4
 C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2 cum-
 quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7)
 ἐπὶ ἀοριſτου ἐπαναλήψεως, ὅσα-

κίς, (ἐάν) A 2,4. 20,1. 2.
 cunctus, σύμπας.
 cupiditas, ātis, ἐπιθυμία τοῦ πο-
 λεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupidita-
 tas notitiae clarorum virorum
 ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
 δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
 κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
 di γεν. γερουνδίου = τοῦ γνωρίζαι).
 cupidus, (ἐπιθυμητικός), cupidis-
 simus litterarum fuit ἔνθερμος
 φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
 (ἡγάπα πολὺ νὰ ἀναγιγνώσκη καὶ
 νὰ μελετᾷ συγγραφεῖς).
 cupio, pīvi (ἢ īi), pītum, 3. ἐπι-
 θυμῶ.
 cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
 9,4. A 21,5. 2) φροντίς, εὐσυνει-
 δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώ-
 σεως) φροντίς A 20,4.
 curatio, ōnis, (φροντίς). 2 (ιατρι-
 κή) θεραπεία (κουῖρα).
 curo, 1. φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
 curo aedem reficiendam (γερουν-
 δῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
 ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.
 custodia, īvi, ītum, 4. φυλάττω.

D

darem, id. do.
 datus, id. do.
 dē, πρόθ. μετ. ἀφαιρ., ἐκ ἀπό. 1)
 τοπ. ἐκ, ἀπὸ C 2,2. 2) ἀντὶ γεν.
 διαιρετικῆς C 3,1. A 14,2 (πολ-
 λάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2.
 2,6. A 6,3. 18,6.

dēbēo (ἐκ τοῦ de-hābeo), būi, bū-
 tum, 2. ὀφείλω, καθῆκον ἔχω. ne-
 mini dubium esse debet οὐδενὶ
 ἀμφίβολον νὰ εἶναι ὀφείλει (πρέ-
 πει). 2) ἀπολύτως: ὀφείλω, χρε-
 ωστῶ A 2,4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ]=όω] τινα,
 πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
 δράσει. debilitor ἐξασθενῶ (=έω).
 de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
 τὴν ἐπαρχίαν ἅμα τῇ λήξει τοῦ
 στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ ἔ-
 τους) C 1,4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1,5.
 3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθνήσκω
 A 2,1. 22,3. 4) (ἐπὶ ἀψύχων,
 π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
 χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22,3.

decem, δέκα.

decēo, decūi,—, 2. Ἀπροσώπως:
 decet πρέπει, ἀρμόζει, εἶναι πρέ-
 πον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 2.
 (δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
 λύω διὰ τῶν ὄπλων τὴν διαφορὰν,
 ἀποφασίζω διὰ τῶν ὄπλων. cum
 hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit
 πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
 τῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
 χην. classe erant decreturi διὰ
 τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελλ-
 λον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
 ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ,
 ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δῆλον
 καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω, κα-
 θιστῶ σαφῆς A 18,6.

decretūrus, ἰδ. decerno.

dedērem, ἰδ. dedo.

dedēris, ἰδ. do.

dedi, ἰδ. do.

de-do, dedīdi, dedītum, 3. παρα-
δίδωμι, παραδίδω.

de-dūco, 3. (κατάγω). 1) συμπα-
ραλαμβάνω ὡς συνοδόν C 1,4. 2)
ἄγω, φέρω Hn 11,1.

deductus, ἰδ. deduco.

deduxi, ἰδ. deduco.

de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερα-
σπίζω.

de-fensum, (ὑπτιον τοῦ defendo)
Hn 6,1.

de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέ-
ρω, ἀπονέμω Hn 3,1. A 6,4. 19,
3. 3) (παρα)δίδω A 4,2. 4) γνω-
στοποιῶ Hn 3,1. 12,2.

de-hortor, 1. ἀποθ., ἀποτρέπω. de-
hortando impedio διὰ τῆς ἀ-
ποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.

deinde (dein-de), ἐπίρρ., ἔπειτα.
primum... deinde πρῶτον... ἔ-
πειτα, (πρῶτον... δεύτερον).

delātus, ἰδ. defero.

de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delec-
tor non minus animo quam
ventre εὐφραίνομαι ὅχι ὀλιγώτε-
ρον [=καί] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ
[=καί] διὰ τῆς κοιλίας.

delectus μτχ. παθ. τοῦ delīgo,
lēgi, lectum, 3. (ἐκλέγω) ἐκλελε-
γμένος, ἐκλεκτός Hn 4,3.

deleō, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω.
ἀφανίζω.

de-līgo, 1, ἐπιδέω, προσδένω.

de-mīgro, 1. μετοικῶ.

de-pello, depūli, depulsum, 3.
ἀποδιώκω.

de-rōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφα-
λεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn
9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ
πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωὴν), ἀ-
ποθνήσκω. ο ium καταθέτω, ἀπο-
βάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλεόν) τὸ
μῖσος.

de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) tri-
umphum κατάγω θρίαμβον.

de-prīmo (de καὶ prēmo), de-
pressi, depressum, 3. καταπιέζω.
2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.

descisco, scīvi (καὶ συνθηθέστερον
descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι,
ἀποσκιρτῶ.

descīvi, ἰδ. descisco.

de-scribo, 3. περιγράφω. versibus
(ἀφαίρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).

de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολεί-
πω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφί-
νω ἔς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).

desiderium, īi, οῦ., πόθος (λυπηρὰ
ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).

desidēro, 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16,
3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13,3.

de-sīno, desīi, desītum, 3. παύω,
παύομαι.

desisto, destīti, —, 3. παύω, παύο-
μαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. desti-
tūrus).

desperatīo, onis, ἀπελπισμός, ἀ-
πελπισία, ἀπόγνωσις.

desperātus, (παθητ. μτχ. τοῦ des-
pēro, 1. (ἀπελπίζω), ἀπηλπισμέ-
νος, ἀπελπια. desperatis rebus
(ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστά-
σει τῶν πραγμάτων.

de-spīcio (de καὶ τὸ ἀχρηστον
spēcio βλέπω), spexi, spectrum,
3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν
φροντίζω περί. . . A 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2.
ἐγγυῶ, ὑπισχυνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.
destitērim, ἰδ. desisto.

destīti, ἰδ. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 2. (ἀποστε-
γάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρει-
πώνω). detectus ἠρειπωμένος.
detrimentum, i, οὔ., βλάβη, ζη-
μία. A 2,3. 2) βλάβη, ἀπώλεια
Hn 5,2. 3) ἀπώλεια, μείωσις
C 2,4.

detūli, ἰδ. defero.

devīci, ἰδ. devinco

de-vincio, vinxi, vinctum, 4. (δέ-
νω). 2) προσελκύω, (ἐπάγομαι).

de-vinco, 3. κατανικῶ, παραλύω,
ἀποσυντίθμι.

devinxit, ἰδ. devincio.

dexter, ěra, ěrum, (ἢ dexter,
dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2)
συμφωνῶ, ὀρίζω, προσδιορίζω (χρο-
νικὸν ὄριον ἀποδόσεως] προσδιορι-
ζω τὴν λήξιν] τοῦ δανείου) A, 24.

dictātor, ōris; ἄ., δικτάτωρ (γεν.
δικτάωτρος), στρατηγὸς αὐτοκρά-
τωρ (τ.ἔ. μὲ ἀπόλυτον ἐξουσίαν).

dictus, ἰδ. dīco.

dies, diēi, ἄ., (καὶ ἐνίοτε θ. ἀλλ' ἐν
τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.), ἡ-
μέρα. paucis diebus (=post pau-
cos dies ἢ paucis diebus post)
μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto
postquam. . . τὴν τετάρτην ἡμέ-
ραν ἀφοῦ. . . — in dies ὅσημέραι
ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημε-
ρινῶς). ἰδὲ λ. ita.

diffīcilis, e, δύσκολος, χαλεπός,
difficile est δύσκολον εἶναι. 2)
δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἰδ. ὀ-
τροπος A 5,1.

dignitas, ātis, (ἢ διὰ τῆς προσω-
πικῆς ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμη-
σις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις,
τὸ ἀξίωμα (τοῦ ἰππέως) A 4,1.
6,2. 5. 19,2. pro dignitate ἀνα-
λόγως τοῦ (ἰππικῶ) ἀξιώματος
(κατὰ τρόπον ἄξιον τῆς κοινωνι-
κῆς θέσεώς του ὡς ἰππέως) A 2,2.
dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ.
τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς μου

dilectus, ūs, ἄ., στρατολογία.

dilexi, ἰδ. diligo.

dilīgens, ntis, (μτχ. τοῦ diligo),
ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς
περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρη-
στοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος.
diligenter, ἐπίρρ., (προσεκτικῶς).
2) μετ' ἀκριβείας.

diligentiā, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμε-
μελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δρα-
στηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5.
C 3,4. A 13,4. 2) οἰκονομία.

(φειδῶ, ὀλιγάρκεια) A 13,5. 3) ἰασις (θεραπεία τοῦ ἀρρώστου) A 21,5.

di-līgo (dis καὶ lēgo), lexi, lectum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἐξ ἐκτιμῆσεως), ἐκτιμῶ.

di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.

di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2) ἀποπέμπω, ἀφίνω τι νὰ ἀπέλθῃ Hn 3,3. 4,1. 3) vitam alieno arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφίνω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλοτρίᾳ ἀυθαίρεσίᾳ Hn 12,5.

di-rīpio (dis καὶ rāpio), rīpiū, reptum, 3. (διαρπάζω). 2) πορθῶ, ἐξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λαφυραγωγῶ.

dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης) ἀνώτερος τ. ἔ. νικητῆς.

disiēci, ἰδ. disicio.

dis-īcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ dis καὶ īcio, προσφ. jacio] ῥίπτω, βάλλω), disiēci, disiectum, 3. (διαρρίπτω). 2) domum a fundamentis κατασκάπτω τὸν οἶκον ἀπὸ θεμελίων (κατεδαφίζω).

dispalātus (μετοχή τοῦ ἀχρήστου ἀποθεματικοῦ ῥήμ. dispālor, 1. διασκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρμένος.

dissensi, ἰδ. dissentio.

dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ, ζῶ ἐν διχονοίᾳ.

dis-sīdeo (dis καὶ sēdeo), sēdi, sessum, 2. δίσταμαι, διέστηκα.

2) dissidebat ab eo διεφέρετο αὐτῷ (εἶχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν), ἦτο πολέμιος αὐτοῦ.

dis-sociō, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέρω εἰς διχόνοιαν, διαίρῶ, διασπῶ. dissociatis animis civium (ἀντὶ dissociatis civibus) διχονοησάντων τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πολῖται διέστησαν (πολιτικῶς).

districtus (μτχ. παθ. πρκμ. τοῦ ῥ. distringo, strinxī, strictum, 3. σύρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολημένος.

dīti, δοτ. τοῦ dives.

dīū, ἐπίρρ., πολὺν χρόνον, συγκρ. diutius πλείονα χρόνον, μακρότερον.

diuturnitas, ātis, μακροχρονιότης. dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀντὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2. divinatīo, ōnis, μαντική.

divīnus, θεῖος. divīna res (θεῖον πρᾶγμα, ἢ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς (= sacrificium).

dīvus, ī, (τιμητικὴ προσωνυμία), ὁ ἀποθεωθεὶς, θεός. divi filius = divi C a e s a r i s filius A 19,2.

do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδωμι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν. vinculis) δίδω (προτείνω τὰς χεῖρας εἰς δεσμά), ὁμολογῶ ὅτι ἠτήθην filiam δίδω τὴν θυγατέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν θυγατέρα. locum nocendi παρέχω εὐνοϊκὸν (χρονικὸν) σημειῖον

(= locum), λαβήν, ευκαιρίαν πρὸς βλάβην. operam ut... προσπαθῶ νά... operam honoribus δίδω ἐπιμέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πολιτικά) ἀξιώματα. tempore dato ευκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσεις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενὰς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γελᾶω πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτὰ ἴα λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ἱστία τοῖς ἀνέμοις, ἀναπετάννυμι τὰ ἱστία, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum = ἡ εἴσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νά τύχη ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, ἰδ. committo 2. doceo, docui, doctum, 2. 1) διδάσκω. 2) διαφωτίζω. docilitas, ātis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ἱκανότης, εὐκολος ἀντίληψις. doctor, ōris, ἄ., διδάσκαλος. doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παιδείυσις (γενικῆ), διαπραγματεύσεις μεθοδικῆ C 3,4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παιδείυσις A 3,3. 4,1. 17,3. dodrans, ntis, ἄ., (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de-quadrans = 1)4 ἔλαττον, ἤτοι libra ἢ ās libralis μεῖον 1)4, ἤτοι 3)4 τῆς libra. Μία libra = 327,45 γραμμ.) 2)

heres ex dodrante κληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5,2.

dolor, ōris, ἄ., ἀλγιδῶν, πόνος A 21,3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλίψις A 4,5.

dolus, i, ἄ., δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη.

domesticus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ἴδιαι (αὐτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (αὐτοῦ).

domi, ἰδ. domus.

domicilium, īi, οὔ., (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή.

domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7,7.

A 22,1. μόνιμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπίρρηματ. σημασίας: domi (πτῶσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1.

donec, σύνδ. (ἀρχαῖκός τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὔ.

dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliquā re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι, δωροῦμαι τινί τι.

dubito, 1. ἀμφιβάλλω, quod nemo dubitat (ἀντὶ d e q u a r e nemo dubitat) περὶ οὗ οὐδεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτικῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου

(χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά...
δὲν διστάζω νά...

dubius, ἀμφίβολος. sine dubio
ἄνευ ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

dūco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn
3,3. 8,4. 2) ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ,
Hn 2,4. (κατ' ἔλλειψιν τοῦ me)
secum ἐμὲ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀπάγω
(παίρνω καὶ φεύγω) Hn 9,4. 3)
νομίζω, θεωρῶ. continentis de-
bet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημέ-
νου ἀνδρὸς γνώρισμα ὀφείλει) πρέ-
πει νά θεωρῆται. nefas duco μετ'
ἀπαρεμφ. = θεωρῶ ἄσεβές, θεωρῶ
(ὡς) ἱεροσυλίαν νά...

dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός.

dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὀριστικῆς·
ἐνῶ, ἐν ᾧ χρόνῳ Hn 12,1. Μετὰ
παρατακτικῷ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn
2,3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἴcis (διπλοῦς). 2) διπλοῦς,
διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἄ., (ὀδηγός). 2) ἀρχη-
γός, ἡγεμῶν.

duxī, ἰδ. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος ἢ τοῦ
h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.),
πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἐκ,
ἀπὸ Hn 6,4. A 21,1. 2) πρὸς δῆ-
λωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γέ-
νους: ἀπό, ἐκ A 19,4. 3) ἀντὶ
γεν. διαιρ. Hn 3,3. 12,1. 12,3.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

A 5,2 (ex hereditate). 3) πρὸς
δῆλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος:
ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7,5. C 2,1.
2,2. A 1,3. 20,3. 21,3. 5) πρὸς
δῆλωσιν συμφωνίας: συμφώνως
πρὸς Hn 3,1. Hn 7,3. 7,5. A
5,2 (ex dodrante). 6,2. (ἰδ. res
publica). 13,6. 6) πρὸς δῆλωσιν
ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1,2.
(e contrario). ex quo = ὅθεν Hn
5,4.

eā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā)
ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν.

eamque = et eam, ἰδ. is.

eandem, αἰτ. τοῦ eadem, ἰδ. idem.

ēdictum, i, οῦ., διάγραμμα, διάτα-
ξις (ἔδικτον, ἡδικτον). Ἀναλαμ-
βάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ
ἐδημοσίευσον διάγραμμα εἴτε πα-
ραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμε-
τάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων
"edictum tralaticium διάγραμμα
παραδιδόμενον), εἴτε προσθέ-
τοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας δια-
τάξεις. Ὁ τιμητῆς Κάτων ἀνα-
λαβὼν τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολ-
λὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς
περιστολήν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in
vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον,
δημοσιεύω.

ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ex-
tūli, elātum, efferre, ἐκφέρω.
2) ἐκφέρω, ἐκκομίζω, κηδεύω A
17,1. 22,4.

ef-fīcio (ex καὶ fācio), fēci, fec-

tum, 3 (ἐξεργάζομαι), 2) κατορθῶ C 2,2. efficio ut ἐνεργῶ νά... 3) ἀποτελεῶ, συναθροίζω (= colligo) Hn 10,5.

ef-fūgĭo, 3. (ἐκφεύγω). 2) διαφεύγω τινά (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (κυρίως παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἐκχέω) = ἔκχυτος. 2) ἄμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὐρεῖαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἰδ. ago.

egō, ἐγώ.

egōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν - met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdĭor (e καὶ grādĭor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiusdemque = et eiusdem, ἰδ. idem.

elātus, ἰδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός.

elegantĭa, ae (κομψότης). 2) elegantia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενῆς διαγωγή (συμπεριφορά), λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἄ., ἐλέφας.

elĭcĭo (e καὶ lācio), cūi, cĭtum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistulas (= extorqueo) ἀποσπῶ, προκαλῶ ἐπιστολάς σχοινοτενεστέρας, (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους) eloquentĭa, ae, εὐγλωττία, δεινότης

της τοῦ λέγειν.

emax, ācis, (ὄνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μακρινῶς ἀγοραστής ἀντιθ. vendax).

enim, σύνδ. (μετὰ μίαν ἢ πλείονας λέξεις ἐν ὅλον ἀποτελοῦσας), διότι (= γάρ).

e-numĕro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγούμαι, «καταλέγω».

1. eō, ἐπίρρ., ἐκεῖσε Hm 3,1. 2) eo-ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ὥστε Hm 2,3. 2) eo... ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημῆιον ὥστε.

2. ēo, ĭi (καὶ ĭvi), ĭtum, ĭre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὁδεύω (ἀντιθ. repo ἔρπω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου, καταγγέλλω τινά ὡς ἔνοχον ἰδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημί τινα εἰς δίκην).

3. eō, ἀφαιρ. τοῦ is.

1. eōdem, ἀφαιρ. τοῦ idem.

2. eōdem, ἐπίρρ., εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸ μέρος Hn 11,2. A 2,3.

eōque = et eō, ἐπίρρ., Hm 3,1.

ephēmĕris, ĭdis, «ἡμερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἐξόδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equĭtis, ἄ., (ἵππεύς). 2) ἐν. καὶ πληθ., ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππέων.

equester. tris, tre (ἵππικός), 2) ὁ τῆ ἵππικῆ (ἵππάδι) τάξει ἀνήκων. equitātus, ūs, ἄ., τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i., ἄ., ἵππος.

erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς, πρὸς), 2) ἐναντίον, κατὰ + γεν. error, ōris, ἄ., πλάνη, ἀπάτη.

erūdīo (ex καὶ rudis, τραχὺς), īvi, ītum, 4 (ἐξήμερώνω). 2) ἐκπαιδεύω. erudivit filium ἐδίδαξε (διὰ διδασχάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).

erudītus, (ἐξαισίως) μορφωμένος.

e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρήγνυμι). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος): αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ.

et, σύνδ., καὶ et-et καὶ - καὶ. 2) καί, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνησις) A 22,2.

etīam, σύνδ., ἔτι, καί. 2) πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.

etiamnum, ἐπίρρ., ἔτι καὶ νῦν (καὶ τώρα ἀκόμη).

etsi, σύνδ., εἰ καί, καίτοι.

ex-acūo, cūi, cūtum, 3. (ἀκονῶ). 2) παροξύνω, παρορμῶ.

ex ardesco, exarsi, exarsum, 3. (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἄναψε).

exarsi, ἰδ. exardesco.

ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.

excellenter, ἐπίρρ., ἐξαιρέτως.

ex cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνακινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως με-

τακαλῶ.

exemplum, i, οὖ., (ἐκ τοῦ eximo.

ex em - p - lum = τὸ ἐκλελεγμένον), παράδειγμα. exempla rerum παραδείγματα πραγμάτων, πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα. ex-ēo, īi, ītum, īre, 4. ἐξέρχομαι, 2) fama exit φήμη διαδίδεται. (θρυλεῖται).

exercītus, ūs, ἄ., στρατὸς. Πληθ. -ūs = milites, copiae Hn 8,1.

ex-hāurio, hāusi, hāustum, 4. ἐξαντλῶ.

existimatīo, ōnis, (γνώμη). 2) ὑπόληψις, τιμή.

exisse, ἰδ. exeo.

existīmo, 1. νομίζω Hn 12,2.

A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo μεγάλως ἐκτιμῶ C 1,2. 3) σχηματίζω γνώμην, σταθμῶ A16,4 20,5. 4).-mor θεωροῦμαι A 6,1. exītus, ūs, ἐξοδος Hn 12,3.

ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσσω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποιоῦμαι. 2) expedio me ἐκσφίζω ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι (ξεμπλέκω, γλυτώνω).

expendo, pendi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω, [κυρίως χρήματα]) ὅθεν πληρώνω, ἀποτίνω, ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum (μτχ. παθ. πρκμ.) fero sumptui ὡς ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον) φέρω τι εἰς τὰ ἐξοδα, καταχωρίζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις,

χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βιβλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν ἐξόδων, δαπανῶ.

expensum, ἰδ. expendo.

ex-perīor, pertus sum, perīri,

4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρὸς τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμοιρος. expers periculi ἄμοιρος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἐξετάζω.

ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposcendus, ἰδ. exposco.

ex-posco, poposci, —, 3. (ἐξαιτῶ). 2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἐξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσιν τινος.

exposūi, ἰδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno «κατὰ κράτος αἰρῶ», κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς).

exque (ex καὶ -que δύο λέξεις)

exque eā ἀντὶ ex eāque ἰδ. is.

ex-splendescō, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἐξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἐξωτερικὸν κακὸν) ἐξωτερικὸς πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἐξωτερικοῦ πολέμου (ἀντιθ. intestinum bellum).

extra, πρόθ. μετ. αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρ., τὸ ἔσχατον. Hm.

2,3.

extrēmus (ὑπέρθ. τοῦ extērus ὁ ἕξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterior.

extūli, ἰδ. efferō.

exul, ūlis, ἀ., ὁ φυγάς, ὁ ἐξόριστος.

F

facīle, ἐπίρρ., εὐκόλως.

facīlis, e, εὐκόλος Hn 10,3. 2) (ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος A 21,2. ἰδ. celer.

facilitas, ātis, (εὐκολία τρόπων), πραότης.

faciō, fēcī, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα. librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον.

finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μείλιαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (ὁδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιῶμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λάβην εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἰδ. potestas).

nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν τοῦ λοιποῦ ποιῶμαι, οὐδὲν

παράλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω

τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμασίως [καλὰ] γνωρίζω τι. versuram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἐξόφλησιν προγενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες οἰοῦναι *vertebant* (μετέβαλλον) *creditorem* (= ἤλλασσον δανειστήν). *palam* ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. *domi factus* οἴκοι εἰθισμένος, γεγυμνασμένος.

facto, ἰδ. *fiō*. *quo facto* οὗ (= τούτου δὲ) γενομένου, μεθ' ὃ γεγονός, οὗ ἕνεκα, διὰ τοῦτο.

factum, ἰ, οὖ., γεγονός, συμβάν, Hn 6,3. Πληθ. ἔργα, πράξεις A 18,6.

factūrus, ἰδ. *faciō*.

factus, ἰδ. *faciō* καὶ *fiō*.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9,1. 2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης A2,2. 3) Πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξέδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικά Hn 6,2.

fāma, ae, (φήμη) 2) διάδοσις, θρῦλος.

fames, is, πείνα.

famīlia, ae, (ἐκ τοῦ *famulus* οἰκέτης, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν (δούλων), οἱ ὑπηρεταί, οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγι] A 18,2. 18,3. ἰδ. *pater familiās*.

familiāris, e, οἰκεῖος, φίλος A 16, 2. *res familiāris*, τὰ πατρῶα, ἡ περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὐσ.

πιστός (ἔμπιστος) φίλος A 5,1. *familiaritas*, ātis, (σχέσις οἰκογενειακῆ) οικειότης (αἱ καλά σχέσεις).

familiariter, ἐπίρρ., οικείως, στενῶς, συγχρ. *familiaris*.

familiās (γεν. = *familiāe*) ἰδ. *pater familiās*.

fastigium, īi, οὖ., (κορυφή) 2) βαθμὸς (κοινωνικός).

fanēo, *fāvi*, *fātum*, 2. (μετὰ δοτ.) εὐνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. = πυρετοῦ προσβολαί.

fecēro, ἰδ. *faciō*.

feci, ἰδ. *faciō*.

ferē, ἐπίρρ., σχεδόν, περίπου.

fēro, *tūli*, *lātum*, *ferre*, ὑποφέρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3.

calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τὰς συμφοράς) τοῦ πολέμου. *fructum* κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι

διά... (ἰδ. καὶ *fructus*). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ἰδιοτροπίας τινός) A 5,1 ἰδ. *nobilis*

καὶ *expendo*.

ferocīa, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.

ferrum, ἰ, οὖ., (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

fictīlis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ *figo* πλάττω). *vas fictīle* (πληθυντ. *vasa fictilia*) σκεῦος, πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.

fīdens, ntis (κυρίως μτχ. τοῦ *fī-*

- do) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθήσις ἰδ. animus.
- fides, εἰ, (πίστις). 2) ἔνορκος διαβεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2,3. 4. προστασία Hn 9,3.
- fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη. spe fiduciāque (ἀντὶ spe fidentissima) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.
- filīus, Ἰι, ἄ., υἱός.
- filīa, ae, θυγάτηρ.
- finis, is, ἄ., (ὄριον, ὁρόσημον). 2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχὴ Hn 8,1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1,3.
- fīo, factus sum, fieri (παθ. τοῦ facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω, ἐπέρχομαι A 14,2. domi factus γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ οἴκῳ (οἰκοδίδχτος) A 13,4.
- fistūla, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον [φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστημα. fistulae puris συρίγγια πύου, συριγγώδη (πυορροοῦντα) ἀποστήματα.
- flagitīum, Ἰι, οὐ., αἰσχύνη, ὄνειδος, ἀτιμία.
- flagro, 1. φλέγομαι.
- flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens atque osculans κλαίων καὶ φιλῶν, (ἐν μέσῳ δακρῶν καὶ φιλημάτων).
- fluctus, ūs, ἄ., κῦμα A 6,1. 2) fluctus (πληθ.) cīvīles ὁ πολιτικὸς σάλλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολιτικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν (καταιγίς) ἰδ. committo.
- foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas foederata, πόλις ἔνσπονδος, πόλις σύμμαχος (τοῖς Ῥωμαίοις).
- foedus, foedēris, οὐ., συνθήκη.
- fore, μέλλ. ἀπρμφ. τοῦ sum ἀντὶ futurum esse.
- foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ esset (forem, -es et, πληθ. -ent).
- foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ πληθυντ. fores, ūm).
- forma, ae, μορφή, ἐξωτερικὴ ὄψις, τὸ ἐξωτερικόν.
- formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμένος).
- fortē, ἐπίρρ., (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ fors τύχη) = διὰ τῆς τύχης. si forte (μεθ' ὑποτακτ.) ἀν τυχόν (ἀντὶ exspectans si forte) Hn 8,1.
- fortis, e (ἰσχυρός). 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.
- fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, θάρρος, τόλμη.
- fortuīto, ἐπίρρ., ἀπὸ τύχης, τυχαίως πως.
- fortūna, ae, εἰμαρμένη A 19,1. 2) τύχη, εὐτυχία Hm 4,1. 3) α) τύχη, μοῖρα A 3,3. 19,2. β) (ἰδίχ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιουσία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3. A 2,3. 4,2. 21,1.
- forum, i, οὐ., (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ ὡς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς δράσεως. in foro esse coepit ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἤρχισεν, (ἤρχισε τὴν πολιτικὴν δράσιν του).

frater, tris, ἀ., ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάριθμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2)

frequentia, (ἀφαιρ.) vulgi μετὰ συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους).

fructus, ūs, ἀ., καρπός. 2) fructus rei familiaris αὔξησις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπός (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβή διὰ τὴν εὐσέβειαν).

frumentum, i, οὖ., σῖτος.

frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμαι). 2) aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφήν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μὲ τινα.

frustrā, ἐπίρρ., (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην. frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ.

frustror (ἐκ τοῦ frustra), —, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἴδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω.

fuēram, ἰδ. sum.

fuērim, ἰδ. sum.

fuga, ae, φυγή.

fugāram = fugavēram, ἰδ. fugo.

fūgio, fūgi, fugitum, 3. φεύγω.

2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν).

fugisse, ἰδ. fugio.

fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγὴν.

fui, ἰδ. sum.

fundamentum, i, οὖ., θεμέλιον.

funus, funēris, οὖ., κηδεῖα, ἐκφορά, ταφή.

futūrus, ἰδ. sum.

G

gener, ěri, ἀ., γαμβρός, (ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4.

generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπὸ τινος = ortus.

generōsus, (εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν), γενναϊόφρων, μεγαλόψυχος, ἵπποτικὸς A 3,1.

gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος.

genus, genēris, οὖ., (γένος). 2) εἶδος.

gēro, gessi, gestum, 3. (φέρω — φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτὸν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἐξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου) διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις (στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (praeturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχάς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res genuntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἐξοχὴν αἱ πολεμικαί), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα.

gestum, ἰδ. gero.

glorior, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ.

graecē, ἐπίρρ., ἑλληνιστί.
 graecus, ἑλληνικός. res graecae ἡ
 γραμματεία καὶ ἡ ἱστορία τῆς (ἀρ-
 χαιᾶς) Ἑλλάδος.

Grāius, ἰδ. Πίνακα Ἱστορ. καὶ
 Γεωγραφ. λ. Hercules καὶ Graius
 saltus.

grātīa, ae, (χάρις). 2) δημοτικό-
 της, εὐνοία (ἐξ ἐκτιμήσεως) A 2,4-
 6,2, 21,1. 3) καλή (φιλική) συν-
 εννόησις, συμφιλίωσις A 17,1
 ἰδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπι-
 θυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, ὀξύς.

gravitas, ātis, (βαρύτης). 2) ἀξία,
 σοβαρότης.

H

habēo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem
 collēgam ἔχω τινὰ (ὡς) συνάρ-
 χοντα. aliquem actorem aucto-
 remque ἔχω τινὰ ὡς βοηθὸν ἐν
 τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ-συμβουλή
 (συνεκτελεστήν καὶ σύμβουλον,
 χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατο-
 πεδεύω. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A
 18,4. 3) ποιῶ. hāc oratione ha-
 bītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου,
 ταῦτα εἰπών. iudicium nullum ha-
 bere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δι-
 καστήριον. 4) παρέχω. honores ἐ-
 πιδαφιλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω
 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7,2. A
 13,4. 6) κρατῶ Hn 12,2. 7) cog-
 nītum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω),
 γινώσκω κατὰ βάθος, percipi-

tum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipi-
 o) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω
 A 17,3. cognītum habeo (ἐντο-
 νώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀ-
 κριβῆ γινῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ
 βάθος A 18,1. 8) satis habeo+ἀ-
 πρμφ. =ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo
 (mihi curae [δοτ.] +ἀπρμφ. =
 φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10)
 θεωρῶ. habeo νομίζομαι [περ-
 νῶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώω
 A 13,2. 12) me habeo [=sum]
 (εἶμαι ἐν τινι καταστάσει), διά-
 κειμαι, ἔχω Hn 2,1. 13) eius
 (τ.ε. v e r s ū r a e) condicionem
 aequam habeo τούτου (τοῦ νέου
 δανείου) ὄρον παραδεκτὸν (δίκαι-
 ον) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habito
 καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κα-
 τοικῶ (ἔχω ὠραῖο σπίτι).

hāc, ἐπίρρ., ταύτη, διὰ ταύτης τῆς
 ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ., μέχρις ἐνταῦθα.

hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publi-
 ca δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ
 λογαριασμόν τοῦ Κράτους). Κατὰ
 παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λά-
 φυρα πολέμου, εἰς ἐνδειξιν ἐπη-
 γνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔ-
 θος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας
 πωλήσεις, ἤτοι εἰς τοὺς πλειστη-
 ριασμοὺς τῆς περιουσίας προγρα-
 φομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πο-
 λῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν
 νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρα-

- σιῶν. Ἰδ. accedo.
 hereditas, ātis, κληρονομία.
 hereditum, Ἰι, οὐ., κληρονομία. hereditum a patre relictum κληρονομία ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.
 heres, ēdis, ἀ., κληρονόμος.
 hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.) οὗτος, ὅδε.
 hic, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.
 hinc, ἐπίρρ., ἐντεῦθεν.
 his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.
 historia, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἱστορία. contexta συνεχῆς ἱστορία, ἱστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον : βιογραφία) A 16,3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἱστορικὰ ἔργα C 3,3.
 hodie, ἐπίρρ., σήμερον.
 homo, hominis, ἀ., ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13,6.
 honos, ōris, ἀ., τιμὴ, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐκ τῶν ἀξιομάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξίωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.
 hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν., τῇ προτροπῇ (τινος).
 hortus, i, ἀ., (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περίβολος (πάριος).
 hospitium, Ἰι, οὐ., φιλοξενία.
 hostia, ae, ἱερεῖον, σφάγιον, θῦμα.
 hostis, is, ἀ., (ὁ πολέμιος), ὁ ἐχθρὸς (τῆς πατρίδος).
 hūc, ἐπίρρ., εἰς τοῦτον τὸν τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.
 huic, δοτ. ἐνικῆ τοῦ hic, haec, hoc.
 humanitas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὐμουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἡθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλὴ, λεπτή) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1.
 humilis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.
 I
 iacō, (πρόφερε jacō), iacētum, 3. ῥίπτω, βάλλω.
 iacto, (θαμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥιπτάζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
 iam (πρόφ. jam), ἐπίρρ. ἤδη.
 ianua, ae, (πρόφ. janua), θύρα.
 ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cena ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,1.
 idem, eādem, ἴdem, ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eidem). hic idem αὐτὸς οὗτος.
 idēō, ἐπίρρ. (τούτου ἕνεκα). 2) ideo...quod τούτου ἕνεκα... (διότι).
 idoneus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.
 igitur, σύνδ., λοιπόν.
 ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.
 iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud, (γεν. illius, δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.
 il-lūdo (in καὶ ludo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.
 illustris, e, (φαεινός). 2) ἐπιφανής (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illustris ἔργον αἰγλήσεν (ἔξοχον) A 18,2.
 illūsus, ἰδ. illudo.
 imāgō, gīnis, (εἰκόν). 2) πληθ. αἰ κήρηναι εἰκόνες τῶν προγόνων.
 imitātor, ōris, ἄ., μιμητής, ζηλωτής.
 immīsi, ἰδ. immitto.
 im-mitto, 3. («εἰώ τρέχειν», «σεύω»). 2) ἀνήμεν, ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω.
 immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ mola = κριθαὶ χονδροκαπανισμένοι, ἄς μετεχειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.
 im-pēdīo (in καὶ pes), īvi, ītum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.
 imperātor, ōris, ἄ., ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2 C 3,1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A19,1.
 imperīum, īi, οὖ., (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7, 3. 3) summa imperii (τὸ ὅλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. orbis (γεν. terrārum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία. 5) χώρα, βασίλειον, κράτος Hm 2,5.

im-pēro, 1. προστάσσω, διατάσσω. ...alicui ut, προστάσσω τινί, ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-pertīo, īvi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 3) doctrinis quibus puerilis aetas impertiri debet, erudivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἄς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὀφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ.ἔ. δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἵτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδίων.

impetrārim = impetravērim, ἰδ. impetro.
 impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.
 impraesentiārum, (δημώδης ἐκφρασις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).
 imprudenter, ἐπίρρ., ἀφρονώς.
 īmus καὶ (infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. inferior, κατώτατος ἰδ. intestinum.

in, πρόθ. I. 1) (μετ' αἰτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως ἰδ. dies 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17,2 II. (μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου ἐν Hn 5,1. 2,3. 11,4. C 1,1. 3,5. A 18,1. 2. 3. 20,3. 2) ἐπὶ χρόνου κατὰ+ αἵτ. Hn 4,3. C 1,2. 2,2. A 1,3. 17,1. 21, 5. 3) πρὸς δῆλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δῆλωσιν περιστάσεων, ὑφ' ἄς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι :

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procuratione ἐν πάσῃ διοικήσει. in similitate esse διχονοῶ, διαφωνῶ. β') πρὸς δῆλωσιν προσώπων, οἷς ἀνήκει τι. erat in puero ὑπῆρχεν ἐν τῷ παιδί. in adolescentulo...erat ἐν τῷ νεαροῦ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ) ὑπῆρχε. γ') πρὸς δῆλωσιν τοῦ δι' οὗ τις εἶναι ἐφωδιασμένος, ἢ τῆς καταστάσεως, ἐν ἧς τις εὐρίσκεται: in sestertio ὡς ἄνθρωπος μὲ περιουσίαν... [ιδ. sestertius]. δ') πρὸς δῆλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in numero eorum) μεταξύ τούτων Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A 13,3. ε') πρὸς δῆλωσιν πραγμάτων, εἰς ὧν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι: [pacem conciliavit, in quo = in qua re] εἰρήνην ἐποίησεν, ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ὁποίαν).

in-cendo (in καὶ cando), endi, nsum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2) ἐξάπτω Hn 2,1.

in-cido (in καὶ cado), cidi,—, 3. (εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpio), cēpi, certum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προτρέπω, παροτρύνω (εἰς ἀμίλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incola, ae, ἄ., κάτοικος.

incredibilis, e, ἀπίστευτος. incredibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ρ. dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου

κρεῖττον, πίστεως μεῖζον.

incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία. inde, ἐπίρ., (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα indicium, īi, οὖ., (ἐνδειξις). 2) τεκμήριον.

indico, 1. δηλῶ, φανερώνω, καταδεικνύω, (προδίδω).

in-digēo (indu [= in] καὶ egeo), ūi,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός. alienarum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμβάνω ἀνάγκην) ξένης βοήθειας: medicinā (ἀφαιρ.) κάμνω χρῆσιν (ἔχω χρεῖαν) φαρμάκων.

in-dūco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύρω Hn 5,3.3) προτρέπω Hn 8,1. 4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω, (παρα)πλανῶ.

inductus, ιδ. induco.

indulgentia, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρεωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulse, [dultum], 2. (χαρίζομαι). 2) εἶμαι (ὑπεροβολικῶς) ἐπιεικῆς, δὲν πιέζω τοὺς ὀφειλέτας (να καταβάλωσι τὸ χρέος τῶν εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industria, ae, δραστηριότης, ἐνεργητικότης C 3, 1. 2) φιλοπονία C 3,4. 3) ἐθελοπονία A 13, 4.

in-ēo, īi (σπανιώτ. īvi), ītum, īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέδιον. consilium λαμβάνω ἀπόφασιν.

in-ermis, e, (in καὶ arma), ἄοπλος.

inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στερητ. καὶ ars τέχνη] ἄτεχνος). 2)

- ἢ πρὸς φυγοπονίαν ῥοπή, ῥαθυμία, ὀκνηρία.
- in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiam μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. ἐπιφέρω arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.
- infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἐχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.
- infīmi, ōrum (ιδ. imus), οὐσ., οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).
- infinītus, (ἄπειρος). 2) ὑπέρμετρος.
- in-fitior, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitias ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.
- ingenīum, īi, οὐ., (φύη). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.
- inīcio [πρόφ. injīcio] (in και iācio), iēci. iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.
- inīi, iniēram, ιδ. in eo.
- inimicitīa, ae, ἔχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἐχθρικαὶ διαθέσεις.
- inimīcus (in και amīcus), ἐχθρικός. inimicissimus, (ἐχθιστος). 2) οὐσ. ὁ θανάσιμος ἐχθρός.
- inīquus (in και aequus) ἄνισος. 2) ἄδικος.
- initīum, īi, οὐ., ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.
- in-nītor, innixus sum, innīti, 3. ἀποθ. στηρίζομαι.
- innixus, ιδ. innitor.
- inopīa, ae, ἔνδεια, inopia publica, ἔνδεια δημοσία, οικονομικαὶ τοῦ κράτους δυσχέρεια.
- inprīmīs (in και prīmus), ἐπίρρ., ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἐξοχήν, ἰδίᾳ.
- inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ῥῆμα), λέγω, —εις, —ει.
- in-scīens, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ.
- inscientibus iis ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).
- insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4,3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιβουλή Hn 12,2.
- insidior, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.
- in-stitūo (in και statūo), tūi, tūtum, 3. (ιδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω Hn 2,4. C 3,3. A 14,2. 3) ἀποφασίζω Hn 8,3.
- insūla, ae, νῆσος.
- intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5,4.
- intemperanter, ἐπίρρ., ἀκράτως, ἀμέτρως.
- inter, πρόθ. μετ' αἰτ., μεταξύ.
- inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει 'ς τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20,2.
- intercessisse, ιδ. intercedo.
- interdum, ἐπίρρ., ἐνίοτε.
- inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλ-

λωμαι Hn 4,3. Hn 2,4. 2) ἀποθνήσκω (χάνω τὴν ζωὴν μου) Hn 13,1.

interfēcī, ἰδ. interficio.

inter-fīcīo (inter καὶ fīcīo), fēcī, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.

interficiendus (= interficiendus ἰδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiendum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.

interiērim, ἰδ. intereo.

interim, ἐπίρρ., ἐν τῷ μεταξύ (χρόνῳ).

interior, ἄ. καὶ θ., interiūs, οὐ., (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, ἰδ. consilium.

interirem, ἰδ. intereo.

interitus, ūs, ἄ., ἀπώλεια, θάνατος.

inter-pōno, 3. (τίθῃμι ἐν τῷ μέσῳ). 2) με παρεμβαίνω, ἐπεμβαίνω, (δανείζω χρήματα).

interpretor, 1. ἐρμηνεύω, ἐξηγῶ.

inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).

intestīnum, ἰ, οὐ., ἔντερον. imum intestīnum τὸ ὀρθὸν ἢ ἀπευθυσμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἐντέρου.

intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἐντός πρβλ. ἐντόσθια ἐκ τοῦ ἐντοσθεν, ἐντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος,

(ἀντίθετον: externus ἐξωτερικός). intime, ἐπίρρ., οἰκειότατα.

intra, πρῶθ. μετ' αὐτ. (ἐξ ἴδου). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ + γιν. Hn 11,4.

in-vēnio, 4. (εὐρίσκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἐξευρίσκω.

inventūrus, ἰδ. invenio.

in-veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ in-vetēro), rāvi, —, ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιωνίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A 2,5.

invictus (in καὶ vinco), ἀήττητος, ἀνίκητος.

invidia, ae, φθόνος.

invito, 1. καλῶ, προσκαλῶ.

iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειεύομαι. iocans παίζων, γάριν παιδιᾶς.

Iovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.

ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ὁ ἴδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10,5.

irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.

irātus, παρωργισμένος ἰδ. irascor.

ire, ἀπαρμφ. τοῦ ῥήμ. eo.

ir-riḍeo (in καὶ rideo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μωκτηρίζω, σκόπτω.

is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.

ita, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον, non ita multis diebus (ἀφαιρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον, ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (= et ita) A 15,
 1. 2) σύνδ. ἔθεν.
 itaque = et item ἐπίρρ.) ὡσαύ-
 τως, ὡς καί.
 iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris
 οὖ., πορεία, πορεία (τοῦ στρατοῦ).
 itērum, ἐπίρρ., τὸ δεύτερον Hn 5,3.
 C 2,2. 2) δεύτερον Hn 6,1.
 itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.
 iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum
 2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.
 iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ-
 πνός, τερψίθυμος A 14,1. 2) εὐ-
 χάριστος, προσφιλής A 16, 1.
 iudiciūm (πρόφ. iudiciūm), ἴι, οὖ.
 κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3.
 ἰδ. habeo. 3) (κρίσις) iudicio
 (ἀφαιρ.) ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμ-
 μένως A 15,3.
 iūdīco (πρόφ. iudīco), 1. δικάζω,
 καταδικάζω. 2) exulem iudico
 aliquem (κρίνω τινὰ ἐξόριστον),
 καταδικάζω τινὰ εἰς ἐξορίαν, ἐξο-
 ρίζω. hostem iudicatum καίπερ
 κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐχθρόν (τῆς
 πατρίδος). 3) κρίνω, ἀποφασίζω
 Hn 13,2 A 13,3. 16,1. 20,5.
 4) συνάγω, συμπεραίνω A 15,3.
 Iuppīter (πρόφ. Juppīter), γεν.
 Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-
 φαιρ. Iove, ἄ., Ζεὺς, Iuppiter
 optimus maximus Ζεὺς ἄριστος
 μέγιστος.
 iūro (πρόφ. iuro), 1. ὀμνῶ, ὀρ-
 κίζομαι.
 iūs (πρόφ. jus), iuris, οὖ. δίκαιον,

δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.
 3) iuris consultus, ἄ., ὁ νομο-
 μαθής, (δεινός νομικός).
 iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi
 δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
 iurando), οὖ., ὄρκος (τῶν πολι-
 τῶν). Ὁ ὄρκος τῶν στρατιωτῶν
 ἐλέγετο sacramentum.
 iussi, ἰδ. iubeo.
 iuvenus, i, ἄ., (πρόφ. juvenus),
 νέος ταῦρος, μῆσχος.
 iūvit, ἰδ. iuvo.
 iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
 1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.
 iuxta (πρόφ. juxta), πρόθ. μετ'
 αἰτ. = παρά + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.
 πλησίον.

K

kālendae, ārum ἐκ τοῦ (calo =
 καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι), τ.ἔ.
 ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
 pridie kal. (= kalendas) Aprīles
 τῆ προτεραία τῶν καλανδῶν τοῦ
 Ἀπριλίου (ἦτοι τῆ 31 Μαρτίου).

Y

labor, ōris, ἄ., μῆσχος, ταλαιπωρία.
 lacesso, īvi, ītum, 3. «καταπει-
 ράζω», προκαλῶ.
 lacrima, ae, (δάκρυμα), δάκρυ,
 lapis, īdis, ἄ., (λίθος). 2) «ἄφος»,
 «στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
 ἐπιθ. miliaris (= ἔχων 1000), ὁ
 μυριοδείκτης λίθος, τὸ μυλιάριον
 (= 1000 ῥωμαϊκὰ βήματα) ἰδὲ
 καὶ passus.

largitio, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

laus, laudis, ἔπαινος, ἐπαινετική ἀναγνώρισις.

lautus, (κυρ. μτχ. τοῦ lavo λούω ὅθεν λελουμένος, λ ο υ σ μ ἔ ν ο ς). 2) μεγαλοπρεπής, sum imprimis lautus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα (αὐτῶν ἐν πᾶσι λαγῶσις), εἶμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).

lectica, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον], κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lecticula, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectica), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lectio, ōnis, ἀνάγνωσις.

lector, ōris, ἀ., ἀναγνώστης.

legatus, i, ἀ., πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7,2. 12,2. 12,4. 2) ὁ μετὰ τὸν Ῥωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.

lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω.

lēvis, e (κουφός). 2) ὁ μὴ ἔχων βάρυτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτός A 22,3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἄστατος A 15,1.

lēvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ., ἀσμένως.

liber, bri, ἀ., βιβλίον.

liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2) ἐ-

λευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός. liberalitas, ātis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

liberaliter, ἐπίρρ., φιλοξένως, ἐλευθερίως.

librarius, ūi, ἀ., (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διεδίδοντο τὰ εἰς ὀλίγους τότε κυκλοφορούμενα χειρόγραφα βιβλία.

littera, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἢ ἐπιστολή. 3) Graecae litterae, τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἢ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαί) C 3,1, A 1,2. 5) ἢ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13,2.

litteratus (δεδιδραγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).

litus, ōris, οὐ., ἀκτὴ, παραλία.

locuplētō, 1. πλουτίζω (τι διὰ τινος).

locus, i, ἀ., (πληθ. loca, ōrum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1,2. Hn 11,1. A 20,1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2,4. Hn 3, 4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1,2.

longē, ἐπίρρ., (μακράν). 2) πολὺν καιρὸν. Συγκρ. longius (=diutius).

longus, μακρὸς, σχοινοστενής.

lumbus, i, ἀ., ἰσχίον (ἐξ οὗ lumbago ἰσχυάς, ὀσφυαλγία).

luxuria, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

- magis, ἐπίρρ., μᾶλλον.
- magister, tri, ἄ., (ἄρχων). 2) magister equitum ἵππαρχος.
- magistrātus, ūs, ἄ., ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἄρχοντες), οἱ δύο ὑπατοὶ Hm 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18,1. 4) τὸ δημόσιον ὑπουργημα A 18,6.
- magnificus, μεγαλοπρεπής, (μεγαλοπρεπῶς ζῶν):
- magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μέγα ποσὸν A 14,3. magnitudo animi μεγαλοψυχία.
- magnus, μέγας, ἐκτεταμένος A. 12,3. 2) πολυάριθμος Hn 3,2. magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρέματα. 3) σημαντικός, σπουδαῖος Hm 4,1. C 1,2. 3,1. A 2,4. 16,1. 20,5. Συγκριτ. maior ἄ. καὶ θ., maius οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἄ., οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ. maxīmus μέγιστος.
- māle, ἐπίρρ., κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.
- mallet, πρτ. ὑποτ. τοῦ ῥ. malo.
- malo, malūi, malle (mage [= magis] + volo), μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.
- mālum, i, οὐ., τὸ κακόν, τὸ δεινόν.
- malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1. Πληθ. mala, ὄrum, οὐ., ἡ δεινὴ θέσις Hm 2,3.
- manceps, eīpis, ἄ., (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullus rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής).
- mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do), 1. παραγγέλλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mānēō, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.
- mansi, id. maneo.
- manus, ūs, χεῖρ id. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.
- mare, is, οὐ., θάλασσα. et terrā et marī καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.
- maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θαλάσσιος A 6,1.
- mater, tris, μήτηρ.
- matrimonīum, īi, οὐ., γάμος, συνοικέσιον.
- matūrē, ἐπίρρ., προώρως.
- maxīmus, id. magnus.
- medicīna, ae, φάρμακον, ἱατρικόν.
- medīcus, i, ἄ., ἱατρός.
- medimnus, i, ἄ., μέδιμνος (μέτρον ἄττικόν). Γεν. πληθ. medimnum. Ὁ ἄττικὸς μέδιμνος ἦτο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.
- mediōeris, e, μέτριος, μέσος A13,3. 2) μτρφ. μέτριος, μικρός, ὀλίγος A 13,4.
- medītor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω)).

mēmōr, ōris, μνήμων.
 memoriā, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8,2,3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνώμενοι) Hn 13,3.
 mendaciūm, īi, οὐ., ψεῦδος.
 mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
 mensis, is, ἄ., μῆν. in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως.
 mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
 mentiō, ōnis, μνεῖα. mentione factā μνεῖας γενομένης.
 mercennariū, μισθοφορικός.
 merēō, ūi, itum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendium mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἄξιός, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
 meritiō, ἐπίρρ. δικαίως.
 -met, μόρ. ἐγκλιτ. γε ἰδ. egomet.
 metriō, mensur sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
 meus, ἐμός.
 mihi, δοτ. τοῦ ego.
 migro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
 miles, litis, ἄ., στρατιώτης.
 mille, ἄλλ., χιλιάς, χίλιοι. Πληθυντ. milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσια.
 minor, ἄ., καὶ θ., minus οὐ. (γεν. minoris συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor)

ἦσσαν τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἐτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
 minus, συγκρ. ἐπίρρ., ἥττον, ὀλιγότερον. minus robustus = non robustus ὄχι τόσον ἰσχυρός, ὀλιγον ἰσχυρός.
 minor, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττωμαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
 misi, ἰδ. mitto.
 mitto, misi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16,3. 20,1.
 moderatiō, ōnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
 modicus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
 modius, īi, ἄ., μόδιος (μέτρον σιτηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας = 1/6 τοῦ ἄττικοῦ μεδίμου). Γεν. πληθ. (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
 modo, ἐπίρρ., μόνον. modo-modo ὅτε μὲν-ὅτε δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καί.
 modus, i, ἄ., τρόπος 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἦτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2,6.
 mons, montis, ἄ., ὄρος.
 monumentum, i, οὐ., (μνημεῖον). 2) τάφος (=sepulcrum).
 morbus, i, ἄ., νόσος. morbus oculorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
 mortior, mortuus sum, mori, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
 moror, 1. ἀποθ., διατρίβω. cum diu

tius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἢ ὅσον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω (θέσιν) ἐπὶ στρατηγῶν Hn 5,1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20,1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἄ., ἔθος A 6,2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἦθος C 3,5. A 5,3. 14,2. 19,1. 3) τὰ ἦθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3,3. τὰ ἦθη (τῶν προγόνων) A 18,1.

multiplīco, 1. (πολλαπλασιάζω) 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ὥστε οὗτοι νὰ ἀυξάνουν τὸ χρέος).

multitūdo, īnis, πληθὺς, πληθῆθος, σμῆνος (κ ο π ἄ δ ι).

multō, ἐπίρρ., πολλῶ, πολὺ.

multus, πολὺς Hn 1,2. 5,3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13,5. 3) οὐσ. multa, ōrum, οὐ., πολλὰ Hn 2,3. 4) πολὺς, μέγας C 3,4.

munditiā, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθησίας).

municipiūm, īi, οὐ., ἰστοτελὴς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς Ῥώμης κειμένη, ἰδίᾳ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατ' ἰδίους νόμους καὶ ὑπὸ ἰδίους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται τῆς εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4. (ὀχυρῶ). 2) itinera (τεχνικὸς ὄρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, ōris, οὐ., λειτουργία, (καθηκόν). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 3) munus fortunae εὐνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, ī, ἄ., (τοιχος). 2) muri (πληθ.) τὰ τεῖχη τῆς πόλ. τεῖχισμα. mutatīo, ōnis, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάσις (ταραχὴ). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ., διότι.

namque, σύνδ., διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρω (ὡς) ἐπαρχίαν λαχὼν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον: ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγούμαι.

nāscor, nātus sum, nāsci, 2. ἀποθ. ex aliquo γεννώμαι ἔκ τινος. natus Drusillā (ἀφαιρ. = Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης natus γεγονώς. domi natus οἰκωγενής.

natīo, ōnis, ἔθνος.

τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
 observantiā, ae, (λεπτὴ εὐλάβεια).
 μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπι-
 φυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης
 πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
 obses, obsīdis, ἄ., ὄμηρος.
 ob-sidēo (ob καὶ sēdeo), sēdī,
 sessum, 2. πολιορκῶ.
 obstinatiō, ōnis, ἰσχυρογνωμοσύνη
 taciturnā obstinatione διὰ τῆς
 σιωπηρῆς ἰσχυρογνωμοσύνης, διὰ
 τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.
 obtestatiō, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
 obtestationes patris οἱ τοῦ πα-
 τρός ἐξορκισμοί, (αἱ θερμαὶ) ἰ-
 κεταί (παρακλήσεις) τοῦ πατρός.
 obtīgi, id. obtingo.
 ob-tīnēo (ob καὶ tēnēo), tinūi,
 tentum 2. κατέχω, καταλαμβάνω
 A 6,4. 2) διατηρῶ A 1,1.
 ob-tingo (ob καὶ tango), tīgi,—, 3.
 (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί,
 κλήρω δίδομαι.
 obtrectatiō, ōnis, (κακοθήτης) ἄ-
 μιλλα, κακεντρεχῆς ἀνταγωνισμός.
 obvīam, (ἐπίρρ. εἰς ὑπάντησιν). 2)
 obvīam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀν-
 τιπάσσομαι id. καὶ venio.
 occasiō, ōnis, εὐκαιρία.
 oc-cīdo (ob καὶ caedo κόπτω), cī-
 dī, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ
 πεδίου τῆς μάχης). Hamilcāre
 occīso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
 μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.
 occupatiō, onis, ἀσχολία, ἐνασχό-
 λησις.

oc-cūpo (ob-cāpio), 1. κατέχω.
 sum occupatus in apparando
 (ἐνν. bellum ἢ eopias) εἶ-
 μαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρα-
 σκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πο-
 λεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολε-
 μικὴν παρασκευήν. occupo saltūs,
 exītūs (αἰτ. πληθ.) κατέχω, κα-
 ταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς
 ἐξόδους.
 octoginta, ὀγδοήκοντα.
 oculū, i, ἄ., ὀφθαλμός.
 odiū, ii, οὐ., μῖσος. odium pa-
 ternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρός
 κληρονομικὸν μῖσος.
 of-fendo, ndi, nsum, 3. προσ-
 κρούω, (πειράζω).
 offensiō, ōnis, σύγκρουσις, δυσα-
 ρέσκεια, δυσαρέστησις.
 officiū, ii, οὐ., 1) (προθυμία εἰς
 τὸ ἐξυπηρετεῖν), ἐξυπηρετικότης,
 καλωσύνη A 2,6. 2) ἔφρεσις τοῦ
 ποιῆσαι τὸ καθῆκον, συναίσθησις ἢ
 ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, κα-
 θῆκον A 6,5.
 o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παρα-
 λείπω (ἐν τῇ διηγῆσει).
 omnis, e, πᾶς Hn 2,1. 9,2. 2) ὅλος,
 ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A 3,2.
 14,3.
 opēra, ae (ἐργασία, προσπάθεια).
 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὐ τῇ ἐν-
 εργείᾳ (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι)
 Hn 7,3. 3) δρεῖσις, ὑπηρεσία C 1,1.
 operiō, rūi, rtum, 4. καλύπτω,
 σκεπάζω.

opīnor, 1. ἀποθ. νομίζω.
 oppīdum, i, οὐ., πόλις.
 op-pleō, ēvī, ētum, 2. πληρῶ.
 (γεμίζω).
 opplētus, id. oppleo.
 op-prīmo (ob καὶ prīmo), pressi,
 pressum, 3 (καταπιέζω). 2) κα-
 ταβάλλω, ἀφανίζω.
 op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
 dēo), 1. πολιορκῶ.
 ops (ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ μόνον ἐν
 τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
 ore) πληθ. opes (γεν. opum),
 δύναμις, ἰσχύς Hn 10,2. 2) βοή-
 θεια Hn 1,3. 3) χρηματικά μέσα,
 περιουσία A 2,3,4.
 optīmus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
 ἀριστος, ἐξαίρετος, ἐξάριστος, ἐπι-
 τηδύτατος, ἐπιδειξιώτατος.
 oratīo, ōnis, λόγος, ὁμιλία (σύντο-
 μος) A 22,1. 2) λόγος γραπτὸς
 C 3,3.
 orātor, ōris, ἄ., ῥήτωρ.
 orbis, is, ἄ., (κύκλος). 2) orbis
 terrārum ἡ οἰκουμένη.
 ordīno, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ordīne
 enumerō) ἐν (χρονολογικῇ) δια-
 δοχῇ καταγράφω.
 ordo, ordīnis, ἄ., τάξις A 18,3. 2)
 τάξις θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
 6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ
 τάξις τῶν ἵππέων, ἡ ἵππικὴ τάξις.
 orīgo, gīnis, (γένεσις). Πληθ. O-
 rigīnes «Ἀρχαί» C 3,3. 3) γένος,
 οἰκογένεια A 1,1. 3) familia-

rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
 δρον A 18,2.

orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ.
 (ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orior
 a + ἀφαιρ. (ἡ καὶ ἄνευ τῆς a προ-
 θέσ.) κατάγομαι ἀπό... — notans
 quis a quōque (=et a quo) or-
 tus (ἐνν. e s s e t) quos honores
 (cepisset) quibusque temporī-
 bus cepisset (honores) ἀναφέρων
 τίς [ἦτο] (πῶς ὀνομάζεται) [καὶ]
 ἀπὸ ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχάς
 (τιμητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ
 κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέ-
 λαβεν (αὐτάς) A 18,3.

oris, id. os.

ornātus, (κεκοσμημένος). 2) ἐξω-
 πλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργί-
 σκον), μεθ' ὕλης τῆς σκευῆς του.
 Hn 3,4.

orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλείζω, λαμ-
 πρῶνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
 que obsecro θερμῶς ἱκετεύω, (ἐ-
 ξορκίζω) id. obsecro.

ortus, id. orior.

ōs, ōris, οὐ., (στόμα). 2) (φωνητι-
 κὸν ὄργανον), προφορά.

oscūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
 κνύω Hn 11,2. 2) δηλῶ Hn 12,5.

ostentatīo, ōnis, μεγαλαυχία, καύ-
 χησις, ἐπίδειξις (μ α τ α ί α).

otīum, īi, οὐ., (ἀπραγμοσύνη). 2)
 (ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
 ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»
 εἰρήνη (ἀντίθ. bellum).

P

pacī, δοτ. τοῦ pax.

paene, ἐπίρρ., σχεδόν.

palam, ἐπίρρ., (φανερῶς), ἰδ. facio.

par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτός, ἴσος.

pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,

δηλ. (χρονολογικῶς) C 3,4. par

non sum ἴσος δὲν εἶμαι, (ἀριθμη-

τικῶς εἶμαι κατώτερος). par prin-

cipibus (δοτ.) ὅμοιος τοῖς μεγά-

λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῆ τὴν

ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-

σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).

par... ac ὅμοιος... ἤ, ὅμοιος...

καί, ὅμοιός τινι... ..in pari peri-

culo sum εἶμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-

στάσει) ὁμοίου κινδύνου Hm 2,1.

pārēō, rūi, —, 2. (φαίνομαι). 2)

ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πό-

λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-

λεμον.

pars, partis, μέρος, τμήμα A 2,3.

2) πλευρὰ Hn 12,3. 3) κόμμα A

2,2 partes Sullānae (Cinnānae)

ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ

Κίννα). partes optīmae τὸ ἀρι-

στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλητι-

κὸν) κόμμα, ἤτοι οἱ optimātes,

(γεν.) -ium.

parum, ἐπίρρ., ὀλίγον. non parum

ὄχι μικρόν, ἰκανῶς, ἀρκούντως.

passus, Hn 13,3. A 2,4. ἰδ. patior.

passus, ūs, ἄ., βῆμα (ῥωμ. βῆμα

=5 πόδες, δηλ. 1,48 μέτρον. Ἐ-

πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ

mille) passūum decem=χιλιάδες

βημάτων δέκα (=10 ῥωμ. μίλια),

δηλ. 14.800 μ., ἤτοι 15 περίπου

χιλιόμετρα.

patē-facio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ

facio ἀνεῶχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.

loca τὰ δύσβατα μέρη κάμνω βα-

τά, προσιτά, ἀνοίγω δρόμους, ὀ-

δοποιῶ τὰ ἄβατα.

patēfēci, ἰδ. patefacio.

patēō, tūi, —, 2. ἀναπέπταμαι. ho-

nores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-

ναπέπτανται (εἶναι προσιτά), ἡ

πρὸς τὰς τιμὰς ἄγουσα εἶναι ἐ-

λευθέρα (ἀνοιχτή).

pater, tris, ἄ., πατήρ. 2) πληθ. ὡς

τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-

κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους)

patres conscripti (=senatores)

[ἰδ. conscriptus]. pater familias

(familias εἶναι ἀρχαῖκός τύπος

τῆς γεν. ἐνικοῦ ἀντὶ familiae), ἄ.,

ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.

paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.

pätior, passus sum, pätii, 3. ἀποθ.

ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15,1. 2) ἐ-

πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,

3. A 2,4. 5.

patriā, ae, πατρίς.

pāucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδόν

μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), ὀλίγοι

(τὸν ἀριθμόν).

pāulum, ἐπίρρ., μικρόν, ὀλίγον. pau-

lum modo ὀλίγον μόνον.

pāx, pācis, (εἰρήνη). 2) συναψίς εἰρή-

νης, συνομολόγησις εἰρήνης A18,2.

pecuniā, ae, χρήματα, περιουσία.
 pecuniōsus, πολυχρήματος, εύκα-
 τάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς
 ξηρᾶς.

pedisēquus, i, ἄ., (pes καὶ sequor)
 ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ
 συνοδευῶν τὸν κύριον ἐξερχόμε-
 νον).

pello, perŭli, pulsum, 3. ὠθῶ,
 ἐξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγὴν, ἀπο-
 κρούω, νικῶ.

pendo, perpendi, pensum, 3. (στα-
 θμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

perŭli, ἰδ. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτιατ. διὰ (γεν.):
 α) τοπικῶς Hn 4,2. per lumbos
 κατὰ τὰ ἰσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
 τῆς αἰτίας: per senatum ἕνεκα
 τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
 ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρ., πᾶν ἐξ ἴσου,
 (πᾶν ὁμοίως), κατὰ κανόνα, κα-
 νονικῶς.

per-āgo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέ-
 ρας. rebus peractis τῶν πραγμά-
 των εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν
 διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων).

propositum φέρω εἰς πέρας τὸν
 σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consu-
 latu peracto τῆς ὑπατείας περα-
 τωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑ-
 πατείας).

perceptus, ἰδ. habeo.

per-cīpio (per-cāpio), cēpi, cep-
 tum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνω-

ρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn
 4,3.

peregrinatīo, ōnis, ἀποδημία, δια-
 τριβὴ ἐν ξένη χώρᾳ.

per-ēo, īi, ītum, īre, ἀπόλλυμαι,
 ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi,—, 3. καταφεύγω.

perfunctus, ἰδ. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ-
 (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)
 ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνᾶω)
 μόχθους.

pericŭlum, i, οὐ., κίνδυνος.

peritŭrus, ἰδ. pereo.

perītus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ ἢ δι-
 ἐλθῆ). 2) rem arbitrio (δοτ.) κα-
 ταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τιός),
 ἐξαρτῶ τι ἀπὸ τινος (προσώπου),

perpetŭo, ἐπίρρ., διηνεκῶς, ἀδια-
 λείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetŭus, (διηνεκής), ὅλος C 1,3.
 2) odium perpetuum μῖσος διαρ-
 κές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hn
 4,3.

per-scribo, 3. γράφω, ἱστορῶ (λε-
 πτομερῶς, διεξοδικῶς,
 ἀκριβῶς).

persecŭtus, ἰδ. persēquor.

per-sēquor, 3. ἀποθ. διώκω ἀκα-
 ταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηνεκῶς
 Hn 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γρα-
 φῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφω (κατὰ χρο-
 νολογικὴν σειρὰν) περιγράφω, πρα-
 γματεύομαι C 3,4.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.
persuasēram, ιδ. persuadeo.

(pertaedet), pertaesum est, 2.
ἀπρὸς. (κόρος ὑπάρχει). 2) ne-
gotii suscepti κόρος, ἀγρία, ἀ-
νία (βαρεμὸς) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
ληφθέντος (ὑπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
ἔργον.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
πλήττω.

perterrītus, ιδ. perterreo.

pertinaciā, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
μονή.

pertinēo (per-tēneo), tinūi, (ten-
tum), 2. (διατείνω). 2) συνεισφέ-
ρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπῶ.

per-turbō, 1. ταράττω, εἰς ταραχὴν
φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vēnio, 4. ἀφικνούμαι, perve-
nio ad desperationem περιέρχο-
μαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀ-
ἀπελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
vertō mores διαστρέφω, δια-
φθείρω τὰ ἤθη.

petiērim = petiverim, ιδ. peto.

pēto, īvi καὶ īi, ītum, 3. (ὄρμῶ,
πρβλ. πέτομαι), ἐπιφέρομαι 2) pe-
to ut παρακαλῶ νά... 3) Etruriam
διευθύνομαι εἰς ἼΕ. Hn 4,2. 4)
honores θηρεύω τὰ ἀξιώματα sa-
lutem fugā ζητῶ τὴν σωτηρίαν
διὰ τῆς φυγῆς. 5) petor καταζη-
τοῦμαι.

piētas, ātis, (εὐσέβεια, αἴσθημα
ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-

τας εἰς οὓς τοῦτο ὀφείλεται, ἤτοι:
πρὸς θεοὺς, πατρίδα, γονεῖς καὶ
στενοὺς συγγενεῖς.). 2) σεβασμὸς,
εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς
ἀγάπη A 5,1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς
ἀγάπη A 17,1.

plebes, εἰ, ὁ λαὸς (ὡς τάξις, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους
καὶ τὴν σύγκλητον) ιδ. tribunus-
plerīque, pleraeque, plerāque, οἱ
πολλοί, ἡ πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον, κατὰ μέγιστον μέρος.

plumbum, i, οὐ., μόλυβδος.

plurīmus, ὑπερθ. (τοῦ plus) πλεῖ-
στος.

plūs, plūris, (συγκρ. τοῦ multus)
πλείων, πλέον. plures (ἀρσ. ar-
mati μέγας ἀριθμὸς ὀπλισμένων.
2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτ. (μετὰ
γεν.): plus salis πλέον κομψότη-
τος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς
ἐπίρρ., πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνῆθ. πληθ. Poeni,
ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus,
(ιδὲ Πίνακα ἱστορ. καὶ γεωγραφ.)
ἀντὶ Punīcus = Karthaginiensis
(πρβλ. poena [ποινή] — rūnio,
moenia—mūnio).

poēta, ae, ἀ., ποιητής.

poēticeē, ēs, (αἰτ.-en), (ἑλληνικὴ
καὶ ῥωμαϊκὴ) ποίησις.

poēticeus, ποιητικὸς, ἀφορῶν (εἰς...).

pol-licēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.
ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.

- pompa, ae, πομπή. pompa funēris πομπή κηδείας, μεγαλοπρεπής κηδεία (ακολουθία ταφής).
- pōno, posūi, positum 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινά) ἀρχηγόν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono statuam ἰδρύω, ἀνεγείρω ἀνδριάντα.
- popūlus, i, ἄ., λαός, δῆμος.
- porto, 1. κομίζω (κουβαλώ).
- possessio, ōnis, κτήσις (ἰδίᾳ κτήσις ἀκινήτου), κτήμα.
- possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ possum.
- possum, potūi, posse, δύναμι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b ē r e) haberent ὥστε νὰ ἐπιδαφιλεύσῳσι πάσας τὰς τιμὰς, ἃς ἠδύναντο νὰ (ἐπιδαφιλεύσῳσιν).
- post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ. 2) ἐπίρρ., ἔπειτα. multo post πολλῶ (πολύ) ὕστερον.
- postēa, ἐπίρρ., ὕστερον, μετὰ ταῦτα.
- postēaquam, σύνδ. ἀφοῦ = postquam.
- postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.
- postquam, σύνδ. μετὰ πρkm. ὀριστ. ὡς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ. ὀριστ. ὕστερον ἢ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ.
- postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.) Hn 12,3.
- posuēro, ἰδ. pono.
- potens, ntis (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissimus μέγα δυνάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).
- potentia, ae, ἰσχὺς (προσωπικὴ ἐπιρροή ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.
- potēram, πρτ. ὀριστ. τοῦ possum
- potestas, ātis, δύναμις, ἰσχὺς A 4,1. 2) ἐξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2,3. 3) sum in potestate meā εἶμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere παρέχω λαβὴν τοῦ ἐαυτοῦ μου πρὸς τινά, ἀφίνω τὸν ἐαυτόν μου ἐκτεθειμένον, ὥστε νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τινος (ὡς αἰχμάλωτος).
- potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον ὑπερθ. potissimum μάλιστα, κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἐξοχὴν A 3,3.
- potuēro, ἰδ. possum.
- potuisse, πρkm. ἀπρμφ. τοῦ p. possum.
- praebeō (prae καὶ habeo), būi, bītum, 2. (παρέχω). 2) me eādem diligentia (ἀφαιρ.) δεικνύω ὁμοίαν περισκεψιν (κατὰ λέξιν : παρέχω ἑμαυτὸν ὁμοίας περισκέψεως).
- praeceptum, i, οὗ., διδασκαλία. δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐτολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γυν.: κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11,4.
- prae-cīpio (prae καὶ cāpio) προλαμβάνω. 2) ut διατάσσω... νά.
- praeēipue, ἐπίρρ., ὅλως ἰδιαιτέρως,

ἐξαιρέτως.

prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.

prae-dīco, 1. ἀναφέρω, μνημονεύω
A 13,7.

praedīum, īi, οὐ., κτήμα, γαιοκτη-
σία.

praeesse, ιδ. praesum.

praefectūra, ae, ἀξίωμα ἐν τῷ στρα-
τῷ προερχόμενον ἐν τῇ διοικήσει
ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπά-
του ἢ στρατηγού εἰς ῥωμ. ἱππεῖς,
διοίξεις, ὑπαρχία.

praefectus, i, ἀ., ἐπιτηρητής, ἐπό-
πτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοι-
χεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ῥώμῃ.

praefūi, ιδ. praesum.

praemīum, īi, οὐ., βραβεῖον, ἀντα-
μοιβή.

praes, praedis, ἀ., (ἡ ὑπὲρ ἐργο-
λήπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδο-
μένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
2) ὁ (ἀξιόχρεος) ἐγγυητής.

prae-scribo, 3. (προγράφω). 2)
ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προ-
διαγράφω, διατάσσω.

praesens, ntis, παρών ιδ. prae-
sum.

praesidīum, īi, οὐ., (φρουρά, στρα-
τός). 2) πληθ.= castra nautica.

praestitisse, ιδ. praesto.

prae-sto, stīti, stitum, 1. ὑπερ-
βάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn
1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πρα-
γματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.

prae-sum, fūi, esse (προτίσταμαι).
2) ἀναλαμβάνω διοίκησιν, διοικῶ

praesse coepit (praefuit ἤρξε).
3) potestati προτίσταμαι ἐξουσίας.
διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν, ἀξίωμα.
praeter, πρόθ. μετ' αἰτ., πλήν, ἐκτός
Hn 3,4. A 14,3. 2) παρὰ+αἰτ.
Hn 12,5. 3) κατ' ἐξαιρέσειν, ἐκτός
A 1,3. 2,4.

praeter-ēā, ἐπίρρ., ἐκτός τούτων,
πρὸς τούτοις, πλήν τούτου.

praeter-ēo, īi, itum, ire, παρέρ-
χομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
praeterībo, ιδ. praetereo.

praeterquam, ἐπίρρ., ἐκτός, πλήν.
praeterquam quod ἐκτός ὅτι.
praetor, ōris, ἀ., (πραίτωρ), στρα-
τηγός (τὸ ὑπατον πολιτικὸν ἀξίω-
μα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).

praetūra, ae, στρατηγία.

prēces, γεν. precum (κατὰ πληθ.)
δέησις, παράκλησις.

prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέ-
ζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς),
πρόσκειμαι. 2) premor valetu-
dīne κατατρέχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθε-
νείας, (παλεύω με τὴν ἀρρώστια)-
pretīum, īi, οὐ., (τιμὴ). 2) ἀργύ-
ριον, χρήματα.

(prex), ιδ. preces.

prīdīē, ἐπίρρ., τῇ προτεραίᾳ. pri-
die Kal(endas) Aprīles τῇ προ-
τεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπρι-
λίου (τῇ 31ῃ Μαρτίου).

prīmo, ἐπίρρ., πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
prīmum = primo, ὁ ἰδέ.

prīmus, πρῶτος.

prīnceps, cīpis, ἀ., (ἀρχων), πρῶ-

τος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κεφαλῆς Hn 2,6. ἡγεμών A 20,5. 3) μέγας, σπουδαῖος, διακεκριμένος A 17,3.) πληθ. principes οἱ πρόκριτοι (πολιταί), οἱ μεγάλοι Hn 9,3. A 3,1. 4) principes οἱ πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ ἄνδρες A 16,4. 19,2.

principātūs, ūs, ἄ., ἡ πρώτη τάξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4. (κυρίως ἐν πῶ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.

prior, ἄ., καὶ θ., prius, οὐ. (γεν. priōris) συγκρ. πρότερος.

pristīnus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ., πρότερον.

priusquam, σύνδ., πρὶν ἢ, πρὶν. privātus, i, ἄ., ὁ ἰδιώτης (ἄνευ δημοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἄ., ὁ πρόγονος, (ὁ πρόγονός).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ + αἰτιατ. πρὸς + αἰτιατ. ἐν σχέσει πρὸς. . .

probabilis, e, (εὐλογος, πιθανός). 2) δόκιμος.

probo, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω.

procuratō, ōnis, (ἐπιμέλεια). 2) διοικήσεις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūro, 1. negotia φροντίζω περὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, id. prodo.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέρω) 2. memoriae (δοτ.) παραδίδω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἱστορίᾳ, τοῖς ἐπιγιγνομένοις). memoria pro-

dita est εἶδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) dolo (ἀφαιρ.) in proelium προάγω διὰ δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3) vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν ζωὴν.

productus, id. prodūco.

proelīum, īi, οὐ., (συμπλοκή). 2) μάχη. navale proelium (ναυτική μάχη), ναυμαχία.

profectus, id. proficiscor.

professus, id. profiteor.

proficiscens (ἀντι profectūrus = μέλλων νὰ πορευθῆ) Hn 2,3. id. proficiscor.

pro-ficiscor, fectus sum, proficisci, 3. ἀποθ. πορεύομαι. Hn 2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1. in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (pro-fāteor), fessus sum. 2. ἀποθ. ὁμολογῶ, λέγω.

pro-flīgo, 1. καταβάλλω, κατακινῶ.

pro-fūgīo, 3. (προφεύγω). 2) domo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3) καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἄ., πρόοδος, προκοπή.

pro-hībēo (pro-hābeo), būi, hītum, 2. ἀπείργω. transitū (ἀφαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβάσεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

pro-lābor, lapsus sum, lābi, 3. ἀποθ. (πρόσω ὀλισθαίνω). 2) ἐπὶ κτηρίου: εἶμαι ἕτοιμος νὰ καταρρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρυσιν).

- pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
- pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
1. propāgo, 1. διαδίδω, (μεταφυτεύω). 2) fines imperiī επεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
2. prapāgo, gīnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οικογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον, (στέμμα οἰκογενειακόν),
- propatūlum, i, οὔ. (κυρ. μέρος ἐκτεθειμένον εἰς τὰ ὄμματα πάντων), προαύλιον, αὐλή.
- propērē, ἐπίρρ., ταχέως, ἐν σπουδῇ.
- propinquus, ó ἐγγύς, πλησιόχωρος.
- proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
- pro-rōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestionem προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὀρίζω) φάρμακα.
- propositum, i, οὔ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ. αἰτ.) ἕνεκα, διὰ + αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἔξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὄρμη τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὄρμῆς ἐνέπεσεν (ἔξεδηλώθη) ἡ νόσος.
- pre-sēquor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
- prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19,3.
- prosperitas valetudinīs ἀκμὴ εὐρωστίας, καλὴ (ἄκρα) ὑγεία.
- pro-spēcio (pro-spēcio), spēxi, spēctum, 3. (προσρῶ). 2) βλέπω μακρὰν, παρατηρῶ.
- pro-ut, ἐπίρρ., (καθ' ὅ), ὡς, καθάπερ.
- pronīdēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοϊαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
- provinciā, ae, ἐπαρχία.
- proximus, ὑπερθ. (τοῦ propior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4. 2) προσεχῆς Hn 3,2.
- prudētia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία. 2) τέχνησμα Hn 11,7.
- publico, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημεύω τὴν περιουσίαν.
- publico, ἐπίρρ., (δημοσίᾳ). 2) ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας A 3,1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου. A 2,4. 3,1.
- publicus, δημοσίος, τοῦ κράτους.
- puer, ĕri, ἄ., παῖς, νεανίας. 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παῖς», γκαρσόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5.
- puerilis, e, παιδικός.
- pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- puerulus, i, ἄ., μικρὸν παιδίον.
- pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
- pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
- pulchrē, ἐπίρρ., καλῶς, ἐπιδεξίως.

pullūlo, 1. (βλαστάνω] φ ο υ ν τ ὶ -
ν ω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων
καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδί-
δομαι.

pulsus, ἰδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ., πύον.

puto, 1. ναμίζω.

Q

quā, ἐπίρρ., (ἐννοεῖται viā ἢ
p a r t e δι' ἧς ὁδοῦ, δι' οὗ μέ-
ρους), ὅπου.

quācumque, ἐπίρρ., ὅπουδῆποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo
ἔρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρὰ
τινος.

quaesīvī, ἰδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit
τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιό-
τητος ἢ σημασίας) εἶναι. . .

quaestio, ōnis, ζήτημα.

quaestor, ōris, ἀ., ταμίης.

quam, ἐπίρρ., ἢ (μετὰ τὰ συγκριτι-
κὰ καὶ τὸ alius) clarius quam

possent λαμπρότερον ἢ ὅσον θὰ
ἤδύναντο A 1,3. 2) aliud acroā-

ma quam (ἀντὶ τοῦ praeter=ἐ-
κτός) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα

ἐκτός τοῦ ἀναγνώστου). 3) μετὰ
ὑπερθετικῶν: quam plurimas. . .

serpentes ὡς πλείστους. . . ὄφεις,
ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους

Hn 10,4.

quandīu, ἐπίρρ., ἐφ' ὅσον (χρόνον)
Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2) (ὁ) πό-
σον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ., εἰ καί. 2) ἀλλ'
ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A
16,2. 20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2)
καὶ ἐάν.

quanto, ὅσῳ. tanto-quanto το-
σοῦτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ., οὐ. καὶ (αἰτ. ἐνι-
κοῦ) ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20,5. 2) (ἡλι-
κος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ., δι' ὃ, ἔνεκα, ὅθεν.

' Ἀλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κε-
χωρισμένως, διότι εἶναι δύο λέξεις
quā re=ut eā re ἵνα διὰ τούτου
τοῦ πράγματος.

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quater-
num), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.
-que, ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm
1,2.

quemlibet, αἰτ., τοῦ quilibet, ὃ ἰδέ.

quēo, quīvī, —, (quīre), (μετ'
ἀρνήσεως καὶ ἀπρμφ.) δύναμι-

querimonīa, ae, παράπονον (μεμ-
ψιμοιρία), ἀφορμὴ παραπόνων.

quī, quae, quod, ἀντων. ἀναφ.
ὅς, ἢ, ὃ Hm 1,5. Hn 3,1. 5,4.

7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 1,4.
2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 15,3.

16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. quī = et is ἢ sed
is ἢ is autem ἢ is enim ἢ is

igitur, cuius=huius enim διότι τούτου A 2,2. quā=et eā A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.— Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος: qui=ut is ὥστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. β) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ: qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δῆλωσιν αἰτίας: qui=cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

quicquam, ἰδ. quisquam.

quidem, ἐπίρρ., γε, τῆ ἀληθείᾳ, μάλιστα. 2) τοῦλάχιστον A 14,1.

quilibet, quaelibet, quodlibet (ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσιαστικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν: ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς τις, ὁ τυχόν. quemlibet amplissimum triumphum πάντα τινὰ μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.

quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὥστε δέν, ὅστις (ὥστε) νὰ μῆ... 2) χωρὶς νὰ A 2,2. 20,1.

quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ πέντε, πέντε.

quinque, πέντε.

quinguiens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

quis, quid τίς; τί; Hn 12,5. A 17,1. 18,3.

quisquam, quidquam (ἢ quicquam), γεν. cuiusquam, δοτ. cuiquam, τίς, τί.

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

σιαστικῶς καὶ quodque ἐπιθετικῶς), ἕκαστος, πᾶς (τις).

quisquis, quidquid, (ἢ quicquid) (πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.

quīni, ἰδ. queo.

quō ἐπίρρ., ὅπου, εἰς ὁποῖον μέρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ συγκριτικοῦ: quo magis Hn 10,2.

quod, σύνδ., ἕως, ἐφ' ὅσον (χρόνον).

quod, ὅτι, διότι 2) quod nisi ἐὰν δὲ μῆ.

quodam - modo ἐπίρρ., τρόπον τινά.

quoniam, σύνδ., ἐπειδὴ (βεβαίως), ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοιπόν).

quodque, ἐπίρρ., ὡσαύτως, καί, ἔτι, προσέτι. 2) tum quoque ἀκόμη τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).

quotannis, (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quotanni=ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ., κατ' ἔτος.

quotienscumque, ἐπίρρ., ὡσάκις καὶ ὅποσάκις καὶ ὅποτεδήποτε.

R

ratio, ōnis (λογαριασμός) 2). σχέδιον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3) (λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογισμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.

ratus, ἰδ. reor.

recēpi, ἰδ. recipio.

re-cīpio (re καὶ cāpio), cēpi,

- ceptum, 3. (ἀναλαμβάνω). 2) me ἐπανερχομαι Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.
- re-cūso (re καὶ causa = δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusa-vit ne postularent ἤρνήθη (δὲν ἠθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαιτήσιν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλε-σεν ἦτο νὰ μή...
- reddīdi, id. reddo.
- red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4.
- red-ĕo, ĩi, ĩtum, ĩre, ἐπιστρέ-φω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλικὴν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπαν-έρχομαι, οὐδέποτε συμφιλιοῦμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισσα).
- redīi, id. redeo.
- redītus, ūs, ἄ., (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἔσοδον, εἰσόδημα.
- re-fĕro, rettŭli, relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.
- re-fĭcĭo (re καὶ fĕcĭo), fĕci, fec-tum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res re-ficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συν-θῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύ-ουν), ἡ κατάστασις τῶν πραγμά-των βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20,3.
- regnum, i, οὐ., βασιλείον.
- relictum, id. relinquo.
- religiōse, ἐπίρρ., (μετὰ θρησκευτι-κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς
- περισκέψεως (σταθμήσεως), relinquo, lĭqui, lic-tum, 3. κατα-λείπω scriptum (οὐδ. μτχ.) γρα-πτῶς καταλείπω, ἀναγράφω, ἱ-στορῶ (=memoriae prodo [ιδ. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα.
- relĭqui, ōrum, ἄ., οἱ λοιποί, τὰ λεί-ψανα Hn 6,4. relĭqua τὰ λοι-πὰ A 19,1. 3) nihil relĭqui fa-cio, id. facio.
- relĭquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. id. facio A 21,5.
- remedĭum, ĩi, οὐ., φάρμακον, (για-τρικό).
- re-mĭgro, 1. ἐπανερχομαι.
- re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπο-δίδω, ἀπολύω.
- remōtus, id. removeo.
- re-mōvĕo, mōvi, mōtum, 2. ἀπο-μακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιοῦμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.
- re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.
- re-nuntĭo, 1. ἀναγγέλλω.
- reor, rātus sum, rēgi, 2. ἀποθ. νομίζω. ratus (μτχ. πρkm. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ᾧ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι.
- repentĕ, ἐπίρρ., ἐξαίφνης, ἀπροσ-δοκῆτως.
- repentĭnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδόκη-τος.
- re-pĕrio, reppĕri, repertum, 4. ἀνεύρισκω Hn 11,3. 2) εὕρισκω C 3,2. causam bellandi εὕρισκω

αίτιαν τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
 repo, psi, ptum, 3. (ἔρω). 2)
 βαδίζω ἔρωτων (ἀντίθετον εο).
 re-pōno, 3. καταθέτω (ὡς περίσ-
 σευμα).
 reppēri, ἰδ. reperio.
 re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
 χω, (σταματῶ τι).
 requīro (re-quaero), quisīvi, qui-
 sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
 ρὶ τινος πράγματος).
 rēs, rēi, I. πράγμα. in omnibus re-
 bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
 παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
 προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
 σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
 2) πράγματα, συνθήκαι, σχέσεις
 Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμὴ, μέσον
 C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
 (ἐργολαβία) A 6,5. 5) πληθ. res
 τὰ χρήματα, ἡ περιουσία Hn 10,1.
 res familiaris, ἰδ. familiaris. 6)
 τὰ ἄριστα (πράγματα) A 13,1. ἰδ.
 utor. 7) res domestīcae οἰκιακὰ
 ὑποθέσεις. 8) res mandata τὸ ζη-
 τηθέν, ὑπόθεσις δ' ἦν παρακαλεῖ-
 ται τις. II. πράξις, ἔργον Hn 11,6.
 C 3,4. A 18,2. 17,1. Κυρίως πολε-
 μικά ἔργα C 3,3 res gestae πρά-
 ξεις, συμβάντα, κατορθώματα, res
 maximae κυριαρχικὴ ἐξουσία, ὑ-
 ψίστη δύναμις. III. res Graecae,
 res Italicae ἑλληνικὴ, ῥωμαϊκὴ
 ἢ τῶν ἰταλικῶν πόλεων ἱστορία.
 res-publīca (γεν. δοτ. rei publi-
 cae, αἰτ. rem publicam, ἀφαιρ.

re publicā), τὸ κοινόν, ἡ πολι-
 τεία, τὸ κράτος C 2,2. 2,4. A
 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
 νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
 συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
 2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
 6,1. ἰδ. versor.

res-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
 πληροφοροῦμαι, μανθάνω.

re-servo, 1. me (διατηρῶ, διαφυ-
 λάττω) ἑμαυτὸν (ἐν ζωῇ).

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθί-
 σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
 ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μὴ. . .

re-spondēo, spondi, sponsum, 2.
 ἀνταποκρίνομαι. mihi responde-
 tur eis ἐμὲ ἀποκρίσις δίδεται (ἀ-
 ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
 τησιν.

responsum, i, οὐ., ἀποκρίσις, ἀ-
 πάντησις.

restīti, ἰδ. resisto.

re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
 3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι
 (κερδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tinūi, tentum, 2. (οὐκ
 ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω. sen-
 sit... neque sibi diutius vi-
 tam esse retinendam ἐνόησεν
 (ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
 ὄφειλεν) ἐπὶ μακρότερον χρόνον
 τὸν βίον ἑαυτῷ νὰ παρατείνη.
 3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.

rettūli, ἰδ. refero.

revertor, reversus sum καὶ (re-
 verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-

- στρέφω.
- revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam defensum (ἀ' ὑπτιον) revocatus τὴν πατρίδα ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀνακληθεῖς.
- rex, regis, ἄ., βασιλεύς. 2) reges (βασιλεῖς) (ὑπατον ἀξίωμα τῶν δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρχόντων), σωφείται (καρχηδονιστὶ schofet).
- rīsus, ūs, ἄ., γέλως, καγχασμός.
- robustus (δρύνιος). 2) opibus (ἀφαιρ.) minus esse robustum (ἔβλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς κατὰ τὰς δυνάμεις (ἔβλεπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).
- rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἵτησις) μετὰ γεν. = τῇ παρακλήσει (τινὸς)
- rogo, 1. (ἔρωτῶ). 2) παρακαλῶ, παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἔρωτῶ» = παρακαλῶ) Hn 7,3. καθ. quidquid rogabatur ὅ,τι παρεκάλει τις αὐτὸν A 15,1.
- ruber, bra, brum, ἐρυθρός.
- rustīcus, ἀγροτικός.
- S
- sacrīfīco, 1. θύω, θυσιάζω.
- saepē, ἐπίρρ., πολλάκις.
- sāl, sālis, ἄ., (ἄλας). 1) καλαισθησία (γ ο ὕ σ τ ο), κομψότης.
- saltus, ūs, ἄ., ὄρος δασῶδες, δρυμὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα σχηματίζοντα στενόν, κλεισώ-
ρεια, στενόν πέρασμα), πέρασμα.
- στεναὶ διαβάσεις Hn 4,3.
- salus, ūtis, σωτηρία, 2) ἀνάρρωσις (ἐξ ἀσθενείας) A A 21,6.
- salutāris, e, σωτήριος.
- sancīo, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ. νόμον). 2) necessitudinem (καθιερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στενώτερον) τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας.
- sanctus, ierōs, ὑπερθ. sanctissimus λίαν ἱερός θεωρούμενος.
- sano, 1. θεραπεύω.
- sapientīa, ae, φρόνησις, σύνεσις.
- sarmentum, i, οὐ., (κλών, βλαστός), πληθ. φρυγάνων, δέσμη, φρύγανα.
- satis, ἐπίρρ., ὡς ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἐξαρκῶν, ἱκανός. hoc unum satis erit dictum (hoc unum dictum erit satis) τοῦτο μόνον λεχθὲν θὰ εἶναι ἱκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν, satis habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρμφ. = ἀρκοῦμαι (εἶμαι εὐχαριστημένος) νά... .
- satis-fācīo, 3. (ἱκανὸν ποιῶ τινα). 2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρμφ. = πείθω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἐξηγήσιν ὅτι... .
- sācīus, τετρωμένος, τραυματισθεῖς.
- scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβος.
- scīlicet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ scī[re]licet εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδῆ.
- scīo, scīvi καὶ scīi, scītum, 4. γινώσκω, γνωρίζω.
- serībo, psi, ptum, 3. γράφω. ali-
quid de pace scriptum est περι
Ψηφιοποιήθηκε από το Ίνστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem γράφω τινί, ἢ πρὸς τινα.

scriptum, ἰδ. scribo καὶ relinquo. sē ἢ sēsē, ἑαυτόν, ἑαυτήν, ἑαυτούς, ἑαυτάς κ.λ.π.

secum = cum se, μεθ' ἑαυτοῦ, μεθ' ἑαυτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος, 2) εὔνους. secunda fortuna ἀγαθῆ τύχη, ὑπὸ εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.

secutus, ἰδ. sequor.

sed, σύνδ., ἀλλά.

se-decim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.

se-gergo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλείω.

se-iungo (πρόφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, ὀρίζω.

semel, ἐπίρρ., ἀριθμ., ἅπαξ (μὶ ἀφορά).

semper, ἐπίρρ., ἀεί, πάντοτε.

senatus, ūs, ἀ., σύγκλητος. 2) ἢ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόασις Hn 7,6. senatus populusque Romanus ἢ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος (ἢ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐξουσία τῆς Ῥώμης)

senectus, ūtis, γῆρας. extrema ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is), γέρον, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι

C 3,3. A 16,1. 2) συγκρ. senior γέρον πως C 3,2.

sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. sēni, sēnae, sēna, ἀνά ἕξ, ἕξ A 2,6. sensi, ἰδ. sentio.

sententiā, ae, γνώμη. 2) ex sententiā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχὴν, ἐπιτυχῶς).

sentio, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.

separatim, ἐπίρρ., ἰδιά (χωριστά).

sepelĭo, pelĭvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.

septem, ἑπτά.

septuagesĭmus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, ἰδ. sepelio.

sēque (se καὶ -que = et se) Hn 11,7.

sēquor, secutus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεχestraτεύω μετὰ τινος. aliquem in provinciam (ὡς βοηθός) συνοδεύω τινὰ μέλλοντα νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.

sermo, ōnis, ἀ., (ὀμιλία, λόγος). 2) γλῶσσα. Graeco sermone ἑλληνικῶ λόγῳ, ἑλληνιστί.

serpens, ntis (ἐνν. bestia), ὄφις, (γεν. πληθ. serpentium). servio, ĩvi, ĩtum, 4. (εἶμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπηρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν

τὴν προσοχὴν μου εἰς..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὄλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπὲρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, ἰδ. servio.

servulus, i, ἄ., (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δούλος.

sestertius, ii, ἄ., (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμισσάριον] καὶ tertius ἐνν. n u m m u s τρίτον ἡμισσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, δύν τε καὶ τὸ τρίτον ἡμισσάριον, πέντε ἡμισσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμίσεος δέοντα = 2 1) 2 ἄσσάρια). Σηστέριος, ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦν νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἄσσαριων ἄξίαν περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ii, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centēna milia sestertium (= sestertiorum) μετὰ ἀριθμ., πολλαπλασιαστικοῦ ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέριον, περίπου 25.000 δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens = (ἀφοῦ sestertium = 10.000.000 σηστέριον) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertio vicens = περίπου 500.000 δρχ. Ἰδὲ in.

setius (καὶ secius συγκρ. τοῦ secus = ἄλλως ἢ ὅσον πρέπει), ἐπίρρ., ἤττον. neque eo setius οὐδὲν ἤττον ὅμως.

sveērē, ἐπίρρ., αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἑξ.

sexaginta, ἑξήκοντα.

si, σύνδ., εἰ, ἐάν. ἄν.

sic, ἐπίρρ., οὕτως, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ὧδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ ὄρω... A 6,4.

significo, 1. δηλῶ.

signum, i, οὐ., σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδειξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης.

silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκο).

similitudo, dīnis, ὁμοιότης.

simul, ἐπίρρ., ὁμοῦ Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simulo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμώνομαι].

simultas, ātis, (ἄμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμονοίας, διχόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις,

sine, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἄνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαίρετος, διαφέρων πάντων.

singūli, ae, a, ἕκαστος, in singulos menses καθ' ἕκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἑκάστω, κατὰ κεφαλὴν.

socer, eri, ἄ., πενθερός.

societas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solitus sum, 2. (ῥῆμα ἡμι-αποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.

solitus, ἰδ. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [= totus]

καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
 solum, ἐπίρρ., μόνον.
 solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves
 τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν
 νεῶν), ἀπαίρω. 2) epistulam λύω
 (ἀνοίγω) τὴν ἐπιστολήν.
 soror, ōris, ἀδελφή.
 sors, sortis, κλήρος C 2,1. non
 pro sortis necessitudine οὐχὶ
 συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
 σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν),
 τὸν ὅποιον ὁ κλήρος εἶχεν ὀρίσει
 (μεταξὺ τῶν).
 sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
 specīmen, mīnis, οὐ., (δείγμα).
 2) ἀπέδειξις, τεκμήριον.
 sperārat = speravērat, ἰδ. spero.
 spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes,), ἐλπίζω.
 spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἰδιοτελεῖς
 σκοποὶ A 6,5.
 splendīdē, ἐπίρρ., λαμπρῶς.
 splendīdus, λαμπρῶς, ἀξιοπρεπῶς
 ζῶν, ἀξιοπρεπῆ παράστασιν ἔχων.
 sponsālīa, ūm, οὐ., πληθ. μνηστεία,
 ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβῶνες.
 statim, ἐπίρρ., εὐθύς.
 statūa, ae, ἀνδριάς.
 statūo, ūi, ūtum, 3. (ἵστημι). 2)
 ἀποφασίζω.
 stipendīum, ūi, οὐ., (φόρος) ἐκ τοῦ
 stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
 ρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώ-
 νω]. 3) (ἡμερήσιος) στρατ. μισθός.
 stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώ-
 τη γενεαλογικὴ καταγωγὴ, γέ-
 νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἕστηκα. pa-
 ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
 τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
 νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi
 stat+ἀπρμφ.=ἔχω στερρὰν ἀπό-
 φασιν νά... (εἶμαι ἀποφασισμένος).
 studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
 προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
 παθῶ (κοιτάζω νά...).
 studiōsus, (ἐπιμελής). 2) studio-
 sus litterārum σπουδάζων περὶ
 τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
 των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
 studiūm, ūi, οὐ., σπουδῆ, ζῆλος A
 1,4. 2) studia principum αἱ τά-
 σεῖς (αἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
 ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
 τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16,4. 3)
 (πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
 διαρκῆς πρὸς τι ἐνασχόλησις τοῦ
 νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ
 τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
 σπουδῆ. 4) αἱ σπουδαί, αἱ κλίσεις
 (ἀτόμου τινός) A 2,2.
 stultē, ἐπίρρ., μωρῶς, ἀνοήτως.
 suavitas, ātis (ἡδύτης). 2) sua-
 vitas oris atque vocis χάρις
 γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
 ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
 εὐχάριστος) πρβλ. τὸ γαλλ. dic-
 tion.
 sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ., ὑπὸ+αἰτ.
 subēgi, ἰδ. subigo.
 sub-īgo (sub καὶ īgo), ēgi, ac-
 tum, 3. ὑποτάσσω.
 subītō, ἐπίρρ., αἴφνης, ἀπροσδοκῆτως

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστώ δυνατόν, διευκολύνω.
 sub-serībo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ κυρίου κατηγοροῦ, « κλητὴρ ἐπιγράφομαι ».
 sub-texo, χῆι, xtum, 3. (συνυφαίνω). 2) παρενείρω, παρεμβάλλω.
 sub-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως (Ῥώμης) κείμενος.
 suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι) 2) alicui διαδέχομαι (τινα) ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.
 suc-cumbo, cubūi, cubītum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπέκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω, succumbente patriā = si succumbēret patria ἐὰν ἡ πατρις ἤθελεν ἐδώσει (ἤθελεν ὑποκύψει).
 suffectus (μτχ. τοῦ sufficio), ἐπικατασταθῆς, ἐπικατάστατος στρατηγός, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.
 sui, sibi, se ἢ sese, ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς, ἑαυτῶν κλπ.
 sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει] ὁμοίου κινδύνου), ὁμοίως κινδυνεύω. numerus erat

viginti milium ὁ ἀριθμὸς ἦτο εἴκοσι χιλιάδων, (ἀνῆρχετο, συνεποσούτο εἰς...), sum adversus aliquem εἶμαι ἐκείνῳ (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitia cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιῶ) πρὸς τινα. sum eādem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in suā potestate εἶναι ἐν τῇ ἑαυτῶν ἐξουσίᾳ (εἶναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόμματος. continentis est εἶναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εἶναι σημεῖον οἰκονομίας (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εἶναι σημεῖον ἐπιμελελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι τι τεκμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εἶναι (ὑπολείπεται) νά...
 summa -ae, (τὸ ὅλον). 2. summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1. 3) κοσμοκρατορία, ἡγεμονία Hn 8,3.
 summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὑπάτος. summas (amphōras) opērit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων.
 sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω.
 sumpsī, ἰδ. sumo.
 sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδᾶπανος, πολυέξοδος, σπάταλος A 13, 5. πολυδάπανος, πολυτελής A 14,3.

sumptus, ūs, ἄ., δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευᾶς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευῆ (ἐπιπλα κλπ.).

superārat = superavērat.

superārim = superavērim.

superesse, ἰδ. supersum.

superior, ἄ. καὶ θ., ἴus οὐ. (γεν. iōris συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθὼν C 1,4. Hn 4,4. 2) ἰσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητῆς Hm 1,2. Hn 1,2.

superō, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω, classe «ανυσικρατῶ», ναυμαχία νικῶ Hn 11,7. 4) superior ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

superstes, stit̄is, ἐπιζῶν. sum superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ., ἄνωτέρω.

suprēmus = summus.

sus-cīp̄io (sub[su(b)s] και cāpio), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ

(ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspiciō, ōnis, ὑποψία.

sus-tīneo (sub) = su(b)s] και te-nēo), tin̄ui, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὄρμηγν τῶν πολεμίων.

sustūli, ἰδ. tollo.

suus, ἑαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἰδία αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἰδίῳ αὐτοῦ ὀνόματι κατηγορεῖν (εἶμαι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ., sui, ōrum ἄ., οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellariŷus, ŷi, ἄ., κήρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστῆς.

taciturnus, σιωπηρὸς, σιωπηλός. talis, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ., οὕτω, τόσον πολύ. tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ., (ὥσπερ, ὥσει). 2) ἀντὶ τοῦ tamquam si Hn 2,2. (μὲ ὑποτακτ.).

tanto (ἄφαρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσοῦτω, τοσοῦτον. tantum, ἐπίρρ., (τόσον πολύ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολὺς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνὴρ.

tectum, i, ου., (στέγη). 2) οίκος, οίκημα.

temerē, ἐπίρρ., (τυχόντως, ἀλογί-
στως), nullus dies... temere ου-
δεμία σχεδὸν ἡμέρα εὐκόλως...

A 20,2. (ιδ. intercedo).

templum, i, ου., ναός.

temporibus, ιδ. tempus.

tempus, ὄρις, ου., χρόνος. tem-
pore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρό-
νω. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ
χρόνῳ, ἐν χρονολογικῇ τάξει A
28,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3)
πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις
τῆς ἀσθενείας A 22,2.

tenēo, nūi, ntum, 2. (κρατῶ). 2)
aram ἐπιθέτω τὰς χειῶρας ἐπὶ τοῦ
βωμοῦ (ὡς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ
ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn
1,5. 4) principatum eloquentiae
κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα)
τῆς εὐγλωττίας, εἶμαι ὁ πρῶτος
ῥήτωρ. me uno loco διαμένω
ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω,
πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ A 1,2.

tenesmos (ἀντι tenesmus), i ἀ.,
κωλικὴ νόσος μετὰ τάσεως πρὸς
ἀφόδευσιν, «τεινεσμός».

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω,
ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω,
ἐνάγω C 2,4.

terni, ae, a, ἀνά τρεῖς, τρεῖς. ter-
na milia ἐνν. (sestertium) =
3.000 σηστέρτιοι.

terra, ae, γῆ, ἡπειρος, ξηρά.

terror, ὄρις, ἀ., τρόμος.

tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον (τρίτην
φορὰν).

tertius, τρίτος

testamentum, i, ου., διαθήκη.

testimonium, ἴι, ου., τεκμήριον,
ἀπόδειξις.

testis, is, ἀ., μάρτυς.

timor, ὄρις, ἀ., φόβος.

tollo, sustūli, sublātum, 3. (αἶ-
ρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn
9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀ-
ναιρῶ, ἐξολοθρεύω Hn 5,3.

totus (γεν. totius, δοτ. toti), ὅ-
λος, ὀλόκληρος, πᾶς. totā Africa
ἀνά τὴν Ἀφρικὴν ὄλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3.
παραδίδω. non suae esse vir-
tutis arma adversariis tradere
(εἶπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἴδιον τῆς
ἑαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἑαυτοῦ ἀξιο-
πρεπείας) τοῖς πλεμέοις τὰ ὄπλα
νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου)
διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς)
A 1,3.

trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω
traduxi, ιδ. traduco.

traici, ιδ. traicio.

trā-īcio (πρόφερε trajīcio), ieci,
iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλή-
νη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαλη-
νῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ
τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση)
καθησύχασαν (ἡρέμησαν, κατηνύ-
σθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-εο, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.
 transīi, ἰδ. transeo.
 transītus, ūs, ἄ., διόδος.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 tribūnus, i, ἄ., (φύλαρχος). tri-
 bunus militum χιλίαρχος. Ἐκά-
 στη λεγεῶν εἶχεν 6 ἐκ περιτρο-
 πῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tri-
 bunus plebēi (γεν. τοῦ plebes)
 δήμαρχος.
 tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2)
 litteris (δοτ.) nonnihil temporis
 ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρό-
 νον τινά (μέρος τι τοῦ χρόνου).
 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4)
 cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tri-
 buor) vidērent ἐπειδὴ ἔβλεπον
 ὅτι ἀπεδίδοτο, (ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀ-
 ποδοθῆ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προ-
 ἤρχετο ἐκ... A 6,5.
 tridūm, i, οὐ., τριήμερον.
 triennīum, īi, οὐ., τριετία.
 triginta, τριάκοντα.
 tritīcum, i, οὐ., σῖτος.
 triumphus, i, ἄ., θρίαμβος. Ὁ θρί-
 αμβος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν
 τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφί-
 ζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῶ ἐπι-
 στρέφοντι νικητῆ καὶ τροπαιούχῳ
 στρατηγῶ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν
 λεγεῶνων εἰσῆρχετο ἐν πομπῇ εἰς
 τὴν Ῥώμην καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν
 ναὸν τοῦ Καπιτωλίου Διός.
 tuēor, tuītus ἢ tūtus sum, 2.
 ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
 valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν

μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
 tuli, ἰδ. fero.
 tum, ἐπίρρ., τότε tum quoque καὶ
 τότε (ἀκόμη).
 tumultus, ūs, ἄ., (ταραχῆ). 2) (αι-
 φνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ., ὅπου, ἔνθα Hm 1,2.
 Hn 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον.,
 ὡς, εὐθὺς ὡς Hn 8,2. 11,2.
 ullus, (γεν. ullīus, δοτ. ullī), (προ-
 ηγουμένης ἀρνήσεως) τίς, οὐδεὶς.
 ultīmus (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου
 ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος
 A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον
 ἀπομεμακρυσμένος A 1,1.
 umquam, (προηγουμένης ἀρνήσεως)
 ποτέ, οὐδέποτε.
 undē, ἐπίρρ., ὅθεν, ὀπόθεν.
 undīque, ἐπίρρ., πανταχόθεν.
 universus (ἐκ τοῦ unus+μτχ.
 versus), ὁμοῦ, πᾶς. 2) πληθ.
 πάντες, σύμπαντες.
 unus (γεν. unīus, δοτ. unī), εἷς
 Hn 12,1. 2) εἷς, μόνος Hn 1,2
 (ἀντίθετον multi), 3,4. 3) ὁ εἷς,
 ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἷς καὶ ὁ αὐτὸς
 Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.
 urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ῥώμης).
 urbs, urbis, πόλις. 2) Ῥώμη Hn
 5,1. C 2,2. A 20,1. (πρβλ. ἄστου
 = Ἀθῆναι. Πόλις = Κων)νούπο-
 λις. Πόντος = Εὐξείνιος πόντος).
 usque, ἐπίρρ., (διηνεκῶς). 2) μετ'

ἄλλης προθ. (τοπικῶς) usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3. usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ὠφέλεια ἀπὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος. usūs, ūs, ἄ., χρῆσις, χρησιμοποίησις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) usus benivolentiaque (ἰδ. benevolentia) A 20,5. 3) ūsū (ἀφαιρ.) vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς) πράγματι συμβαίνει, ἢ (ἐὰν τὸ usū ληφθῆ ὡς δοτ. πτώσεως = usui) ἔρχεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμβαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet (εἴωθε γίνεσθαι, λαμβάνει χώραν) Hn 12,3. quae nunc usū veniunt (ὅσα νῦν συμβαίνουν) τὰ σημερινὰ γεγονότα A 16,4. usus (sum), ἰδ. utor.

ūt, I. ἐπίρρ., ὡς, ὡσπερ. 1) ἐν παρενθετικᾶς προτάσεσι πρὸς σαφεστέραν ἀνάπτυξιν C 1,1. ut tum erant tempora καθὼς τότε ἦσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν ἐποχὴν του (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ χρῆμα δὲν ἦτο ἀφθονον), παραδείγματος χάριν A 18,3. 21,5. 22,4. 2) ut— sic καθὼς — ὁμοίως Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθύς ὡς (συνήθ. μετὰ πρκμ. ὀριστ.) Hm 2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.— II. σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς δῆλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας κλπ. ἢ προηγ. δεικτικῶν = ὥστε (νά)...

Hm 1,4. 1,5. 2,1. Hn 2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6. 15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2. 21,3. 5. 2) πρὸς δῆλωσιν σκοποῦ = ἵνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος (γεν. utrius).

uterque, utraq̄ue, utrumque (ἐν. γεν. utriusque, δοτ. utriūque) ἐκάτερος, ἀμφοτέροι. Καθ' ἐνικὸν ἀριθμὸν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5. 2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικόν quod utrumque ὕπερ ἐκάτερον (τούτων δὲ τῶν δύο ἕκαστον). Πληθ. utriūque (ὅταν ἐκατέρωθεν εὐρίσκωνται οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1. (ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.

utilitas, ātis, χρησιμότης, ὠφέλεια. ūtor, ūsus sum, ūti, 2. ἀποθ. χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαι τινι διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ὡς) διδάσκαλον. beneficio (ἀφαιρ.) δέχομαι (λαμβάνω) τὴν τιμὴν. omnibus optimis rebus (ἀφαιρ.) ἀπολαύω τῶν εὐγενεστάτων ἀπολαύσεων τοῦ βίου. prosperitate valetudinis ἀπολαύω ἄκρας (ἐξαιρέτου) ὑγείας. patre usus est diligenti πατέρα ἔσχεν οἰκονόμον. 2) τηρῶ A 14,2.

utpōte. (ὡς δυνατὸν [ἐστίν]). 2) ἄτε + μετοχῆ.

utrius, ἰδ. uter.

utrobique, ἐπίρρ., ἐκατέρωθι, ἀμφοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

utrum (εισάγει τὸ πρῶτον. μέλος πλαγίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum—an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—ἤ.

V

valens, ntis, (ῥωμαλέος). 2) ἰσχυρός (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

valēo, lūi,—, 2. (ὕγιαίνω). 2) εἶμαι δυνατός, ἰσχυρός Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιρροήν) A 5,3.

valetūdo, dīnis, κατὰστασις ὑγείας, (εὐρωστία), ὑγεία A 2,1. 5. 2) νόσος τῶν (ὀφθαλμῶν), ὀφθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ., (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

variūs, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ., (ἀρχαιότ. vasum, ὄθεν), ὁ πληθ. μόνον κατὰ τὴν β' κλίση. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον.

vates, tis, ἄ., μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἤ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὐ., πρόσδοτος, nova vestigalia νέαι πρόσδοτοι Hn 7,5.

vehor, vectus sum, 3. ὀχοῦμαι. 2) in nave ὀχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω.

vel (κυρίως προστακτ. τοῦ volo = λαβέ κατὰ προτίμησιν) σύνδ., ἤ. vel—vel ἤ—ἤ, εἶτε—εἶτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.

vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vellem παρατ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ -ne).

velum, i, οὐ., ἱστίον (τῶν πλοίων). velut, ἐπίρρ., ὡς, ὡσπερ, καθάπερ. venenātus, δηλητηριώδης, ἰσβόλος.

venēnum, i, οὐ., δηλητήριον, ἰός. veniō, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio obviam

alicuius ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαί τινι (ἐχθρικῶς). 3) venit usu, ἰδ. usus.

venter, tris, ἄ., γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἄ., ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὐ., λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλείονων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ., ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, veritus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι). 2) vereor ne φοβοῦμαι μὴ, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαί τινα A 15,1.

verō, σύνδ., δέ, ἀλλά.

versor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρέβω, in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶ ὡς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον. versuram facere νέον δάνειον

δανείζομαι ἰδ. καὶ facio.
 versus, ūs, ἄ., (αὖλαξ). 2) στίχος, ποίησις.
 verito, rti, rsum, 3. στρέφω, verito puppes ἀνακρούω πρύμναν, στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέρος τῶν πολεμίων, ἵνα φύγω, τρέπομαι εἰς φυγὴν, ὑποχωρῶ.
 verus, ἀληθής. si verum est ut, ἐὰν ἀληθὲς εἶναι ὅτι..., ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἶναι γεγονὸς ὅτι..
 veto, tui, tūm, 1. (κωλύω). 2) vector + ἀπρμφ. = κωλύομαι νά..., ἀπαγορεύεται εἰς ἐμὲ νά...
 vetustas, ātis, παλαιότης, πολυετία, πολυκαιρία, πολυχρονιότης.
 vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.
 via, ae, ὁδός.
 vicesimus, εἰκοστός.
 vicēns, ἐπίρρ., εἰκοσάκις.
 vicissem, ἰδ. vinco.
 victus, ἰδ. vinco.
 vidēo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω, παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13, 5. 2) μετ' ἀρνήσεως = δὲν γνωρίζω Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι. videtur potuisse φαίνεται ὅτι ἤθελε δυνηθῆ, φαίνεται ὅτι θὰ ἠδύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι, (περὶ νῶ γιὰ...) Hm 1,2. 2,5. C 3,4. A 3,1. 15,2.
 viginti, εἴκοσι.
 villa, ae, ἐξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις.
 vinco, vīci, victum, 3. νικῶ.
 vir, viri, ἄ., ἀνήρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἄνδρες.

virgo, gūnis, παρθένος, virgo filia νεαρὰ παρθένος.
 virtus, ūtis (ὅτι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) virtus bellica ἀρετὴ πολεμικὴ, ἀνδρεία Hm 1,4. Hn 1,1. 3) δραστηριότης, ἱκανότης Hn 1,2. 4) ἀρετὴ, χαρρακτῆρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,5.— Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι πράξεις, τὰ ἥρωικά ἔργα, τὸ ἐνδοξον παρελθόν Hn 12,5. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2,4.
 vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires virium, viribus, κλπ. (βία). 2) ὄρμη Hn 11,4. 3) φορὰ, σφοδρότης A 21,3. 4) ἔφοδος, προσβολὴ Hn 3,2.
 visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ. videor).
 visus, ūs, ἄ., θέαμα.
 vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τῆ) βίος, ζωή.
 vitium, īi, οὔ., (κακία). 2) σφάλμα, λάθος, ἀμάρτημα.
 vīto, 1. (ἀπο)φεύγω.
 vīno, vixi, victum, 3. ζῶ. vivo affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέστερον (εὐμαρέστερον, ἐν ἀφθονοῖς). vivo cum aliquo ζῶ μετὰ τινος. σχετίζομαι πρὸς τινα.
 vivus, ζωός, ζωντανός. 2) = vivens. Hannibale vivo = Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος. ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα.

vix, ἐπίρρ., μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ἔπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἶναι πιστευτόν, ἔπερ μετὰ δυσκολίας ἢ θελέ τις πιστεύσει.

vixi, ἰδ. vivo.

voco, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ (εἰς δεῖπνον).

volo (ἐκ ῥίζ. Fel.—ἔθεν ἔλδομαι), vol-ūi, velle (άνώμ.), θέλω, ἐπιθμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.

volūmēn, mīnis, οὐ., (ἐλιγμός). 2)

βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1. 3) τόμος, βιβλίον (ὡς τμήμα ἔλου) A 16,3.

voluntas, ātis, (βούλησις), «προαίρεσις», πρόθεσις, σκοπός.

vox, vocis (λέξις, φωνή), τόνος τῆς φωνῆς.

vulgus, ī, οὐ., (ὄχλος). 2) πλῆθος τὸ κοινόν, (ὁ κόσμος) ἰδ. edo.

vultus, ūs, ἄ., (σχῆμα προσώπου). 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.	
1. Εισαγωγή	»	5
2. Κείμενον	»	9 - 26
α) Hamilcar	»	9 - 10
β) Hannibal	»	11 - 17
γ) Cato	»	18 - 19
δ) Atticus	»	19 - 26
3. Έρμηνευτικά σημειώσεις	»	27 - 60
α) Άμίλλκας	»	27 - 30
β) Άννίβας	»	30 - 42
γ) Κάτων	»	42 - 45
δ) Άττικός	»	46 - 59
4. Πίναξ ιστορικός και γεωγραφικός	»	61 - 70
5. Λεξιλόγιον	»	71-134

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

0020556887

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ 1Η' .1970 (IV) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 52.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2010 / 6-4-1970

Έκτρώσις: Χ. Παλούμπα - Δ. Χέλμη Βιβλιοθεσία Β. Χρονόπουλος - Α. Β. Παλούμπη
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

- sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sullanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis Athenas se contulit. neque eo setius adulescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis, cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito esset
- 4 carissimus. nam praeter gratiam, quae iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice necesse esset neque eius conditionem aequam haberent, semper se interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrumque erat iis salutare:
- 5 nam neque indulgendo inveterascere eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris crescere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate: nam universos frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur, qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.
- 3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos possent, publice haberent civemque facere studerent: quo beneficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt: hunc enim in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habebant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii, ut eandem et patriam haberet et domum; hoc specimen prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei fuit carissimus.
- 4
- 5 tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opinor L. Cotta L. Torquato consulibus: quem discedentem sic uni-

versa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, fami- 5 70
liarem L. Luculli, divitem, difficillima natura: cuius sic asperi-
tatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine offen-
sione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam. quo
facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento 2
adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante: ex qua heredi 58
tate accepit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici 3 68
Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo
a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiaris
quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicitia valere simi- 4
litudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q.
Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiae tenebat,
ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hor-
tensius: et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos
tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio es-
setque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium 6
et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus com-
mitteret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse,
qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores 2
non petit, cum ei paterent propter vel gratiam vel dignitatem:
quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis
legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque *geri* e re pu-
blica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publi-
cam numquam accessit. nullius rei neque praes neque manceps 3
factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusa-
vit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. mul- 4
torum consulum praetorumque praefecturas delatas sic accepit,
ut nemimen in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus,
rei familiaris despexerit fructum: qui ne cum Quinto quidem Ci-
cerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere
posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere
noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati 5
serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vi-

futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

- 17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suae, quam ex-
 42 tulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se
 numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore
 2 fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est
 signum aut nullam unquam inter eos querimoniam intercessisse,
 aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut, quos amare deberet,
 3 irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam
 omnes ei paremus, sed etiam doctrina: nam principum philoso-
 phorum ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam,
 non ad ostentationem uteretur.
- 18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque
 amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam
 2 in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim
 lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Ro-
 mani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficil-
 limum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum
 3 virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separa-
 tim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe
 ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus
 4 quos honores quibusque temporibus cepisset: pari modo Marcelli
 Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum
 et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui ali-
 5 quam cupiditatem habent notitiae clarorum virorum. attigit
 poëticen quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. nam-
 que versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine
 6 ceteros populi Romani praestiterunt, exposuit, ita, ut sub sin-
 gulorum imaginibus facta magistratusque eorum non amplius
 quaternis quinisque versibus descriperit: quod vix credendum
 sit tantas res tam breviter potuisse declarari. est etiam unus li-
 ber Graece confectus, de consulatu Ciceronis.
- 19 *Haec* hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, quoniam
 fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur et,
 quantum poterimus, rerum exemplis lectores docebimus... suos

cuique mores plerumque conciliare fortunam. namque hic con-
 tentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit
 imperatoris divi filii, cum iam ante familiaritatem eius esset con-
 secutus nulla alia re quam elegantia vitae, qua ceteros ceperat
 principes civitatis dignitate pari, fortuna humiliores. tanta enim
 prosperitas Caesarem est consecuta, ut nihil ei non tribuerit for-
 tuna, quod cuiquam ante detulerat, et conciliarit, quod nemo
 adhuc civis Romanus quivit consequi. nata est autem Attico
 neptis ex Agrippa, cui virginem filiam collocarat. hanc Caesar
 vix anniculam Ti. Claudio Neroni, Drusila nato, privigno suo
 despondit: quae coniunctio necessitudinem eorum sanxit, fami-
 liaritatem reddidit frequentiore. quamquam ante haec spon-
 salia non solum, cum ab urbe abesset, numquam ad suorum quem-
 quam litteras misit, quin Attico scriberet, quid ageret, inprimis
 quid legeret quibusque in locis et quamdiu esset moraturus, sed
 etiam, cum esset in urbe et propter infinitas suas occupationes
 minus saepe, quam vellet, Attico frueretur, nullus dies temere
 intercessit, quo non ad eum scriberet, cum modo aliquid de anti-
 quitate ab eo requireret, modo aliquam quaestionem poëticam
 ei proponeret, interdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas.
 ex quo accidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo
 constituta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut At-
 tici admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M.
 Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille
 ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiore facere
 Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare
 poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolentiamque,
 inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio
 tanta intercedebat, quantam fuit [incidere] necesse inter Caesarem
 atque Antonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae,
 sed orbis terrarum esse cuperet.

Tali modo cum septem et septuaginta annos complexset
 atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia
 fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia re quam
 bonitate consecutus est) tantaque prosperitate usus esset
 valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, nactus